

Legemiddelforbruket
i Norge 2004-2008

Drug Consumption
in Norway 2004-2008

Legemiddelforbruket i Norge

Drug Consumption in Norway

2004 - 2008

En statistisk fremstilling av legemiddelforbruket i Norge for årene 2004 - 2008 basert på omsetning av legemidler fra legemiddelgrossister

A statistical presentation of the drug consumption in Norway during the years 2004 - 2008 based on sales data from wholesalers

Marit Rønning
Solveig Sakshaug
Hanne Strøm
Christian Lie Berg
Irene Litleskare
Hege Salvesen Blix
Tove Granum

Legemiddelstatistikk 2009:1

Nasjonalt folkehelseinstitutt

Tittel/Title:

Legemiddelforbruket i Norge 2004 - 2008

Drug Consumption in Norway 2004-2008

Redaktør/Editor:

Marit Rønning

Forfattere/Authors:

Solveig Sakshaug

Hanne Strøm

Christian Lie Berg

Irene Litleskare

Hege Salvesen Blix

Marit Rønning

Publisert av/Published by:

Nasjonalt folkehelseinstitutt

PB 4404 Nydalen

0403 Oslo

Norway

Tel: +47 21077000

E-mail: folkehelseinstituttet@fhi.no

www.fhi.no

Design/front page:

Grete Sømmer/Tove Granum

Layout:

Tove Granum

Forsideillustrasjon/Front page illustration:

Photo Disc/Moderen Technologies

Trykk/Print:

Nordberg Trykk AS

Opplag/Number printed:

500

Bestilling/Order:

publikasjon@fhi.no

Fax: 21078105

Tel: 21078200

ISBN 978-82-8082-196-6 (trykk)

ISBN 978-82-8082-198-0 (elektronisk)

ISSN 1890-9647

Tidligere utgaver:

Previous editions:

1977: Legemiddelforbruket i Norge 1974 - 1976
1978: Legemiddelforbruket i Norge 1975 - 1977
1980: Legemiddelforbruket i Norge 1975 - 1979
1981: Legemiddelforbruket i Norge 1980
1982: Legemiddelforbruket i Norge 1977 - 1981
1984: Legemiddelforbruket i Norge 1979 - 1983
1985: Legemiddelforbruket i Norge 1984
1986: Legemiddelforbruket i Norge 1981 - 1985
1987: Legemiddelforbruket i Norge 1986
1988: Legemiddelforbruket i Norge 1987
1989: Legemiddelforbruket i Norge 1984 - 1988
1990: Legemiddelforbruket i Norge 1989
1991: Legemiddelforbruket i Norge 1986 - 1990
1992: Legemiddelforbruket i Norge 1991
1993: Legemiddelforbruket i Norge 1988 - 1992
1994: Legemiddelforbruket i Norge 1989 - 1993
1995: Legemiddelforbruket i Norge 1990 - 1994
1996: Legemiddelforbruket i Norge 1991 - 1995
1997: Legemiddelforbruket i Norge 1992 - 1996
1998: Legemiddelforbruket i Norge 1993 - 1997
1999: Legemiddelforbruket i Norge 1994 - 1998
2000: Legemiddelforbruket i Norge 1995 - 1999
2001: Legemiddelforbruket i Norge 1996 - 2000
2002: Legemiddelforbruket i Norge 1997 - 2001
2003: Legemiddelforbruket i Norge 1998 - 2002
2004: Legemiddelforbruket i Norge 1999 - 2003
2005: Legemiddelforbruket i Norge 2000 - 2004
2006: Legemiddelforbruket i Norge 2001 - 2005
2007: Legemiddelforbruket i Norge 2002 - 2006
2008: Legemiddelforbruket i Norge 2003 - 2007

FORORD

I mai 1976 ble mulighetene for en bedre utnyttelse av legemiddelstatistikk diskutert på et møte i Helsedirektoratet. Møtet resulterte i at en arbeidsgruppe fikk i oppdrag å utarbeide et forslag til presentasjon og utnyttelse av Norsk Medisinaldepots legemiddelstatistikk med medisinsk fagpersonell som målgruppe. Norsk Medisinaldepot (NMD) hadde i perioden 1957-1995 monopol på omsetning av legemidler til apotek og sykehus i Norge. I desember 1976 ble det vedtatt å utgi en årlig publikasjon over legemiddelforbruket i Norge basert på omsetning fra grossist, og etter de retningslinjer og det mønster arbeidsgruppen hadde trukket opp.

Årets utgave, som er 31. utgave av *Legemiddelforbruket i Norge*, er i det vesentlige bygget opp etter samme retningslinjer som tidligere utgaver. For å bedre tilgjengeligheten av det norske tallmaterialet internasjonalt, utgis boken som en kombinert norsk/engelsk versjon. Hovedkapitlene med statistikk for hver ATC hovedgruppe er kun delvis oversatt til engelsk. En utstrakt bruk av ATC koder foran de enkelte legemiddelnavn er benyttet for å øke forståelsen for utenlandske lesere. Generelle kommentarer til totalomsetningen finnes i innledningskapitlet. Kommentarer til forbruksutviklingen for enkelte legemiddelgrupper finnes i tilknytning til de aktuelle kapitlene for ATC hovedgruppene.

Årets utgave omfatter tallmateriale for perioden 2004-2008 og er basert på salgsdata fra alle legemiddelgrossister i Norge og er inklusive salg av legemidler til dagligvarehandelen. Alle legemiddelgrossister har fra og med 2002 månedlig rapportert alt salg av legemidler per kunde (f.eks. apotek og sykehus) til Nasjonalt folkehelseinstitutt. Et nasjonalt reseptbasert legemiddelregister (Reseptregisteret) er fra 1/1-2004 etablert ved Folkehelseinstituttet. Registeret inneholder reseptopplysninger fra alle landets apotek om utlevering av legemidler til pasienter, forskrivere og institusjoner. Dette registeret gir mer detaljert kunnskap om legemiddelbruken i befolkningen. Informasjon fra Reseptregisteret er tilgjengelig i en egen rapport som utgis årlig fra 2007, og på følgende nettside www.reseptregisteret.no. Noen prevalensdata fra Reseptregisteret er inkludert i kommentarene til enkelte ATC grupper i denne boken.

En liste over ATC og DDD endringer foretatt 1. januar 2009 finnes på s 127.

For nærmere opplysninger om den statistiske fremstillingen av legemiddelforbruket, henvises til innledningen. Vi vil presisere at det er nødvendig for forståelsen av bokens statistiske materiale at innledningskapitlet leses først.

Henvendelser vedrørende statistikken i boken kan sendes som epost til lmfin@fhi.no.

Boken er i sin helhet tilgjengelig på nettsiden: www.legemiddelforbruk.no

Oslo, mars 2009

PREFACE

The possibilities of better utilization of drug consumption statistics were discussed at a meeting held at the Norwegian Board of Health in May 1976. The immediate result of this meeting was that a committee was assigned the task of formulating recommendations for how to present and use the statistical material compiled at the Norwegian Medicinal Depot (NMD), aiming at the medical professions. NMD was in the period 1957-1995 the only wholesaler of medicines in Norway. In December 1976 it was decided to issue an annual publication containing information on the consumption of drugs in Norway based on wholesale statistics.

This is the 31th edition of the yearbook "Drug Consumption in Norway". It is mainly organized according to the principles used in the previous editions. In order to improve the international availability of the Norwegian data, we have chosen to present the book as a combined Norwegian/English edition. The main chapters containing statistics for each ATC group are only partly translated into English. An extended use of ATC codes for all the substances included should increase the comprehension for foreign readers. The first part of the book includes general comments on trends in the total drug consumption. Specific comments to some ATC groups are included in the introduction to the respective main ATC groups.

The present edition includes data for the period 2004-2008 and the figures are based on sales from all wholesalers in Norway including sales to non-pharmacy outlets. As from 2002 all wholesalers in Norway report total sales directly to the Norwegian Institute of Public Health. The wholesalers report all sales of medicines per pharmacy or hospital. A Norwegian prescription database (NorPD) was from January 2004 established at the Norwegian Institute of Public Health. NorPD includes prescribing information at the individual patient level from all Norwegian pharmacies. This database offers more detailed information about the drug use in the population. More information regarding the NorPD is available in a separate report (published annually from 2007) and on www.norpd.no. Prevalence data from NorPD are included in the introduction chapters to some of the main ATC groups in this book.

A list of ATC and DDD changes valid from 1 January 2009 is included on p 127.

For more information on the statistical presentation of drug consumption, please confer the introduction. In order to fully understand the statistical material in this book we recommend reading the introduction.

Requests regarding the statistics can be forwarded by email to lmfin@fhi.no.

This book is also available on the website: www.drugconsumption.no

Oslo, March 2009

INNHOOLD

Forord	6
Innledning	9
Anatomisk terapeutisk kjemisk (ATC) klassifikasjon	9
Måleenheter (Definert døgndose (DDD) og Kroner)	10
Vurdering og anvendelse av legemiddelstatistikk	12
Nordisk statistikk	13
Generelle kommentarer til salgsutviklingen	14
Totalomsetningen	14
Reseptbelagte legemidler	15
Reseptfrie legemidler	15
Legemiddelsalg utenom apotek	15
Omsetning pr legemiddelgruppe	17
Fylkesstatistikk	17
Folkemengde etter alder 2004-2008	24
Forkortelser	26

STATISTIKK PR ATC HOVEDGRUPPE:

A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	27
B	Blod og bloddannende organer	41
C	Hjerte og kretsløp	47
D	Dermatologiske midler	59
G	Urogenitalsystem og kjønnshormoner	63
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insulin	71
J	Antiinfektiva til systemisk bruk	75
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	83
M	Muskler og skjelett	89
N	Nervesystemet	97
P	Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler	113
R	Respirasjonsorganer	115
S	Sanseorganer	123
V	Varia	125
	Endring av ATC koder og DDD 2009	127
	DDD for kombinasjonspreparater	130

CONTENTS

Preface	6
Introduction.....	9
The Anatomical Therapeutic Chemical (ATC) classification system	9
Units of measurement (Defined Daily Dose (DDD) and Costs).....	10
Evaluation and application of drug statistics based on sales figures from wholesalers	12
Nordic Statistics.....	13
General comments to consumption trends.....	14
Total sales	14
Prescription Only Medicines (POM).....	15
Non-prescription medicines (OTC).....	15
Sales of OTC medicines outside pharmacies.....	15
Turnover per ATC main group	17
County statistics	17
Population by age 2004 - 2008.....	24
Abbreviations.....	26

STATISTICS FOR EACH ATC MAIN GROUP:

A	Alimentary tract and metabolism	27
B	Blood and blood forming organs	41
C	Cardiovascular system	47
D	Dermatologicals.....	59
G	Genito urinary system and sex hormones	63
H	Systemic hormonal preparations, excl. sex hormones and insulins.....	71
J	Antiinfectives for systemic use	75
L	Antineoplastic and immunomodulating agents.....	83
M	Musculo-skeletal system	89
N	Nervous system.....	97
P	Antiparasitic products, insecticides and repellents.....	113
R	Respiratory system.....	115
S	Sensory organs	123
V	Various	125
Changes in ATC codes and DDD 2009		127
DDDs for combinations products.....		130

INNLEDNING

Statistikken i denne boken omfatter alt salg av legemidler med godkjent markedsføringstillatelse fra grossist til apotek, sykehus og dagligvarehandelen. I enkelte grupper er salg av apotekpreparater eller uregistrerte legemidler også inkludert i tallene. Dette vil alltid være markert med en fotnote. Vi gjør spesielt oppmerksom på at fylkesoversikter og salgstall oppgitt i kroner kun omfatter legemidler med godkjent markedsføringstillatelse.

Tallene som presenteres er basert på salg fra grossister til detaljist. Alle legemidler som blir solgt fra grossister blir ikke nødvendigvis brukt. Grunnlaget for tallmaterialet må alltid tas med i tolkninger og vurderinger av legemiddelforbruket, og nødvendige reservasjoner må knyttes til konklusjonene.

Statistikken er ordnet etter ATC klassifikasjonssystemet og definert døgndose (DDD) er benyttet som måleenhet i bearbeidelsen av tallmaterialet.

ATC/DDD versjon gjeldende fra januar 2009 er benyttet i boken.

ANATOMISK TERAPEUTISK KJEMISK (ATC) KLASSIFIKASJON

I ATC systemet inndeles legemidlene i grupper på 5 nivåer. På 1. nivå fordeles legemidlene på 14 anatomiske hovedgrupper. Det neste nivået (2. nivå) er en terapeutisk eller farmakologisk undergruppe. 3. nivå og 4. nivå er terapeutiske, farmakologiske eller kjemiske undergrupper, mens 5. nivå representerer den kjemiske substansen.

ATC koden

En fullstendig klassifikasjon av spironolakton med ATC koden C03DA01 kan illustrere oppbyggingen av ATC systemet:

C	Hjerte og kretsløp (1. nivå, anatomisk hovedgruppe)
03	Diuretika (2. nivå, terapeutisk undergruppe)
D	Kaliumsparende midler (3. nivå, farmakologisk undergruppe)
A	Aldosteronantagonister (4. nivå, farmakologisk undergruppe)
01	Spironolakton (5. nivå, kjemisk substans)

Alle spironolakton preparater (Aldactone[®] og Spirix[®]) gis i dette systemet koden C03DA01.

INTRODUCTION

The statistics in this book include total sales of medicinal products with an approved marketing authorisation in Norway. The figures included in this book represent sales from wholesalers to pharmacies, hospitals and non-pharmacy outlets.

The figures presented in the book give an overview of sales from wholesalers in Norway. It should be emphasised that sales reported from wholesalers is not necessarily equal to what is actually consumed. The premises on which the data are based should always be considered when interpreting and evaluating the data, and the necessary reservations should be included in the conclusions.

The statistical material is sorted according to the ATC classification system, and Defined Daily Doses are employed as units of measurement.

The ATC/DDD version valid from January 2009 is used in this edition.

THE ANATOMICAL THERAPEUTIC CHEMICAL (ATC) CLASSIFICATION SYSTEM

In the ATC system the drug substances are classified into groups at 5 different levels. The drugs are divided into fourteen main groups (1st level), with one pharmacological/ therapeutic subgroup (2nd level). The 3rd and 4th levels are chemical/pharmacological/ therapeutic subgroups and the 5th level is the chemical substance.

The ATC code

A complete classification of *spironolactone* with the ATC code C03DA01 illustrates the structure of the ATC system:

C	Cardiovascular system (1st level, anatomical main group)
03	Diuretics (2nd level, therapeutic subgroup).
D	Potassium-sparing agents (3rd level, pharmacological subgroup)
A	Aldosterone antagonists (4th level, pharmacological subgroup)
01	Spironolactone (5th level, chemical substance)

All medicinal products containing plain spironolactone (Aldactone[®] and Spirix[®]) are thus assigned the code C03DA01.

Ved hjelp av dette klassifikasjonssystemet kan man lage statistikker over legemiddelforbruk gruppert på 5 ulike nivåer, fra tall som viser totalforbruket av alle preparater klassifisert f.eks. under hovedgruppe C - *Hjerte og kretsløp* (1. nivå), tall for de ulike undergruppene (2., 3. og 4. nivå) og ned til tall som viser forbruket av det enkelte virkestoff.

ATC kode for hvert enkelt preparat er angitt i *apotekenes vareregister*, og i preparatomtalene (SPC) som er publisert i *Felleskatalogen*. Ved å bruke "Anatomisk terapeutisk kjemisk legemiddelregister" (Felleskatalogens gule del), vil man få en oversikt over hvilke produktnavn hver enkelt ATC kode omfatter.

WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology

I 1982 opprettet WHO et koordineringssenter ved NMD i Oslo, *WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology* med tilknytning til WHO's Europakontor i København. ATC systemet har de senere år fått en sterkt økende internasjonal utbredelse, og i mai 1996 ble senteret tilknyttet WHO's hovedkontor i Genève for å ivareta den globale utbredelse av systemet. WHO senterets oppgaver er å klassifisere legemidler i henhold til ATC systemet, fastsette definerte døgndoser for legemidler som har en ATC kode og videreutvikle ATC/DDD. Dette arbeidet utføres i nært samarbeid med en global ekspertgruppe med medlemmer fra 12 ulike land. WHO senteret ble fra 1. januar 2002 formelt forankret i Nasjonalt folkehelseinstitutt.

MÅLEENHETER

Definert døgndose (DDD)

Prisendringer over tid, mellom alternative preparater og mellom land, gjør at statistikker angitt i verdi (kroner) er til liten faglig nytte. Mengdeangivelser kan gi et bedre grunnlag for faglige vurderinger. Disse vil være uavhengige av prisendringer og endringer i valutakurser. Sammenligninger mellom ulike legemidler som benyttes alternativt på samme indikasjoner, er imidlertid vanligvis ikke mulig ved statistikker basert på mengdeangivelser som antall tabletter, pakninger osv.

Ved å benytte definerte døgndoser (DDD) som måleenhet, får man bedre mulighet for sammenligninger mellom alternative legemidler uavhengig av prisdifferanser. Vurdering av legemiddelforbruket gjennom lengre tidsperioder, nasjonalt og internasjonalt, blir enklere og bedre ved bruk av definerte døgndoser. Måleenheten er definert som *den antatt gjennomsnittlige døgndose brukt ved preparatets hovedindikasjon hos voksne*.

The ATC classification system makes it possible to compile drug consumption statistics on 5 different levels, that is, figures showing total consumption of all preparations classified in main group C - *Cardiovascular system* (1st level), figures for the various subgroups (2nd, 3rd and 4th levels), and down to figures showing consumption of each active ingredient.

The ATC code for all pharmaceuticals on the Norwegian market can be found in *the pharmacy medicinal product register* and in the monographs of the national drug catalogue *Felleskatalogen*. The yellow section of the latter, entitled *The Anatomical Therapeutic Chemical Medicament Register*, lists all pharmaceutical products belonging to each of the ATC 5th level codes.

The WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology

In 1982 the WHO Regional Office for Europe (WHO-Euro) established a coordinating centre at NMD in Oslo; *the WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology*. During recent years the ATC system has had a strongly increasing international dissemination. In May 1996, in order to improve the attention to this increasing global use, the Centre was attached to the WHO Headquarter in Geneva. The main tasks of the WHO Centre are to classify drug substances according to the ATC system, determine Defined Daily Doses for substances assigned an ATC code, and further develop the ATC/DDD system. This work is performed in close cooperation with a global expert group with members from 12 different countries. From January 2002 the WHO Centre has been located at the Norwegian Institute of Public Health.

UNITS OF MEASUREMENT

The Defined Daily Dose (DDD)

Prices change with time, prices differ between alternative preparations and between countries. Statistics based on currency is hence of little professional value. Other quantities, independent of price changes and changing exchange rates, may offer a better basis for professional evaluations. But, when using quantities such as number of tablets, number of packages etc., comparisons between different drugs used alternatively on the same indications, will often not be possible.

The use of DDDs as units of measurement offers better possibilities for comparisons between alternative medicaments, independent of price differences. The evaluation of drug consumption over time, nationally and internationally, is simplified and improved by the use of DDDs. A DDD is defined as *the assumed average maintenance dose per day for a drug used on its main indication in adults*.

Døgndosene fastsettes på bakgrunn av en vurdering av bruken internasjonalt, selv om de nasjonale terapitradisjonene kan variere fra et land til et annet (f eks bruksområde og doseringsanbefalinger). Den definerte døgndose (DDD) bør derfor betraktes som en teknisk verdi.

Legemidler som benyttes ved forskjellige indikasjoner kan by på spesielle problemer som det må tas hensyn til ved vurdering av døgndosestatistikk. Dosen ved hovedindikasjonen benyttes slik at f eks for antipsykotika (ATC N05A) har man valgt psykosedoser som grunnlag for fastsettelse av DDD og ikke de lavere dosene som benyttes ved nevroses. Med unntak for spesielle barnepreparater benyttes doseringer for voksne. Ofte vil DDD for ulike administrasjonsformer være like med unntak av der biotilgjengeligheten er svært forskjellig. For preparater der man benytter en støtdose og en vedlikeholdsdose, vil døgndosen være basert på vedlikeholdsdosen. Hvis mulig er den definerte døgndosen angitt i mengde aktiv substans. Er det umulig, som f eks ved kombinasjonspreparater og enkelte flytende preparater, angis den definerte døgndose som antall enkelt-doser (antall tabletter, kapsler, milliliter osv).

DDD representerer ikke nødvendigvis den mest foreskrevne eller brukte dose, noe som må tas i betraktning når tallene vurderes. Det vil derfor ofte være vanskelig å beregne antall brukere ved kun å bruke DDD som måleenhet. Dette gjelder særlig der doseringsanbefalingene kan variere mye etter bruksområde.

Salgstallene i denne boken er angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn og beregnes på følgende måte:

$$\frac{\text{Samlet forbruk i DDD x 1000}}{365 \times \text{antall innbyggere}}$$

Dette tallet vil gi et estimat av andelen av befolkningen i promille som får en bestemt medikamentell behandling. Et estimert salg av et legemiddel på 10 DDD/1000 innbyggere/døgn indikerer at 10 av 1000 personer (dvs 1 % av befolkningen) daglig kan bruke dette legemidlet. **Dette estimatet blir imidlertid kun riktig dersom det er samsvar mellom DDD og dosen som faktisk brukes.**

For enkelte legemiddelgrupper som vesentlig brukes i kortere perioder, kan det være hensiktsmessig å presentere salgstallene i antall DDD/innbygger/år. Et estimert salg på 5 DDD/innbygger/år indikerer at hver innbygger kan få en kur på 5 dager i løpet av et år. Hvis standard behandlingen er 7 dager kan man alternativt estimere antall kurer á 7 dager ved å dividere totalt antall solgte døgndoser med kurvarigheten. De døgndosene som er benyttet i statistikkene er for de fleste legemidlene oppført i parentes bak navnet på legemiddelsubstansen. En oversikt over DDD fastsatt for kombinasjonspreparater finnes på side 130.

The DDDs are determined on the basis of evaluation of *international* use of the substance in question, bearing in mind that national therapy traditions (indications, dosages) often differ greatly. Each DDD should therefore be regarded as a technical measuring unit.

Drugs used on more than one indication may offer special problems. For antipsychotics the doses used in psychoses and not the lower doses used in the treatment of neuroses, are chosen to form the basis for assignment of the DDDs. With the exception of specially formulated pediatric preparations, adult dosages are used. The DDD for a substance will often be one and the same, irrespective of the way of administration. Drugs with different bioavailabilities for different routes of administrations will, however, have more than one DDD, each of them linked to a specific dosage form. For preparations where a booster dose is followed by a smaller maintenance dosage, the maintenance dose will form the basis for determining the DDD. Whenever possible, the DDD is indicated as the quantity of active substance. When this is impossible, as is the case with combination preparations and some liquid preparations, the DDD is indicated as the number of single doses (no of tablets, capsules millilitres etc.).

The DDDs are therefore not necessarily the most frequently prescribed or used doses. This must be considered when evaluating the data. Accordingly it will often be difficult to estimate the number of users by using the DDD as the measuring unit.

The sales data in this book are given as the number of DDDs/1000 inhabitants/day, which is calculated as follows:

$$\frac{\text{Total consumption measured in DDDs x 1000}}{365 \times \text{number of inhabitants}}$$

This figure offers an estimation of what proportion of the population that may receive a certain drug treatment. An estimated drug consumption of 10 DDDs/1000 inhabitants/day corresponds to a daily use of this drug by 1% of the population. **This estimate is, however, only valid if there is good correlation between the DDD and the actual consumed dose.**

For some medicament groups mainly used during shorter periods, a presentation of the sales data as the number of DDDs/inhabitant/year may be more convenient. An estimated sale of 5 DDDs/inhabitant/year will indicate that each inhabitant may undergo a treatment of 5 days duration. If the standard treatment lasts 7 days, one may alternatively estimate the number of 7-day courses by dividing the total number of sold DDDs by the duration of the standard treatment. The DDDs used in this book are for most drug substances indicated in adjacent brackets. A list of DDDs determined for combination products is included on page 130.

Prinsippene for ATC systemet og fastsettelse av DDD er nærmere beskrevet i publikasjonen **Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2009**, Oslo 2008. Interesserte kan bestille boken fra WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology.

ATC Index with DDDs, som inneholder en liste over alle fastsatte DDD, kan bestilles fra WHO senteret. Begge publikasjonene finnes i engelsk og spansk versjon. Senterets webside har følgende adresse: www.whocc.no.

Kroner

Omsetningen i kroner for perioden 2004-2008 er inkludert i separate tabeller per ATC 3. nivå. Disse tabellene er plassert i tilknytning til hver ATC hovedgruppe og er angitt i apotekenes utsalgspris (AUP) som er beregnet ut fra faktisk fakturert innkjøpspris fra grossist (AIP). Frem til 2001 var omsetningen i AUP beregnet ut fra maksimal utsalgspris godkjent av Statens legemiddelverk, mens fra 2002 er omsetningen i AUP beregnet ut fra faktisk fakturert innkjøpspris (AIP). Dette innebærer at det til faktisk fakturert innkjøpspris (AIP) til apotek og sykehus er lagt til normal apotekavanse, og gebyrer samt merverdiavgift. Den faktiske utsalgsprisen kan dermed være høyere enn det som blir angitt i boken.

På bakgrunn av at offentlig prisfastsettelse på reseptfrie legemidler ble opphevet fra 1. januar 1995, er det vanskelig å få et eksakt bilde av omsetningen av reseptfrie legemidler i AUP. Nasjonalt folkehelseinstitutt har ikke oversikt over utsalgsprisene for reseptfrie legemidler i apotek og dagligvarehandelen. Totalomsetningen i kroner beregnes ut fra rapporterte innkjøpspriser fra grossist til apotek/dagligvarehandel som omregnes til AUP ved å multiplisere med en faktor på 2.1.

Tallene som gjelder omsetning i kroner må betraktes som estimerte tall og er sannsynligvis minimumstall i forhold til reelle omsetningstall i AUP.

Tall fra Reseptregisteret (www.reseptregisteret.no) vil gi omsetning i faktisk utsalgspris fra apotek for alle legemidler som er forskrevet på resept.

VURDERING OG ANVENDELSE AV LEGEMIDDELSTATISTIKK

Legemiddelstatistikk basert på salgstall fra grossist er i utgangspunktet en forholdsvis presis form for helsestatistikk, og er et viktig hjelpemiddel til å foreta medisinske og helseøkonomiske vurderinger og evt. foreslå konkrete tiltak. Statistikken kan benyttes til å:

- kartlegge og vurdere forbruket og dermed terapi på ulike nivåer og over tid

The principles of the ATC system and the assignment of DDDs are more thoroughly described in the publication **Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2009**, Oslo 2008. The publication can be ordered from the WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology.

The **ATC index with DDDs** includes all assigned DDDs and can be ordered from the WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. Both publications are available in English and Spanish versions. Further information and order forms are available on the following website: www.whocc.no.

Costs in Norwegian currency

Estimates of the sales in NOK for the period 2004-2008 are specified in separate tables for each ATC 3rd level. These tables are included in connection with each ATC main group and the costs are expressed in pharmacy retail price (AUP). The calculation of the pharmacy retail price is from 2002 based on the invoiced pharmacy purchase price added the pharmacy margin including fees and VAT. This implies that the actual pharmacy retail price can be higher than the estimated AUP values.

From January 1995, there has been no official price regulation of non-prescription medicines in Norway and it is therefore difficult to estimate the sales in terms of pharmacy retail prices. The Norwegian Institute of Public Health has not an overview of actual retail prices for OTC medicines. The turnover in retail prices is calculated by using the purchase prices multiplied with a factor of 2.1.

It should be emphasised that the cost measured in pharmacy retail prices represent estimates only and is probably underestimated according to actual retail prices.

Figures retrieved from the Norwegian Prescription Database (NorPD) (www.norpd.no) will give the real cost in pharmacy retail prices (AUP) of prescription medicines dispensed in a Norwegian pharmacy.

EVALUATION AND APPLICATION OF DRUG STATISTICS BASED ON SALES FIGURES FROM WHOLESALERS

Drug statistics from wholesalers are basically relatively precise and offer important tools for medical and health economic evaluations and for the suggestions of appropriate regulatory changes, campaigns etc. The statistics can be used to:

- survey consumption, and hence therapy, on different levels and during time

- måle effekten av kontrollpolitiske og informative tiltak
- definere behovet for videre undersøkelser av forskrivningspraksis

Statistikken har imidlertid en del begrensninger som man bør ta hensyn til:

- alle legemidler solgt fra grossister blir ikke nødvendigvis brukt
- salg til primærhelsetjenesten og helseinstitusjoner er ikke atskilt i det statistiske materialet i denne boken
- Det er ikke tatt hensyn til demografiske forskjeller, f.eks. alder, kjønn, lege- og apotektetthet, sykehusdekning eller andre sosiale faktorer

NORDISK STATISTIKK

Boken *Nordic Statistics on Medicines* utgitt av Nordisk legemiddelnemnd (NLN) foreligger i 7 utgaver. Bøkene inneholder salgsstatistikk for de nordiske landene for en del viktige legemiddelgrupper. 1. utgave omfatter perioden 1975-1977, 2. utgave 1978-1980, 3. utgave 1981-1983, 4. utgave 1984-1986, 5. utgave 1987-1989, 6. utgave 1990-1992 og 7. utgave dekker perioden 1993 - 1995.

NOMESKOS årlige publikasjon *Health Statistics in the Nordic Countries* inneholder også noe legemiddelstatistikk for de nordiske landene. I 2001-publikasjonen omhandler temaseksjonen legemiddelbruk i Norden, og det er gitt en vurdering av datagrunnlaget for legemiddelstatistikken. En egen publikasjon om legemiddelbruk, *Medicines Consumption in the Nordic Countries 1999-2003*, ble utgitt i 2004. Denne rapporten er en oppfølging av temaseksjonen i 2001 publikasjonen. Publikasjonene fra NOMESKO kan bestilles fra Nordic Medico-Statistical Committee (Islands Brygge 67, DK-2300 København) eller fra deres webside: www.nom-nos.dk

- measure the effect of legislative changes and informational efforts
- define needs for further investigation of drug therapy traditions

The following limitations should however be kept in mind when using the statistics:

- all medicaments sold from the wholesalers are not necessarily consumed
- sales intended for use in general practice and institutions are not treated separately in this book's statistical material
- Variations in population structure (age, sex), number of medical practitioners, pharmacies and hospitals are not considered

NORDIC STATISTICS

The book *Nordic Statistics on Medicines* published by the Nordic Council on Medicines (NLN) is available in 7 editions and comprises sales statistics for the Nordic countries for certain important drug groups. The first edition includes the period 1975-1977, the second edition includes the period 1978-1980, the 3rd edition 1981-1983, the 4th edition 1984-1986, the 5th edition 1987-1989, the 6th edition 1990-1992, and the 7th edition covers the period 1993-1995.

The annual publication from NOMESCO, *Health Statistics in the Nordic Countries*, also comprises sales statistics for the Nordic countries for some drug groups. A special publication concerning medicines consumption, *Medicines Consumption in the Nordic Countries 1999-2003*, was published in 2004. This report is a follow-up to the theme section of *Health Statistics in the Nordic Countries 1999*. The publications can be ordered from the Nordic Medico-Statistical Committee (Islands Brygge 67, DK-2300 Copenhagen, Denmark), or from the website: www.nom-nos.dk

GENERELLE KOMMENTARER TIL SALGS- UTVIKLINGEN

Totalomsetning

Totalt salg av legemidler fra grossist til apotek, sykehus og dagligvare beløp seg til 11,5 milliarder kroner (AIP) i 2008, en økning på 2,0 % i forhold til 2007. Angitt i utsalgspris fra apotek (AUP) tilsvarer dette en omsetning på 17,6 milliarder kroner eller rundt 3700 kr pr. innbygger. Den prosentvise økningen var noe lavere i 2008 enn i 2007. Veksten i legemiddelomsetningen har vært mindre de siste 5 årene sammenlignet med perioden 2000-2003 (se figur 1, s 19). Tabell 1 (se s. 19) viser at legemiddelkostnadene har økt med bare 12 % de siste fem år (2004-2008). Innenfor gruppen immunmodulerende legemidler (ATC gruppe L) har det imidlertid vært en sterk vekst og i 2008 økte salget med 10 % (tabell 7, s. 23).

AUP omsetningen som presenteres i denne boken er basert på faktisk fakturert AIP med påslag av apotekavanse, gebyrer og merverdiavgift (dvs. samme prisformel som Statens legemiddelverk bruker ved beregning av maksimal AUP). Dette kan gi noe avvik spesielt innenfor grupper der det foreligger særskilte innkjøpsavtaler til blant annet sykehus (LIS avtalen) og for legemidler som blir innkjøpt til en lavere pris enn godkjent maks AIP (Statens legemiddelverk). Den reelle utsalgsprisen kan derfor være høyere enn den som blir beregnet ut fra faktiske innkjøpspriser. For legemidler som utleveres etter resept, kan faktisk omsetning fra apotek hentes ut fra Reseptregisteret (www.reseptregisteret.no).

For å redusere de offentlige kostnadene til legemidler som refunderes via "blåreseptordningen", innførte myndighetene i mars 2003 en ny beregning av priser for enkelte legemidler, såkalte "indeksgruppepreparater". I 2005 ble indekspris erstattet av trinnpris som innebærer en prisreduksjon når legemidlenes patenttid har utløpt. Disse endringene er gjort for å redusere prisene på legemidler med høyt salg og har medført at kostnadsveksten har vært relativt lav i perioden 2004-2008 og i enkelte ATC hovedgrupper har kostnadene gått ned i 2008 (tabell 7). I tillegg innførte myndighetene nye refusjonsvilkår for kolesterolsenkende legemidler fra 1. juni 2005 som innebar at simvastatin skulle være foretrukket legemiddel. I 2006, 2007 og 2008 ble det innført foretrukne legemidler for henholdsvis antihistaminer, legemidler for behandling av reflukssykdom (A02BA og A02BC) og legemidler til behandling av migrene (triptaner, ATC gr N02CC).

GENERAL COMMENTS TO CONSUMPTION TRENDS

Total sales

In 2008 the sales of medicinal products with marketing authorisation from the wholesalers to pharmacies, hospitals and non-pharmacy outlets totalled 11.5 billion NOK, a 2.0 % increase relative to 2007. The estimated retail costs (AUP) correspond to 17.6 billions NOK or about 3700 NOK per inhabitant. The cost increase in 2008 was somewhat lower than in 2007. The increase in total drug costs has been less during the last 5 years period compared to the period 2000-2003 (see figure 1, p. 19). Table 1 (p. 19) shows that costs have increased by only 12 % during the latest 5 years (2004-2008). Sales of immunomodulating agents (ATC group L) has increased rapidly and in 2008 the sales increased by 10 % (table 7, p. 23).

The calculation of sales in pharmacy retail price is based on the invoiced pharmacy purchase price added the pharmacy margin, fees and VAT (i.e. using the Norwegian Medicines Agency price formula in calculation of the approved maximum retail price). The estimated costs presented in this book may therefore deviate from real costs especially in groups where special purchase agreements exist e.g. for hospitals or pharmacies where the purchase prices are lower than the approved maximum purchase prices. In these cases, the real pharmacy retail costs may be higher than the estimated pharmacy retail costs (AUP) presented in this book. For prescription medicines, the real costs can be retrieved from the NorPD (www.norpd.no).

In order to reduce reimbursement costs, a new pricing system (the "index price" system) for some reimbursable medicines (i.e. active ingredients) was introduced in Norway in March 2003. In 2005 the index price system was replaced by a new system, the graded price model, implying a price reduction when generic alternatives are marketed. Implementation of these new price regulations has reversed the cost increase in important drug groups and overall the total costs increase has been limited in the period 2004-2008 and the costs have decreased in some ATC groups in 2008 (table 7). In June 2005 new reimbursement regulation was implemented for lipid modifying agents making simvastatin the drug of choice and this has further influenced the costs. Drug of choice has also been introduced for antihistamines (R06), drugs for treatment of gastro-esophageal reflux disease (A02BA and A02BC) and for agents for treatment of migraine (triptans N02CC) in 2006, 2007 and 2008 respectively.

Salg målt i antall doser (DDD) økte med 3,7 % i 2008, mens økningen i 2007 var på 4,4 %. I perioden 2000-2008 har den årlige volumveksten, målt i definerte døgndoser, variert fra 2,9 % til 7,0 % (se figur 1, s. 19).

I løpet av 2008 kom det rundt 30 nye legemidler på markedet i Norge (beregnet som nye ATC 5. nivå, dvs nye virkestoff eller nye kombinasjoner). Antall nye legemidler har vært relativt konstant de siste 4 årene.

Kommentarer til utviklingen i legemiddelsalg for enkelte legemiddelgrupper finnes i tilknytning til kapitlene for de aktuelle ATC hovedgruppene.

Reseptbelagte legemidler

Reseptbelagte legemidler utgjorde 82 % av omsetningen i doser (DDD) og 88 % av kroneomsetningen i 2008. Denne andelen har holdt seg relativt konstant over lang tid.

Tabell 2 og 3 (s. 20) viser en oversikt over de 10 mest solgte reseptbelagte legemidlene rangert etter omsetningen i henholdsvis kroner (AUP) og doser (DDD).

Reseptfrie legemidler

Salg av reseptfrie legemidler målt i DDD gikk ned med 0,6 % i 2008. Andelen reseptfrie legemidler utgjorde 18 % av totalt antall solgte doser mens de i kroner utgjorde rundt 12 %, og disse andelenene har holdt seg relativt uendret over tid.

Totalt ble det omsatt reseptfrie legemidler for i underkant av 1 milliard kroner (pris til apotek/dagligvare) i 2008 og dette er en økning på 4 % i forhold til 2007.

Det er ingen prisgodkjenning for reseptfrie legemidler, og basert på grossistenes rapportering er det derfor ikke mulig å si noe om kostnadsutviklingen fra detaljist. For beregning av AUP for reseptfrie legemidler se side 12.

Tabell 4 og 5 (s. 21) viser en oversikt over de 10 mest solgte reseptfrie legemidlene rangert etter omsetningen i henholdsvis kroner (AUP) og doser (DDD).

Legemiddelsalg utenom apotek

Nikotinholdige legemidler til røykeavvenning ble tillatt solgt utenom apotek fra januar 2003. Fra november 2003 ble salg av legemidler utenom apotek utvidet med en rekke andre reseptfrie legemidler i henhold til en liste utarbeidet av Statens legemiddelverk. Salget i dagligvarehandelen (inklusive bensinstasjoner og kiosker) startet imidlertid først for fullt i 2004.

The sales measured in number of DDDs increased by 3.7 % in 2008 while the increase in 2007 was 4.4 %. During 2000-2008 the annual volume growth, measured in DDDs, varied from 2.9 % to 7.0 % (figure 1, page 19).

Around 30 new chemical entities (NCE) were marketed in Norway in 2008 (calculated as new ATC 5th levels, i.e. new active ingredients or new fixed combinations). The annual number of NCE has been relatively stable in the latest 4 years.

Specific comments to some ATC groups are included in the introduction to the respective main ATC groups.

Prescription Only Medicines (POM)

The 2008 POM turnover amounted to 82 % of total number of DDDs and 88 % of sales in terms of cost. These fractions have remained almost unchanged over time.

Tables 2 and 3 (p. 20) list the top ten POMs ranged according to turnover, measured in estimated pharmacy retail price sales and in DDDs, respectively.

Non-prescription medicines (OTC)

The sales measured in DDDs for OTC medicines decreased by 0.6 % in 2008. OTC medicines had a share of 18 % of total sales measured in DDDs and about 12 % of total costs. These shares have remained almost unchanged over time.

In 2008 the total sales of OTC medicines amounted to about 1 billion NOK (pharmacy purchase prices) an increase of 4 % relative to 2007.

Since there is no price regulation for OTC medicines, it is difficult to measure the actual cost in pharmacy retail prices (AUP) based on sales from wholesalers. For estimation of AUP for OTC medicines see page 12.

Tables 4 and 5 (p. 21) show the top ten OTCs, based on estimated pharmacy retail prices and DDDs respectively.

Sales of OTC medicines outside pharmacies

Retail sale for some nicotine replacement medicines was allowed outside pharmacies from 1st January 2003. From 1st November 2003 this regulation was extended to include a selection of other OTC medicines according to a list issued by the Norwegian Medicines Agency. The sales from non-pharmacy outlets (e.g. from supermarkets, petrol stations etc.) were, however, not fully effective before 2004.

Tabell 6, s. 22, viser totalt salg i perioden 2004-2008 og andelene i dagligvare. Tabellen gir en oversikt over de mest solgte legemidlene utenom apotek. Nesespray og smertestillende midler inngår i det sortimentet som skal være tilgjengelig ved alle utsalgssteder.

Det var kun en liten økning i andelen solgt i dagligvarehandelen i 2008 i forhold til 2007. Andelen i 2008 var på 41 % mot 38 % i 2007 (tabell 6 side 22).

Utviklingstrekk i 2004-2008, se tabell 6 (s. 22)

Smertestillende legemidler (se også s.97)

Målt i doser økte salget av reseptfrie smertestillende legemidler som selges både i apotek og dagligvarehandelen med 2 % i 2008 sammenlignet med 2007. Økningen i salget av legemidler med paracetamol og ibuprofen er i samme størrelsesorden som tidligere år.

Reseptfrie pakninger av paracetamol og ibuprofen utgjorde en andel på 58 % av totalt salg av disse legemidlene i 2008. Denne andelen har blitt gradvis redusert for paracetamol siden 2003 da reseptfrie pakninger utgjorde 70 %.

Legemidler mot nesetetthet ved forkjølelse

Dagligvarehandelen selger bare ett av legemidlene (xylometazolin) innenfor gruppen og andelen i dagligvare økte til 52 % i 2008.

Salg av nesepriprer (oxymetazolin og xylometazolin) målt i doser økte med 3 % i 2008 i forhold 2007. Nesepriprer skal brukes i korte intervall ved forkjølelse, men brukes også ved pollenallergi. Økningen vår noe lavere enn tidligere år.

Legemidler med nikotin til røykeavvenning

Salget av røykeavvenningsmidler (f. eks. nikotintyggegummi) økte med 5 % i 2008. Apotekene har hatt hovedandelen (over 80 %) av dette markedet siden det ble åpnet opp for salg av nikotinholdige legemidler utenom apotek.

Syrenøytraliserende midler, hostesaft og reisesyke-tabletter

Syrenøytraliserende midler, slimløsende hostesaft og reisesyke-tabletter selges også i dagligvarehandelen, men andelen er fortsatt relativt beskjeden (tabell 6, s. 22).

I tillegg til de legemidlene som er tatt med i tabell 6 (s. 22), selges det også andre legemidler i dagligvarehandelen for eksempel vitaminer og midler til sårbehandling.

Table 6, p. 22, shows the sales of OTC medicines and the share of the non-pharmacy sales 2004-2008. The table gives an overview of the top selling medicines that is available both in and outside pharmacies. Analgesics (ibuprofen, phenazone and paracetamol) and nasal decongestants (xylometazoline or oxymetazoline) should be available in most non-pharmacy outlets.

It has been a minor increase in the share of non-pharmacy sales of OTC medicines from 2007 to 2008, i.e. from 38 % in 2007 to 41 % in 2008 (table 6, p. 22).

Trends in sales in 2004-2008 – see table 6 (p. 22)

Analgesics (see also p. 97)

In 2008 the sales measured in DDDs of OTC analgesics that are available also outside pharmacies increased by 2 % compared to 2007. The increase in sales of paracetamol and ibuprofen was at the same level as observed in recent years.

In 2008 the fraction of OTC sales of paracetamol and ibuprofen in terms of DDDs accounted for 58 % of the total sales. For paracetamol this share has decreased from 2003 when the OTC share was 70%.

Nasal decongestants

Only one of the products (xylometazoline) in this group is available outside pharmacies and the market share was 52 % in 2008. The total sales of nasal decongestants (oxymetazoline and xylometazoline) increased by 3 % relative to 2007.

Nicotine replacement products

The sales of nicotine replacement products increased with 5 % in 2008 measured in DDDs. The majority of sale is still within pharmacies (over 80%).

Antacids, cough remedies and motion sickness medicines

The sales of antacids, expectorants and motion sickness tablets are still limited outside pharmacies and the pharmacy share is still high (table 6, p. 22).

Apart from the medicines listed in table 6 (p. 22), a selection of vitamins and wound healing medicines are also available outside pharmacies.

Omsetning pr legemiddelgruppe

Tabell 7 (s. 23) gir en oversikt over salg i 2008 pr legemiddelgruppe i millioner doser (DDD) og i millioner kr (AUP).

De fleste legemiddelgruppene har hatt en relativt konstant andel av den beløpsmessige omsetningen de siste 5 år. ATC gruppe C - *Hjerte og kretsløp* har hatt en synkende andel av omsetningen fra 2003 og dette skyldes at kostnadene har gått ned ved innføring av indekspris/trinnpris og innføring av simvastatin som foretrukket legemiddel. Økningen i antall doser i ATC gruppe C var på 7 % i 2008. ATC gruppe L - *Antineoplastiske og immunmodulerende midler* utgjør en stadig økende andel av legemiddelutgiftene og dette skyldes blant annet økt salg innenfor gruppen av nyere legemidler (ATC gruppe L04) som brukes i behandling av blant annet leddgikt. ATC gruppe L utgjorde 16 % og 10 % av totalomsetningen i henholdsvis 2008 og 2004.

Fylkesstatistikk

Fylkes oversikter er tatt med i de enkelte kapitler for en del legemiddelgrupper.

Vi gjør oppmerksom på at fylkesoversiktene er basert på salg fra grossist til apotek/sykehjem/dagligvare, og ikke ut fra hvor de som bruker legemidlene bor.

I tillegg blir salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger registrert på fylket der firmaet er registrert. Siden det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet, kan det forekomme at salget blir registrert på et annet fylke enn der det brukes. I Østfold ligger det en slik enhet og det har gitt en større økning i salget her enn i andre fylker.

I Reseptregisteret kan salg fra apotek knyttes til bosted for de som henter legemidler på resept. Dette innebærer at fylkestallene kan variere noe avhengig av datagrunnlaget. Data fra Reseptregisteret kan hentes fra nettsiden www.reseptregisteret.no.

Fylkesforskjellene holder seg relativt konstante over tid. Dette innebærer at et fylke med et høyt forbruk ett år, også har et tilsvarende høyt forbruk når en sammenligner tallene fra andre år.

For enkelte legemiddelgrupper ses til dels store fylkesvise forskjeller når det gjelder forbruksnivå. Det er fortsatt store fylkesvise forskjeller når det gjelder bruk av beroligende midler og sovemidler (N05B og N05C) og fylkesforskjellene holder seg relativt stabile over tid. (se tabeller s. 108).

I de fylkene hvor andelen eldre er høy, vil dette kunne forklare noe av årsaken til et høyt legemiddelforbruk. For mange legemidler er hovedtyngden av brukerne personer over 45 år. Man

Turnover per ATC main group

Table 7 (p. 23) lists the 2008 sales per ATC main group measured in million DDDs and in million NOK, estimated pharmacy retail price.

In the latest 5 year period, most ATC groups constitute a relatively stable share of total annual costs. However, since 2003 ATC group C - *Cardiovascular system* has a gradually decreasing share of total costs, which can be explained by the introduction of price regulating systems (index price/graded price model) and implementation of a new reimbursement regulation for the statins (i.e. making simvastatin the drug of choice). Measured in DDDs the sales of cardiovascular drugs increased by 7 % in 2008 relative to 2007. ATC group L - *Antineoplastic and immunomodulating agents*, has had a gradual increasing share of total sales which can be explained by increased use of new medicines (ATC group L04) for the treatment of e.g. rheumatoid arthritis. ATC group L had a share of 16 % of total costs in 2008 compared to 10 % in 2004,

County statistics

Tables showing inter-county differences are included in some drug groups in the different ATC chapters.

It should be emphasised that the sales per county are based on sales from wholesalers to pharmacy/nursery homes/hospitals and not according to the residence of the consumers.

In NorPD, however, the sales from pharmacies of prescription medicines could be registered according to the residence of the patients. County statistics may therefore vary somewhat based on what sources are used. Data from NorPD can be retrieved from the website www.norpd.no.

The inter-county differences have been relatively stable over time. A county with a high consumption one year normally shows a correspondingly high consumption in previous years.

Rather large regional differences are seen in some therapeutic groups. For the tranquillizers and hypnotics/sedatives (N05B and N05C) there have been large and persistent inter-county differences in the level of use (see tables on page 108).

A large relative proportion of elderly inhabitants will in some counties partly account for a relatively large consumption of medicaments. Some medicament groups have a very limited use among young people, with most users beyond the age of 45. To correct for consumption differences due to differing age structure between counties, simple age adjustments can be made in the sales data by dividing the medicament consumption, measured in DDDs, by the number of inhabitants in the age group most

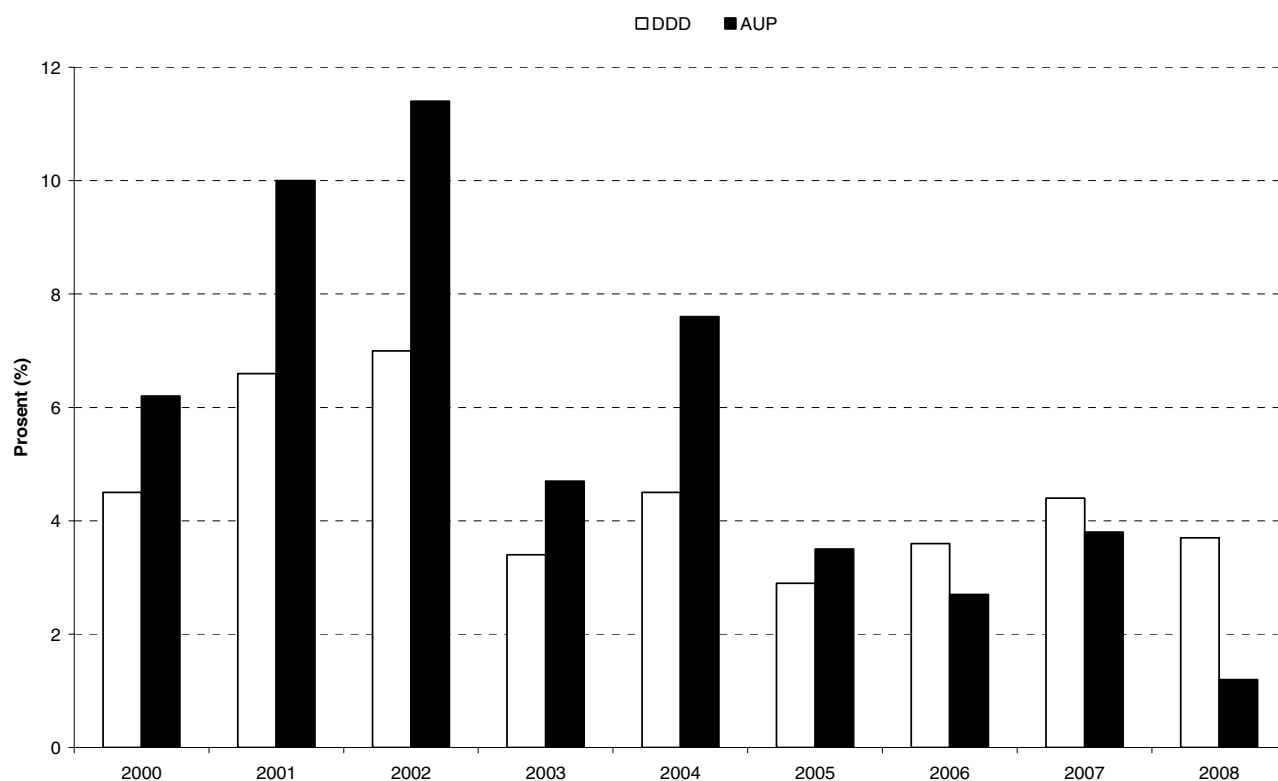
kan foreta enkle aldersjusteringer i salgstallene pr fylke for å korrigere for forskjeller i forbruk som er relatert til at alderssammensetningen i fylkene varierer. Dette gjøres i praksis ved å fordele forbruket pr fylke angitt i definerte døgndoser på den delen av befolkningen som er mest aktuell for den aktuelle legemiddelgruppen, isteden for å bruke hele fylkesbefolkningen. Hvilket aldersutsnitt man skal bruke, vil være avhengig av hvilken legemiddelgruppe man skal presentere. Tabell som viser folkemengden etter alder for alle fylkene finnes på s. 24 og 25.

Årsaksfaktorer som befolkningsstruktur (spesielt aldersfordeling), apotekdekning, antall leger pr innbygger, sykehusdekning og tilgjengelighet av helsetjenester kan imidlertid bare forklare noe av fylkesforskjellene. Det er derfor grunn til å anta at fylkesvariasjonene også skyldes ulike terapitradisjoner og holdninger til bruk av legemidler.

likely using the drugs. The relevant age group will of course vary with the medicament group in question. A table listing the number of inhabitants according to age for all counties is included on pages 24 and 25.

Differences in population structures (age structure in particular), number of pharmacies, the number of inhabitants per doctor, hospital availability coverage, and the availability of health services only partly explain the inter-county differences. There is reason to believe that the changes also stem from differing therapy traditions and differing attitudes to drug treatment.

Figur 1. Prosentvis årlig endring i totalt salg målt i kr (AUP) og DDD 2000- 2008
Figure 1. Per cent annual change in total sales measured in NOK (AUP) and DDDs 2000 - 2008

Tabell 1. Salg i millioner kr (AUP) av legemidler med markedsføringstillatelse, 1994 - 2008
Table 1. Total sales in million NOK (AUP) of medicinal products 1994 - 2008

	Million NOK (AUP)
1994	6599
1995	7448
1996	7961
1997	8722
1998	9595
1999	10734
2000	11420
2001	12590
2002	13970
2003 ¹⁾	14626
2004 ¹⁾	15756
2005 ¹⁾	16275
2006 ¹⁾	16716
2007 ¹⁾	17356
2008 ¹⁾	17568

¹⁾Salg av blodprodukter, immunoglobuliner og vaksiner fra Octapharma og Nasjonalt folkehelseinstitutt er kun inkludert for årene 2003-2008

Tabell 2. De 10 mest solgte reseptbelagte legemidler rangert etter omsetningen i millioner kr (AUP) i 2008

Table 2. The top 10 POMs ranged according to the sales in million NOK (AUP) in 2008

ATC kode ATC code	Virkestoff Active ingredient	Bruksområde Indication	Millioner DDD Million DDD	Millioner kr Million NOK
L04AB01	Etanercept	Leddgikt m.m.	1	506
L04AB02	Infliximab	Leddgikt m.m.	2	369
R03AK06	Salmeterol og flutikason	Astma/KOLS	20	330
L04AB04	Adalimumab	Leddgikt m.m.	1	244
C10AA05	Atorvastatin	Kolesterolsenkende	43	234
R03AK07	Formoterol og budesonid	Astma/KOLS	13	225
A02BC05	Esomeprazol	Spiserørsbetennelse m.m.	23	225
N06AB10	Escitalopram	Depresjon	29	181
C09DA01	Losartan og hydroklortiazid	Hjerte/kar sykdom	22	167
B02BD02	Koagulasjonsfaktor VIII	Blødersykdom	1)	161

Tabell 3. De 10 mest solgte reseptbelagte legemidler rangert etter omsetningen i millioner DDD² i 2008

Table 3. The top 10 POMs ranged according to the sales in million DDDs in 2008

ATC kode ATC code	Virkestoff Active ingredient	Bruksområde Indication	Millioner DDD Million DDD	Millioner kr Million NOK
B01AC06	Acetylsalisylsyre	Blodpropp forebyggende	120	119
C10AA01	Simvastatin	Kolesterolsenkende	111	154
N05CF01	Zopiklon	Sovemiddel	56	95
C08CA01	Amlodipin	Hjerte/kar sykdom	54	44
R06AE07	Cetirizin	Allergi	46	44
C09AA05	Ramipril	Hjerte/kar sykdom	45	26
C07AB02	Metoprolol	Hjerte/kar sykdom	44	119
C10AA05	Atorvastatin	Kolesterolsenkende	43	234
H03AA01	Levotyrosinnatrium	Thyroksintilskudd	39	51
C03CA01	Furosemid	Hjerte/kar sykdom	33	28

¹ DDD er ikke fastsat. No DDDs are assigned

² Omfatter kun legemidler som har en DDD fastsatt og reseptbelagte pakninger. Includes only drugs with DDDs and prescription only packages

Tabell 4. De 10 mest solgte reseptfrie legemidler rangert etter omsetningen i millioner kr (AUP)¹ i 2008
Table 4. The top 10 OTC drugs ranged according to the sales in million NOK (AUP) in 2008

ATC kode ATC code	Virkestoff Active ingredient	Bruksområde Indication	Millioner DDD Million DDD	Millioner kr Million kr
N02BE01	Paracetamol	Smerter	30	276
R01AA07	Xylometazolin	Nesetetthet	49	229
N07BA01	Nikotin	Røykeavvenning	8	220
M01AE01	Ibuprofen	Smerter	18	201
A02BA53	Famotidin, kombinasjoner	Halsbrann/sure oppstøt	2	54
A01AA01	Natriumfluorid	Kariesprofylakse	105	47
A09AA02	Multienzymer	Fordøyelsesenzymmer	1	37
A11GA01	Vitamin C	Vitamintilskudd	68	31
G01AF02	Klotrimazol	Soppinfeksjoner	2	31
N02BB51	Fenazon og koffein	Smerter	5	30

Tabell 5. De 10 mest solgte reseptfrie legemidler rangert etter omsetningen i millioner DDD² i 2008
Table 5. The top 10 OTC drugs ranged according to the sales in million DDDs in 2008

ATC kode ATC code	Virkestoff Active ingredient	Bruksområde Indication	Millioner DDD Million DDD	Millioner kr Million NOK
A01AA01	Natriumfluorid	Kariesprofylakse	105	47
A11GA01	Vitamin C	Vitamintilskudd	68	31
R01AA07	Xylometazolin	Nesetetthet	49	229
N02BE01	Paracetamol	Smerter	30	276
A11EA	Vitamin B-kompleks	Vitamintilskudd	27	14
A06AD11	Laktulose	Avføringsmiddel	18	25
M01AE01	Ibuprofen	Smerter	18	201
B03BB01	Folsyre	Vitamintilskudd	14	11
B03AA07	Ferrosulfat	Jerntilskudd	11	14
R06AE07	Cetirizin	Allergi	9	29

¹ Inkl. kun salg av reseptfrie pakninger.

² Inkl. kun salg av reseptfrie pakninger og kun legemidler som har en DDD fastsatt

Tabell 6. Salg av de vanligste reseptfrie legemidler som selges både i dagligvarehandel og apotek 2004-2008

Table 6. Sales of the main OTC medicines available both in non-pharmacy outlets and in pharmacies from 2004 - 2008

Virkestoff (ATC kode) Active ingredient	Bruksområde (Indication)	2004	2005	2006	2007	2008
		DDD/1000 inh./day (% non-pharmacy)	DDD/1000 inh./day (% non-pharmacy)	DDD/1000 inh./day (% non-pharmacy)	DDD/1000 inh./day (% non-pharmacy)	DDD/1000 inh./day (% non-pharmacy)
Kalsiumkarbonat (A02AC01)	Syrenøytrali- serende	1,1 (3)	1,1 (5)	1,0 (8)	1,0 (9)	0,9 (5)
Ibuprofen (M01AE01) ¹⁾	Smerter	7,0 (29)	8,1 (34)	8,8 (37)	9,8 (38)	10,6 (38)
Fenazon og koffein (N02BB51)	Smerter	3,5 (12)	3,2 (14)	3,0 (14)	2,8 (14)	2,7 (16)
Paracetamol (N02BE01) ¹⁾	Smerter	16,6 (25)	17,3 (34)	17,4 (40)	18,0 (44)	17,5 (46)
Nikotin (N07BA01)	Røykeavvenning	3,4 (12)	3,6 (12)	3,9 (13)	4,3 (16)	4,5 (19)
Oksymetazolin (R01AA05)	Nesetetthet	3,8 ²⁾	3,3 ²⁾	2,8 ²⁾	2,6 ²⁾	2,3 ²⁾
Xylometazolin (R01AA07)	Nesetetthet	22,1 (26)	23,2 (4)	25,3 (46)	27,4 (50)	28,3 (52)
Kombinasjoner (R05CA10)	Slimløsende hostesaft	1,6 (2)	1,8 (6)	1,6 (8)	1,8 (9)	1,7 (10)
Meklozin (R06AE05)	Reisesyke	0,9 (1)	0,9 (3)	0,9 (5)	1,0 (7)	1,0 (8)
Total		60,0 (21)	62,5 (30)	64,7 (36)	68,7 (38)	69,5 (41)

¹⁾ Excluding sales of prescription only packages. Total sales see tables on page 92 (ibuprofen) and page 104 (paracetamol)

²⁾ No sale outside pharmacies

Tabell 7. Salg av legemidler med markedsføringstillatelse pr ATC hovedgruppe i 2008 og endringer 2007-2008

Table 7. Sales of drugs per ATC main group in 2008 and changes 2007-2008

ATC hovedgruppe ATC main group	Salg i mill DDD Sales in mill DDD	Endring i mill DDD Change in mill DDDs	% endring i DDD Per cent change in DDDs	Salg i mill kr (AUP) Sales in mill NOK (AUP)	Endring i mill kr (AUP) Change in mill NOK (AUP)	% endring i kr (AUP) Per cent change in NOK (AUP)	% andel av totalomsetning i kroner Per cent share of the total consumption
N	385	14	3,7 %	3 384	-169	-4,7 %	19,3 %
L ¹⁾	25	2	9,3 %	2 886	256	9,7 %	16,4 %
C	677	42	6,7 %	2 015	-116	-5,5 %	11,5 %
A	474	8	1,7 %	1 801	-27	-1,5 %	10,3 %
R	312	6	1,9 %	1 800	3	0,2 %	10,2 %
J	36	1	2,1 %	1 281	62	5,1 %	7,3 %
B	210	9	4,6 %	1 156	82	7,6 %	6,6 %
G	166	4	2,4 %	879	7	0,8 %	5,0 %
M	104	-1	-0,6 %	600	-11	-1,7 %	3,4 %
D ³⁾				424	30	7,6 %	2,4 %
H	72	2	3,6 %	415	16	4,1 %	2,4 %
S ²⁾	34	1	2,3 %	406	25	6,4 %	2,3 %
Q ³⁾				296	43	17,2 %	1,7 %
V ³⁾				172	12	7,2 %	1,0 %
P ³⁾				54	-2	-3,3 %	0,3 %
Totalt	2 499	89	3,7 %	17 568	211	1,2 %⁴⁾	100 %

¹⁾ DDD bare fastsatt for noen preparater. DDDs are only assigned for some drugs.

²⁾ DDD bare fastsatt for glaukompreparater. DDDs are only assigned for antiglaucoma preparations.

³⁾ DDD er ikke fastsatt for veterinær legemidler (ATC Q) og bare for noen få unntak i ATC gruppene D, P og V
DDD's not assigned for veterinary medicines (ATC Q) and only for some drugs in ATC group D, P and V.

⁴⁾ Økningen var på 2,0% beregnet i apotekets innkjøpspris (AIP).

FOLKE MENGDE ETTER ALDER 2004 - 2008¹⁾

POPULATION BY AGE 2004 - 2008¹⁾

	Total	0-5	6-12	13-15	16-19	20-44	45-66	67-79	80år over
2004									
Hele landet	4577457	350556	435192	184525	220083	1593297	1190474	394144	209186
Prosent	100	7,6	9,5	4,0	4,8	34,8	26,0	8,6	4,6
2005									
Hele landet	4606363	349626	432856	188544	227335	1589361	1214707	390779	213155
Prosent	100	7,6	9,4	4,1	4,9	34,5	26,4	8,5	4,6
2006									
Hele landet	4640219	347815	432455	190203	235513	1590623	1237400	390334	215876
Prosent	100	7,5	9,3	4,1	5,1	34,3	26,7	8,4	4,7
2007									
Hele landet	4681134	348049	432602	189163	244387	1596946	1260240	391585	218162
Prosent	100	7,5	9,2	4,0	5,2	34,1	26,9	8,4	4,7
2008									
Kvinner	2377481	171785	209842	91728	122829	792115	633274	213276	142632
Menn	2359690	179379	221000	96995	129388	823739	651369	181858	75962
Hele landet	4737171	351164	430842	188723	252217	1615854	1284643	395134	218594
Prosent	100	7,4	9,1	4,0	5,3	34,1	27,1	8,3	4,6
Østfold									
Prosent	100	6,9	9,0	4,0	5,2	32,1	28,6	9,3	4,8
Akershus									
Prosent	100	8,0	9,9	4,3	5,5	33,1	27,5	7,8	3,6
Oslo									
Prosent	100	8,1	7,0	2,8	3,9	43,4	23,9	6,5	4,2
Hedmark									
Prosent	100	6,1	8,6	3,9	5,3	29,9	29,9	10,4	6,0
Oppland									
Prosent	100	6,4	8,7	3,9	5,2	30,5	29,4	10,2	5,7
Buskerud									
Prosent	100	7,1	8,9	3,9	5,2	33,0	28,4	8,7	4,8
Vestfold									
Prosent	100	6,8	9,1	4,1	5,5	31,9	28,5	9,2	4,9

¹⁾ Befolkning pr 1. januar
Population by 1 January

	Total	0-5	6-12	13-15	16-19	20-44	45-66	67-79	80år over
Telemark	166731	10772	14617	6684	9107	52394	48478	15427	9252
Prosent	100	6,4	8,8	4,0	5,5	31,4	29,1	9,3	5,5
Aust-Agder	106130	7540	10073	4417	5917	34375	29996	8884	4928
Prosent	100	7,1	9,5	4,2	5,6	32,4	28,3	8,4	4,6
Vest-Agder	165944	12621	16300	7220	9651	56009	43065	13647	7431
Prosent	100	7,6	9,8	4,4	5,8	33,8	26,0	8,2	4,5
Rogaland	412687	34293	41605	17924	23603	147156	103452	28912	15742
Prosent	100	8,3	10,1	4,3	5,7	35,7	25,1	7,0	3,8
Hordaland	462674	35731	43421	19027	25420	160751	119635	37359	21330
Prosent	100	7,7	9,4	4,1	5,5	34,7	25,9	8,1	4,6
Sogn og Fjordane	106259	7846	10334	4717	6332	31937	29198	9831	6064
Prosent	100	7,4	9,7	4,4	6,0	30,1	27,5	9,3	5,7
Møre og Romsdal	246772	17695	23244	10217	13977	76595	69467	22219	13358
Prosent	100	7,1	9,4	4,1	5,7	31,0	28,2	9,0	5,4
Sør-Trøndelag	282993	20968	25423	11114	15076	100354	74929	22612	12517
Prosent	100	7,4	9,0	3,9	5,3	35,5	26,5	8,0	4,4
Nord-Trøndelag	129856	9215	12590	5598	7529	39428	36856	11952	6688
Prosent	100	7,1	9,7	4,3	5,8	30,4	28,4	9,2	5,2
Nordland	234996	15695	21724	10060	13387	72203	67403	22488	12036
Prosent	100	6,7	9,2	4,3	5,7	30,7	28,7	9,6	5,1
Troms	154642	11146	14281	6445	8407	52238	43045	12756	6324
Prosent	100	7,3	9,2	4,2	5,4	33,8	27,8	8,2	4,1
Finnmark	72399	5213	7040	3126	4033	24106	20068	6239	2574
Prosent	100	7,2	9,7	4,3	5,6	33,3	27,7	8,6	3,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

FORKORTELSER

AIP	Apotekenes innkjøpspris
ATC	Anatomisk Terapeutisk Kjemisk klassifisering
AUP	Apotekenes utsalgspris
DDD	Definert døgndose
ED	Enkeltdose
EPHMRA	European Pharmaceutical Market Research Association
MU	Million enheter
N (adm.form)	Nasalt
NorPD	Reseptbasert legemiddelregister (Reseptregisteret)
O (adm.form)	Oralt
P (adm.form)	Parenteralt
PDD	Foreskrevet døgndose
R (adm.form)	Rektalt
SL (adm.form)	Sublingualt
TD (adm.form)	Transdermalt
TU	Tusen enheter
U	Enheter
V (adm.form)	Vaginalt

ABBREVIATIONS

AIP	Pharmacy purchase price
ATC	Anatomical Therapeutic Chemical Classification
AUP	Pharmacy retail price
DDD	Defined daily dose
ED	Unit dose
EPHMRA	European Pharmaceutical Market Research Association
MU	Million units
N (adm.form)	Nasal
NorPD	Norwegian Prescription Database
O (adm.form)	Oral
OTC	"Over the counter", non prescription drugs
P (adm.form)	Parenteral
PDD	Prescribed daily dose
POM	Prescription only medicines
R (adm.form)	Rectal
SL (adm.form)	Sublingual
TD (adm.form)	Transdermal
TU	Thousand units
U	Units
UD	Unit dose
V (adm.form)	Vaginal

Fordøyelsesorganer og stoffskifte

Alimentary tract and metabolism

Fluor-preparater, syrenøytraliserende midler (antacida), midler til bruk ved ulcus og refluksykdom, avføringsmidler, midler mot fedme og midler til behandling av diabetes er noen av de mange preparater som hører inn under denne legemiddelgruppen.

Midler mot karies (A01AA)

Etter en gradvis økning i forbruket fra 2000, ble salget av fluortabletter redusert med 5 % i 2007 og 7 % i 2008. Salget utgjør nå 290 000 DDD per dag. En markant nedgang i forbruket av fluortabletter i perioden 1995-1997, kan tilskrives en tilrådning fra Statens Helsetilsyn om at man ikke lenger anså det nødvendig med rutinemessig bruk av fluortabletter til barn og ungdom som benyttet fluortannkrem daglig. En sannsynlig årsak til økningen i salget fra 2000, kan være økt mediefokus på tannhelse og signaler om økt kariesforekomst hos barn og unge. Nedgangen i 2007 og 2008 kan ha sammenheng med at fluortabletter i lave styrker nå også omsettes i dagligvareforretninger som kosttilskudd og inngår dermed ikke i denne statistikken.

Midler mot ulcus og gastroøsofageal refluksykdom (A02B)

Antall solgte DDD av legemidler til bruk ved ulcus og gastroøsofageal refluksykdom (GORD) økte med 11 % 2008. Protonpumpehemmerne (ATC gruppe A02BC) har hatt en vekst i doser på 12 % i 2008, samme vekst som i begge de to foregående år. Dette utgjør hele veksten i forbruket av legemidler i ATC gruppe A02B. Fra 1. februar 2007 ble lansoprazol, omeprazol og pantoprazol innført som foretrukne protonpumpehemmere ved behandling av gastroøsofageal refluksykdom. Dette medførte at salget av esomeprazol ble redusert med 15 % i 2007, målt i DDD. I 2008 var salget av esomeprazol stabilt sammenliknet med 2007. Omsetningen utgjorde 225 millioner kroner (AUP) og esomeprazol er rangert som nummer sju på listen over de ti mest solgte reseptbelagte legemidlene etter omsetning i kroner. Forbruket av H₂-blokkere (ATC gruppe A02BA) har vært stabilt i perioden 1998-2008. Fra 1. februar 2007 ble ranitidin foretrukket legemiddel blant H₂-blokkerne, noe som

Fluoride preparations, antacids, drugs for peptic ulcer and gastroesophageal reflux disease, laxatives, antiobesity preparations, and agents used in diabetes are some of the many subgroups belonging to ATC main group A.

Caries prophylactic agents (A10AA)

After a gradual increase in the consumption from 2000, the sales of fluoride tablets decreased by 5 % in 2007 and 7 % in 2008. Currently the sales represent 290 000 DDD per day. The marked 1995-1997 decreases in consumption of fluoride tablets reflect guidelines from the Norwegian Board of Health for the use of fluoride in the prevention of caries. The Guidelines no longer advise the daily use of fluoride tablets among children and youth when fluoride toothpaste is used. Strong media focus on dental health and suggestions about increased caries rate may be a possible explanation for the sales increase from 2000. The decreased sales in 2007 and 2008 may be explained by the fact that low strength fluoride tablets are sold outside pharmacies as mineral supplements.

Drugs for peptic ulcer and gastro-oesophageal reflux disease (A02B)

The number of sold DDDs of drugs for the treatment of peptic ulcer and gastroesophageal reflux disease (GORD) increased by 11 % in 2008. The proton pump inhibitors (ATC group A02BC) had a growth of 12 % measured in doses sold in 2008; same increase as the two years before. This accounts for the total increase in use of drugs in ATC group A02B. Since 1st February 2007 lansoprazole, omeprazole and pantoprazole should be the drugs of choice in the treatment of gastro-oesophageal reflux disease. This caused a reduction in the sales of esomeprazole by 15 % in 2007 measured in DDDs. The 2008 sales were stable compared to 2007. The pharmacy retail price sales of esomeprazole amounted to 225 million NOK. This drug was number seven on the list of the ten most sold POMs ranged according to the sales in 2008. The sales of H₂ blockers (ATC group A02BA) have been almost unchanged in the period 1998-2008. Some H₂ blockers

forklarer en svak vekst i salget de siste to årene. Noen H₂-blokkere og omeprazol selges også uten resept. I 2008 utgjorde reseptfritt salg av H₂-blokkerne 29 % av totalsalget i gruppe A02BA, mens salget av reseptfritt omeprazol var ubetydelig målt i doser. Salget av midler ved ulcus og GORD beløp seg til 474 millioner kroner (AUP) i 2008; en reduksjon på nær 7 % i forhold til 2007. Kostnadsreduksjonen har bl.a. sammenheng med at pantoprazol ble inkludert i trinnprissystemet fra februar 2008.

Antiemetika (A04A)

Omsetningen av legemidler i denne gruppen ble redusert med 24 % i 2008 sammenliknet med 2007 (se tabell s. 31). Årsaken er at ondansetron ble inkludert i trinnprissystemet fra februar 2008.

Midler mot fedme (A08A)

Tre legemidler var ved begynnelsen av 2008 godkjent til behandling av fedme i Norge: Reductil® (sibutramin), Xenical® (orlistat) og Acomplia® (rimonabant). Acomplia® ble trukket tilbake fra markedet i oktober 2008 pga flere bivirkninger og dårligere effekt enn ventet. Totalt økte salget målt i DDD, av disse legemidler med 10 % i forhold til foregående år. Dette var en lavere vekst enn i 2007, da den var på 16 %. I 2008 sank omsetningen med 12 % (se tabell s. 31). Tall fra Reseptregisteret viser at 38 000 personer (0,8 % av befolkningen) fikk legemidler mot fedme utlevert på apotek i 2008. Av disse var 30 000 kvinner og 8 000 menn (1,3 % av den kvinnelige befolkning og 0,3 % av den mannlige).

Midler til diabetesbehandling (A10)

Tall fra Reseptregisteret viser at 139 000 pasienter hentet ut minst én resept i 2008 på legemidler til behandling av diabetes (2,9 % av befolkningen). 51 000 pasienter fikk insulin, mens 105 000 pasienter ble behandlet med tabletter. Perorale midler brukes kun av pasienter med type 2-diabetes, mens insulin benyttes både av pasienter med type 1- og type 2-diabetes.

Salg av legemidler til behandling av diabetes økte med nær 7 % i 2008 målt i DDD. Den årlige veksten siste femårsperiode har vært relativt stabil. Totalt er salget av diabetesmidler, målt i doser, mer enn doblet i løpet av siste tiårsperiode. I 2008 var omsetningen nær 460 millioner kroner (AUP). Årsakene til økningen er hovedsakelig økt forekomst (prevalens) av type 2-diabetes og dels intensivert behandling. Ifølge Norges Diabetesforbund trenger ca. 70 % av

and omeprazole are also OTC drugs. In 2008 the sales of OTC packages of H₂ blockers accounted for 29 % of the total sales in group A02BA, while sales of omeprazole OTC was insignificant (measured in DDDs). The 2008 pharmacy retail price sales of agents for peptic ulcer and GORD amounted to 474 million NOK; a 7 % reduction compared to 2007. One of the reasons for the reduced costs is that pantoprazole was included in the graded price model from February 2008.

Antiemetics (A04A)

From February 2008, ondansetron was included in the graded price model. As a consequence there has been a 24 % reduction in costs in this drug group in 2008 (see table p. 31)

Antiobesity preparations (A08A)

At the beginning of 2008 three medicinal products were approved for treatment of obesity in Norway: Reductil®, Xenical®, and Acomplia®. Acomplia® was withdrawn from the market in October 2008 after EMEA concluded that the benefits of Acomplia® no longer outweigh its risks. A 10 % increase in the total sales (in DDDs) in this group of drugs was registered in 2008 compared to 2007. This was a lower growth than the year before when the increase was 16 %. A 12 % reduction in costs (pharmacy retail price) was registered in 2008 (see table p. 31)

Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that 38 000 patients (0.8 % of the total population) received antiobesity drugs in 2008. 30 000 women and 8 000 men (1.3 % of the female and 0.3 % of the male population, respectively) were included in the patient group.

Drugs used in diabetes (A10)

Data from the NorPD show that about 139 000 patients had dispensed at least one drug used in diabetes in 2008. 51 000 patients were recorded with insulin, while 105 000 patients were treated with tablets. Oral blood glucose lowering drugs are used by Type 2 diabetes patients only, while insulin may be used by both Type 1 and Type 2 diabetes patients.

The 2008 sales of antidiabetic agents increased by 7 % measured in DDDs. The annual increase has been stable over the last five years. The number of sold doses of antidiabetic agents has more than doubled over the last decade. In 2008, pharmacy retail price sales amounted to 460 million NOK. This increase is mainly due to increasing prevalence of Type 2 diabetes in the population, and partly to an intensified treatment strategy. According to The

personer med type 2-diabetes medikamentell behandling. Økningen i prevalens forklares både ut fra at pasientene lever lenger, og at det stadig blir flere nye tilfeller.

Totalforbruket av insulin er jevnt økende. Målt i DDD har salget økt med 4,8 % i 2008.

Trenden de siste fem årene er en vekst i salg av hurtigvirkende insulinanaloger som blant annet benyttes i insulinpumper for kontinuerlig administrasjon til pasienter med type 1-diabetes. De langsomt-virkende insulin-analogene (insulin glargin og insulin detemir) har økt mest i 2008 (målt i doser). Disse relativt nye insulinene har hittil bare vært tilgjengelige på individuell refusjon for pasienter med særlige blodglukose-svingninger.

Målt i doser var veksten i salget av tablett til behandling av type 2-diabetes 8 % i 2008. Metformin (A10BA02) og glimepirid (A10BB12) utgjorde henholdsvis 48 % og 40 % av totalsalget av perorale midler i 2008 målt i doser. Reseptregisteret viser at rundt 90 000 personer fikk metformin, mens 47 000 fikk sulfonamider. Bruken av tiazolidindioner ("glitazoner", A10BG) er relativt sett lav.

De siste årene har det kommet flere faste kombinasjoner av perorale antidiabetika. Dette reflekterer økt fokus på mer optimal regulering av blodglukosenivået via intensivert behandling. Salget av disse kombinasjonene er foreløpig lite.

To legemidler som påvirker inkretinsystemet ble markedsført i 2007: Januvia® (A10BH01) og Byetta® (til injeksjon) (A10BX04). Enda et i samme kategori ble introdusert på det norske markedet i 2008: Galvus® (A10BH02). Disse preparatene representerer nye virkningsmekanismer og er foreløpig indisert kun som tilleggsbehandling ved type 2-diabetes.

Andre fordøyelses- og stoffskiftepreparater (A16A)

Til behandling av svært sjeldne enzym-mangel sykdommer (feks Gaucher sykdom og Fabrys sykdom) har det siden 2001 blitt godkjent flere nye legemidler (A16AB). I siste femårsperiode har salget av preparater til langsiktig enzymerstatnings-terapi økt med 85 %, målt i DDD. Omsetningen har, i samme periode, vokst fra 57 til 104 millioner kroner (se tabell s. 31).

Norwegian Diabetes Association 70 % of Type 2 diabetes patients need drug treatment. The increase in prevalence results from both the fact that patients are living longer and the increase in incidence of Type 2 diabetes.

The total consumption of insulin is steadily increasing. The sales of insulin, measured in number of DDDs, increased by 4.8 % in 2008. The last five years there has been an increase in the use of fast-acting insulin analogues. These analogues are e.g. used in insulin pumps for patients with Type 1 diabetes. In 2008 the increase observed in the sales of long-acting insulin analogues (insulin glargine and insulin detemir) has been most dominant (measured in DDDs). The long-acting insulin analogues have so far only been reimbursed for patients with frequent hypoglycaemic episodes.

The sales measured in DDDs of oral agents for the treatment of Type 2 diabetes increased by 8 % in 2008. Metformin (A10BA02) and glimepiride (A10BB12) accounted for 48 % and 40 % respectively of the total sales of oral antidiabetics in 2008. Data from the NorPD show that 90 000 patients received metformin and 47 000 received sulfonamides. The use of thiazolidinediones ("glitazones", A10BG) is relatively speaking low in this group.

Several fixed combinations of oral antidiabetics have been introduced on the market the latest years. This reflects increased focus on more optimal blood glucose control and more aggressive treatment. The sales of these combination products are so far low.

Two medicinal products with effect on the incretin system were introduced on the market in 2007: Januvia® (A10BH01) and Byetta® (injectable) (A10BX04). In 2008 another one named Galvus® (A10BH02) was marketed. These products represent new mechanisms of action and so far they are indicated only as adjunctive therapy in the treatment of patients with Type 2 diabetes.

Other alimentary tract and metabolism products (A16A)

Several new drugs (A16AB) for the treatment of very rare enzyme deficiency diseases (eg Gaucher's disease and Fabry disease) have been approved since 2001. In the last five-year period, the sales of preparations for long term enzyme replacement therapy increased by 85 %, measured in DDD. The pharmacy retail price sales, in the same period, have increased from 57 to 104 million (see table p. 31).

**Hovedinndeling i ATC gruppe A - Fordøyelsesorganer og stoffskifte/
Main ATC levels in A - Alimentary tract and metabolism**

- A01 Munn- og tannmidler/Stomatological preparations
- A02 Midler mot syrerelaterte lidelser/Drugs for acid related disorders
- A03 Midler mot funksjonelle gastrointestinale lidelser/Drugs for functional gastrointestinal disorders
- A04 Antiemetika/Antiemetics and antinauseants
- A05 Galle- og leverterapi/Bile and liver therapy
- A06 Laksantia/Laxatives
- A07 Antidiarroika, tarmantiseptika og antiinflammatoriske midler/
Antidiarrheals, intestinal antiinflammatory/antiinfective agents
- A08 Midler mot fedme, ekskl. diettpreparater/Antiobesity preparations, excl. diet products
- A09 Digestiva, inkl. enzymer/Digestives, incl. enzymes
- A10 Midler til diabetesbehandling/Drugs used in diabetes
- A11 Vitaminer (utelatt)/Vitamins (not included)
- A12 Mineraltilskudd/Mineral supplements
- A14 Anabole midler til systemisk bruk/Anabolic agents for systemic use
- A16 Andre fordøyelses- og stoffskiftepreparater/Other alimentary tract and metabolism products

ATC gruppe A

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe A - *Fordøyelsesorganer og stoffskifte*

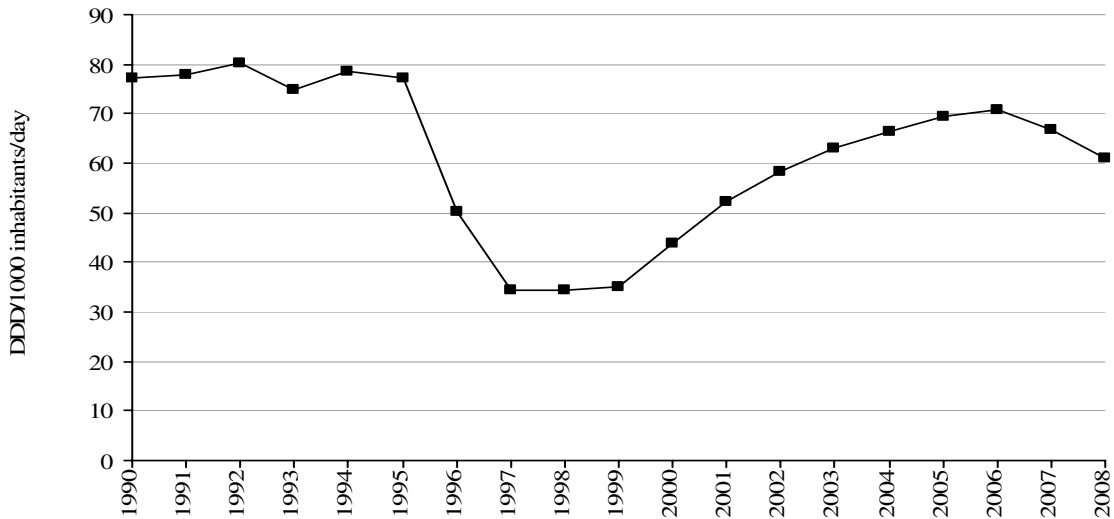
Sales per ATC 3rd level for ATC group A - *Alimentary tract and metabolism*

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
A01A	Stomatological preparations	63,2	65,9	70,8	70,2	65,9
A02A	Antacids	40,4	38,6	35,1	33,9	30,2
A02B	Drugs for peptic ulcer and gastro-oesophageal reflux disease (GORD)	569,3	569,8	550,1	508,4	473,5
A03A	Drugs for functional bowel disorders	19,4	21,3	21,6	20,1	21,6
A03B	Belladonna and derivatives, plain	3,6	3,6	3,5	3,2	3,2
A03F	Propulsives	10,3	10,9	11,8	12,2	12,6
A04A	Antiemetics and antinauseants	62,7	61,9	63,6	61,7	46,9
A05A	Bile therapy	6,2	5,7	6,4	7,0	8,1
A06A	Laxatives	142,4	124,0	128,4	133,2	136,3
A07A	Intestinal antiinfectives	11,4	12,1	12,0	12,1	13,0
A07B	Intestinal adsorbents	3,0	3,0	3,1	3,7	3,7
A07C	Electrolytes with carbohydrates	1,6	1,9	2,4	2,1	
A07D	Antipropulsives	25,1	23,4	25,5	27,1	29,6
A07E	Intestinal antiinflammatory agents	65,3	68,4	70,5	76,2	83,5
A07F	Antidiarrheal microorganisms		0,3	0,1	0,2	0,2
A08A	Antiobesity preparations, excl. diet products	87,1	92,3	83,6	87,7	76,6
A09A	Digestives, incl. enzymes	37,9	38,6	40,6	38,1	36,9
A10A	Insulins and analogues	277,1	300,8	313,3	325,7	344,0
A10B	Blood glucose lowering drugs, excl. Insulins	102,3	125,8	134,3	117,9	115,5
A12A	Calcium	39,8	43,4	46,7	49,6	49,7
A12B	Potassium	11,2	18,5	20,0	22,1	23,9
A12C	Other mineral supplements	4,8	5,1	6,0	5,6	6,6
A14A	Anabolic steroids	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
A16A	Other alimentary tract and metabolism products	56,8	81,1	89,0	106,6	114,4

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A01	Munn- og tannmidler¹⁾	66,3	69,5	70,9	66,6	60,9
A01AA01	Natriumfluorid (1,1 mg = 0,50 mg F)	66,3	69,5	70,9	66,6	60,9

Salg av fluorpreparater¹⁾ (A01AA01) 1990 - 2008

Sales of fluoride products¹⁾ (A01AA01) 1990 - 2008

Fylkesvis salg av fluorpreparater¹⁾ (A01AA01) i 2008

Sales per county of fluoride products¹⁾ (A01AA01) in 2008

	DDD/1000 inhab./day
Østfold	57,0
Akershus	63,3
Oslo	64,9
Hedmark	52,2
Oppland	54,6
Buskerud	50,3
Vestfold	56,6
Telemark	44,8
Aust-Agder	55,7
Vest-Agder	56,7
Rogaland	68,5
Hordaland	53,3
Sogn og Fjordane	66,8
Møre og Romsdal	64,0
Sør-Trøndelag	70,9
Nord-Trøndelag	59,4
Nordland	83,9
Troms	60,9
Finnmark	47,2
Hele landet	60,9

1) Ekskl. salg av tannskyllevæske, fluortakk og fluortabletter som ikke har markedsføringstillatelse som legemiddel.

Does not include sales of fluoride mouthwash, fluoride varnish and fluoride tablets not marketed as medicinal products.

ATC gruppe A

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A02	Midler mot syrerelaterte lidelser¹⁾	30,47	32,54	35,21	37,99	41,34
A02A	Antacida	2,30	2,12	1,96	1,88	1,67
A02AC01	Kalsiumkarbonat (3,5 g) ²⁾	1,13	1,07	1,04	1,03	0,93
A02AD01	Ordinære saltkombinasjoner	1,17	1,05	0,92	0,84	0,74
A02B	Midler mot ulcus og gastroøsofageal reflukssykdom (GORD)	28,17	30,42	33,24	36,12	39,66
A02BA	H₂-reseptorantagonister	5,49	5,50	5,68	5,84	6,09
A02BA01	Cimetidin (0,8 g)	0,60	0,54	0,45	0,31	
A02BA02	Ranitidin (0,3 g)	3,63	3,69	3,86	4,13	4,59
A02BA03	Famotidin (40 mg)	0,73	0,66	0,62	0,53	0,47
A02BA07	Ranitidinvismutsitrat (0,8 g)	0,01	0,01	0,01	0,00	
A02BA53	Famotidin, kombinasjoner (40 mg) ³⁾	0,52	0,60	0,74	0,87	1,03
A02BB	Prostaglandiner	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
A02BB01	Misoprostol (0,8 mg)	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
A02BC	Protonpumpehemmere	22,22	24,48	27,12	29,79	33,07
A02BC01	Omeprazol (20 mg)	4,44	4,38	4,39	5,61	6,42
A02BC02	Pantoprazol (40 mg)	0,60	0,80	1,28	4,32	6,77
A02BC03	Lansoprazol (30 mg)	5,23	5,66	5,20	6,13	6,49
A02BC05	Esomeprazol (30 mg)	11,95	13,64	16,25	13,73	13,40
A02BX	Andre midler mot ulcus og gastroøsofageal reflukssykdom (GORD)	0,43	0,41	0,42	0,46	0,47
A02BX02	Sukralfat (4 g)	0,04	0,03	0,03	0,03	0,04
A02BX13	Alginsyre	0,40	0,38	0,39	0,43	0,44

1) Inkluderer kun legemidler med markedsføringstillatelse i Norge. Salg av magnesiumforbindelser er ikke med.

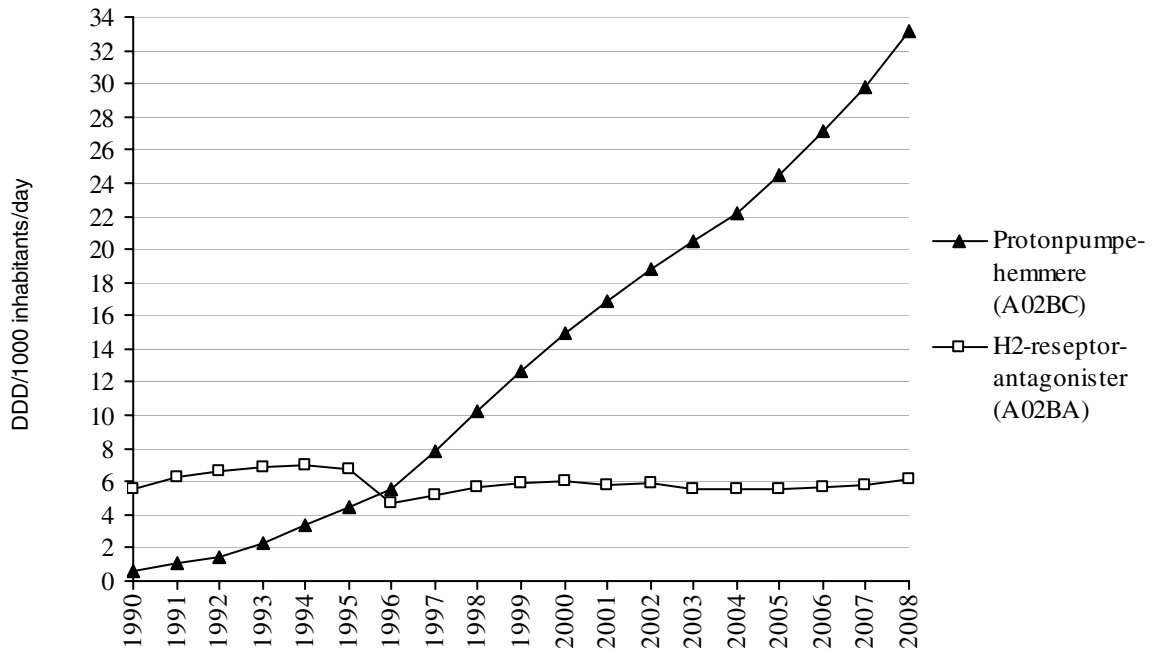
Sales of magnesium compounds (ATC group A02AA) are not included

2) No DDD is assigned by the WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. The DDDs used in the table are national DDDs for Norway.

3) DDD for kombinasjonen er lik DDD for famotidin. The DDD for the combination is equivalent to the DDD for famotidine

Salg av midler mot ulcus og GORD (A02B) 1990-2008

Sales of drugs for peptic ulcer and GORD (A02B) 1990-2008

Fylkesvis salg av H₂-reseptorantagonister (A02BA) og protonpumpehemmere (A02BC) i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾Sales per county of H₂-receptor antagonists (A02BA) and proton pump inhibitors (A02BC) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day

	A02BA	A02BC
Østfold	7,6	67,5
Akershus	4,2	24,2
Oslo	4,1	23,1
Hedmark	7,3	39,7
Oppland	8,2	43,7
Buskerud	5,3	34,3
Vestfold	4,9	36,2
Telemark	6,9	39,4
Aust-Agder	5,1	36,2
Vest-Agder	5,0	35,3
Rogaland	4,2	24,9
Hordaland	7,2	29,7
Sogn og Fjordane	6,3	32,0
Møre og Romsdal	6,8	26,6
Sør-Trøndelag	7,9	26,7
Nord-Trøndelag	7,8	33,8
Nordland	9,3	48,0
Troms	7,0	31,8
Finnmark	7,9	35,3
Hele landet	6,1	33,1

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC gruppe A

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A03	Midler mot funksjonelle gastrointestinale lidelser	3,89	3,85	3,86	3,72	4,07
A03A	Midler mot funksjonelle tarmlidelser	2,58	2,48	2,45	2,30	2,57
A03AB02	Glykopyrron (3 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A03AD01	Papaverin (0,1 g) ¹⁾	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
A03AX13	Silikonforbindelser	2,57	2,48	2,44	2,29	2,57
A03B	Belladonna og derivater, usammensatte	0,17	0,16	0,12	0,08	0,09
A03BA01	Atropin (1,5 mg)	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06
A03BA03	Hyoscyamin (1,2 mg)	0,09	0,08	0,04	0,00	0,02
A03BB01	Butylskopolamin (60 mg)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
A03F	Motilitetsregulerende midler	1,14	1,21	1,29	1,35	1,41
A03FA	Motilitetsregulerende midler	1,14	1,21	1,29	1,35	1,41
A03FA01	Metoklopramid (30 mg)	1,14	1,21	1,29	1,35	1,41
A04	Antiemetika	0,21	0,23	0,25	0,27	0,29
A04A	Antiemetika	0,21	0,23	0,25	0,27	0,29
A04AA	Serotonin (5HT₃)-antagonister	0,19	0,21	0,23	0,24	0,26
A04AA01	Ondansetron (16 mg)	0,17	0,18	0,21	0,22	0,24
A04AA03	Tropisetron (5 mg)	0,03	0,03	0,03	0,02	0,01
A04AA05	Palonosetron (0,25 mg)			0,00	0,00	0,00
A04AD	Andre antiemetika	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03
A04AD01	Skopolamin (1 plaster)	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02
A04AD12	Aprepitant (95 mg)	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
A05	Galle- og leverterapi	0,21	0,22	0,25	0,27	0,30
A05A	Galleterapi	0,21	0,22	0,25	0,27	0,30
A05AA	Gallesyrepreparater	0,21	0,22	0,25	0,27	0,30
A05AA02	Ursodeoksykolsyre	0,21	0,22	0,25	0,27	0,30

1) Basert på salg av apotekpreparater

ATC gruppe A

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A06	Laksantia	30,10	22,05	19,50	21,99	22,79
A06A	Laksantia	30,10	22,05	19,50	21,99	22,79
A06AB	Kontaktlaksantia	11,32	11,24	10,68	10,84	10,54
A06AB02	Bisakodyl (10 mg)	5,27	4,99	4,73	4,75	4,45
A06AB06	Sennaglykosider ¹⁾	4,40	4,30	3,75	3,63	3,47
A06AB08	Natriumpikosulfat (5 mg)	1,65	1,95	2,20	2,46	2,62
A06AC	Volumøkende midler (utelatt)²⁾					
A06AD	Osmotisk virkende midler	17,33	9,40	7,44	9,77	10,89
A06AD11	Laktulose (6,7 g) ¹⁾	17,20	9,29	7,33	9,62	10,63
A06AD12	Laktitol (10 g)	0,06	0,02			
A06AD17	Natriumfosfat (50 g)	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
A06AD65	Makrogol, kombinasjoner	0,04	0,05	0,08	0,11	0,23
A06AG	Klystermidler	1,45	1,41	1,39	1,38	1,36
A06AG02	Bisakodyl	0,26	0,25	0,23	0,22	0,21
A06AG10	Natriumdioktylsulfosuksinat	0,19	0,16	0,14	0,13	0,13
A06AG11	Natriumlaurylsulfat, inkl. kombinasjoner	1,00	1,00	1,01	1,03	1,02
A06AH	Perifere opioid reseptorantagonister					0,00
A06AH01	Metylnaltreksonbromid (6 mg)					0,00
A07	Antidiarroiika, tarmantiseptika og antiinflammatoriske midler	4,52	4,62	4,74	4,91	5,15
A07A	Tarmantiseptika	0,19	0,20	0,20	0,20	0,21
A07AA	Antibiotika	0,19	0,20	0,20	0,20	0,21
A07AA02	Nystatin (1,5 MU)	0,19	0,20	0,20	0,20	0,20
A07AA09	Vankomycin (2 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A07B	Tarmadsorpsjonsmidler	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08
A07BA	Kullpreparater	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08
A07BA01	Medisinsk kull (5 g)	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08
A07C	Elektrolytter med karbohydrater	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
A07CA	Elektrolytter med karbohydrater	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
A07D	Peristaltikkhemmende preparater	1,23	1,28	1,34	1,40	1,48
A07DA	Peristaltikkhemmende preparater	1,23	1,28	1,34	1,40	1,48
A07DA02	Opium (0,1 g) ³⁾	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
A07DA03	Loperamid (10 mg)	1,22	1,27	1,33	1,32	1,37
A07DA53	Loperamid, kombinasjoner				0,07	0,10
A07E	Antiinflammatoriske midler ved tarmlidelser	3,01	3,06	3,11	3,21	3,38
A07EA	Kortikosteroider med lokal virkning	0,23	0,24	0,25	0,28	0,31
A07EA01	Prednisolon (1 klyster)	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
A07EA02	Hydrokortison (0,1 g)	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09
A07EA06	Budesonid (1 klyster R, 9 mg O)	0,12	0,13	0,15	0,17	0,20
A07EC	Aminosalisylsyrepreparater	2,77	2,82	2,86	2,93	3,06
A07EC01	Sulfasalazin (2,0 g)	1,02	0,99	0,97	0,93	0,89
A07EC02	Mesalazin (1,5 g)	1,60	1,68	1,74	1,85	2,01
A07EC03	Olsalazin (1,0 g)	0,09	0,09	0,09	0,08	0,09
A07EC04	Balsalazid (6,75 g)	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07
A07F	Antidiarroiske mikroorganismer (utelatt)					

1) Omfatter kun salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge.

2) Volumøkende midler er ikke tatt med, da en rekke preparater tilhørende denne gruppen også selges som tarmregulerende midler fra dagligvare- og helsekostforretninger.

3) Basert på salg av apotekpreparater.

ATC gruppe A

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A08	Midler mot fedme, ekskl. diettpreparater	2,55	2,60	2,40	2,76	2,99
<i>A08A</i>	<i>Midler mot fedme, ekskl. diettpreparater</i>	2,55	2,60	2,40	2,76	2,99
A08AA	Sentralt virkende midler mot fedme	1,35	1,42	1,33	1,54	2,00
A08AA10	Sibutramin (10 mg)	1,35	1,42	1,33	1,54	2,00
A08AB	Perifert virkende midler mot fedme	1,20	1,18	1,00	0,93	0,79
A08AB01	Orlistat (0,36 g)	1,20	1,18	1,00	0,93	0,79
A08AX	Andre midler mot fedme			0,07	0,30	0,20
A08AX01	Rimonabant (20 mg)			0,07	0,30	0,20
A09	Digestiva inkl. enzymer	0,73	0,74	0,78	0,77	0,74
<i>A09A</i>	<i>Digestiva inkl. enzymer</i>	0,73	0,74	0,78	0,77	0,74
A09AA02	Multienzymer (lipase, protease, etc.)	0,73	0,74	0,78	0,77	0,74
A10	Midler til diabetesbehandling	36,53	39,29	42,07	43,89	46,26
<i>A10A</i>	<i>Insuliner og analoger</i>	17,12	17,40	17,89	18,22	18,87
A10AB	Hurtigvirkende, til injeksjon	5,83	6,02	6,31	6,49	6,82
A10AC	Middels lang virketid, til injeksjon	8,39	8,20	7,84	7,51	7,41
A10AD	Middels lang virketid, hurtig innsettende virkning, til injeksjon	2,70	2,59	2,62	2,69	2,72
A10AE	Langtidsvirkende, til injeksjon	0,20	0,58	1,11	1,54	1,93
<i>A10B</i>	<i>Blodglukosesenkende midler, ekskl. insuliner</i>	19,41	21,90	24,18	25,67	27,40
A10BA	Biguanidderivater	8,57	9,69	10,74	11,98	13,27
A10BA02	Metformin (2 g)	8,57	9,69	10,74	11,98	13,27
A10BB	Sulfonamider, derivater av urea	10,26	11,08	11,74	11,78	12,28
A10BB01	Glibenklamid (7 mg)	0,88	0,36	0,30	0,26	0,23
A10BB07	Glipizid (10 mg)	1,37	1,28	1,15	1,08	0,99
A10BB12	Glimepirid (2 mg)	8,01	9,45	10,29	10,45	11,06
A10BD	Kombinasjoner av blodglukosesenkende midler til oralt bruk	0,00	0,05	0,35	0,52	0,49
A10BD03	Metformin og rosiglitazon	0,00	0,05	0,35	0,52	0,49
A10BD04	Glimepirid og rosiglitazon				0,00	0,00
A10BD05	Metformin og pioglitazon					0,00
A10BD07	Metformin og sitagliptin					0,00
A10BD08	Metformin og vildagliptin					0,00
A10BF	Alfa glukosidasehemmere	0,19	0,17	0,15	0,13	0,11
A10BF01	Akarbose (0,3 g)	0,19	0,17	0,15	0,13	0,11
A10BG	Tiazolidindioner	0,29	0,81	1,12	1,15	1,02
A10BG02	Rosiglitazon (6 mg)	0,21	0,64	0,86	0,87	0,74
A10BG03	Pioglitazon (30 mg)	0,08	0,16	0,25	0,28	0,28
A10BH	Dipeptidylpeptidase 4-hemmere				0,01	0,11
A10BH01	Sitagliptin (0,1 g)				0,01	0,11
A10BH02	Vildagliptin (0,1 g)					0,00
A10BX	Andre blodglukosesenkende midler, ekskl. insuliner	0,11	0,10	0,08	0,09	0,11
A10BX02	Repaglinid (4 mg)	0,11	0,10	0,08	0,08	0,07
A10BX03	Nateglinid (0,36 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A10BX04	Exenatid (15 mcg)				0,01	0,04

Fylkesvis salg av antidiabetika i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾			
Sales per county of drugs used in diabetes in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day			
	A10A	A10B	A10
	Insulin	Orale m.m.	Total
Østfold	21,7	42,6	64,3
Akershus	16,0	23,3	39,3
Oslo	16,6	26,7	43,3
Hedmark	22,4	38,3	60,7
Oppland	22,6	29,1	51,7
Buskerud	22,8	30,5	53,3
Vestfold	17,1	29,4	46,5
Telemark	22,3	31,4	53,6
Aust-Agder	20,3	23,2	43,5
Vest-Agder	20,7	24,8	45,5
Rogaland	15,9	21,0	36,8
Hordaland	17,6	23,6	41,2
Sogn og Fjordane	18,7	24,6	43,3
Møre og Romsdal	19,0	26,2	45,3
Sør-Trøndelag	17,6	24,4	42,0
Nord-Trøndelag	22,0	31,7	53,7
Nordland	21,4	28,1	49,4
Troms	20,1	27,7	47,9
Finmark	18,9	29,7	48,6
Hele landet	18,9	27,4	46,3

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A12	Mineraltilskudd²⁾	10,17	10,85	11,51	12,29	12,91
<i>A12A</i>	<i>Kalsium</i>	<i>8,40</i>	<i>8,97</i>	<i>9,53</i>	<i>10,22</i>	<i>10,69</i>
<i>A12AA</i>	<i>Kalsium</i>	<i>1,74</i>	<i>1,52</i>	<i>1,40</i>	<i>1,33</i>	<i>1,14</i>
<i>A12AX</i>	<i>Kalsium i kombinasjon med andre stoffer</i>	<i>6,65</i>	<i>7,45</i>	<i>8,13</i>	<i>8,89</i>	<i>9,55</i>
<i>A12B</i>	<i>Kalium</i>	<i>1,34</i>	<i>1,41</i>	<i>1,43</i>	<i>1,54</i>	<i>1,59</i>
<i>A12BA</i>	<i>Kalium</i>	<i>1,34</i>	<i>1,41</i>	<i>1,43</i>	<i>1,54</i>	<i>1,59</i>
<i>A12C</i>	<i>Andre mineralpreparater</i>	<i>0,44</i>	<i>0,47</i>	<i>0,54</i>	<i>0,53</i>	<i>0,63</i>
A12CB01	Sinksulfat (0,6 g)	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06
A12CC30	Magnesium	0,39	0,42	0,49	0,47	0,58
A14	Anabole midler til systemisk bruk	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
<i>A14A</i>	<i>Anabole steroider</i>	<i>0,02</i>	<i>0,03</i>	<i>0,03</i>	<i>0,03</i>	<i>0,03</i>
A14AB01	Nandrolon (2 mg)	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

2) Mineraltilskudd omsettes også utenom apotek, dette salget er ikke inkludert. Tallene omfatter kun omsetning via apotek og sykehus.

Sales of mineral supplements outside hospital and pharmacies are not included.

ATC gruppe A

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
A16	Andre fordøyelses- og stoffskiftepreparater	22,40	39,40	50,30	62,20	73,00
A16A	Andre fordøyelses- og stoffskiftepreparater	22,40	39,40	50,30	62,20	73,00
A16AA04	Merkaptamin (2 g)				2,60	6,20
A16AB	Enzymer	22,40	28,90	33,80	39,70	41,50
A16AB02	Imiglucerase (300 U)	2,50	3,50	2,50	3,60	4,30
A16AB03	Agalsidase alfa (1 mg)	10,90	13,10	15,10	17,00	17,40
A16AB04	Agalsidase beta (5 mg)	8,70	10,60	14,20	16,20	16,30
A16AB05	Laronidase (1 TU)	0,30	1,70	2,00	2,10	2,60
A16AB07	Alglukosidase alfa (0,1 g)				0,80	0,90
A16AX	Andre fordøyelses- og stoffskiftepreparater		10,50	16,50	19,90	25,30
A16AX03	Natrium fenylbutyrat (20 g)				0,50	0,50
A16AX04	Nitisinon (20 mg)		10,50	16,50	18,90	22,90
A16AX05	Sinkacetat (0,15 g)				0,50	1,90

Blod og bloddannende organer

Blood and blood forming organs

Legemiddelgruppen omfatter bl.a. anti-trombotiske midler (forebygge blodpropp) og midler mot anemi. Totalt salg i ATC gruppe B i kroner (AUP) var på 1,1 milliard i 2008.

Salg av acetylsalisylsyre (B01AC06), brukt for å forebygge blodpropp, har økt gradvis over lang tid. Tall fra Reseptregisteret viser at 362 000 personer fikk forebyggende behandling med acetylsalisylsyre i 2008. Salget av klopidogrel (B01AC04) og warfarin (B01AA03) har økt litt også i 2008. Acetylsalisylsyre utgjør en andel på 75 % av det total salg i DDD i ATC gruppe B01, men bare 23 % av kostnadene i gruppen.

This group comprises antithrombotic agents and antianemic preparations etc. Total sale in ATC group B was NOK 1.1 billion (AUP) in 2008.

The sales of acetylsalicylic acid, used to prevent thrombosis, have been gradually increasing over time. Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that in 2008 362 000 individuals received treatment with acetylsalicylic acid in Norway. There has also been a minor increase in the sales of other oral antithrombotics such as clopidogrel (B01AC04) and warfarin (B01AA03) in 2008. Acetylsalicylic acid constitutes 75 % of the total sales in ATC group B01 measured in DDDs, but only 23 % of the costs.

**Hovedinndeling i ATC gruppe B - Blod og bloddannende organer/
Main ATC levels in B - Blood and blood forming organs**

B01	Antitrombotiske midler/Antithrombotic agents
B02	Antihemoragika/Antihemorrhagics
B03	Midler mot anemi/Antianemic preparations
B05	Blodsubstitutter og infusjonsløsninger ol. (kun salg i kroner)/ Blood substitutes and perfusion solutions (sales in NOK only)
B06	Andre hematologiske midler (utelatt)/Other hematological agents (not included)

**Salg pr ATC 3. nivå for gruppe B - Blod og bloddannende organer
Sales per ATC 3rd level for ATC group B - Blood and blood forming organs**

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
B01A	Antithrombotic agents	374,8	414,1	441,1	471,1	511,3
B02A	Antifibrinolytics	6,7	7,20	7,1	7,1	7,3
B02B	Vitamin K and other hemostatics	50,1	142,0 ¹⁾	163,0 ¹⁾	173,5 ¹⁾	202,3 ¹⁾
B03A	Iron preparations	25,4	26,2	27,4	28,8	32,4
B03B	Vitamin B ₁₂ and folic acid	26,4	26,7	26,1	26,9	26,6
B03X	Other antianemic preparations	92,1	105,7	109,3	107,5	105,9
B05A	Blood and related products	57,3	57,1	61,6	58,8	64,9
B05B	I.v. solutions	122,9	133,9	133,4	138,5	141,6
B05C	Irrigating solutions	0,7				
B05D	Peritoneal dialytics	31,5	33,6	37,3	41,0	39,0
B05X	I.v. solution additives	12,2	14,3	15,4	17,3	19,2
B05Z	Hemodialytics and hemofiltrates	0,2	1,2	2,2	3,9	5,3

1) Omfatter salg av preparater som tidligere ble solgt på godkjenningfritak, men som hadde markedsføringstillatelse i 2005, 2006, 2007 og 2008.
Tall ikke direkte sammenlignbare med 2004.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
B01	Antitrombotiske midler	76,73	80,41	83,96	87,96	91,66
B01A	Antitrombotiske midler	76,73	80,41	83,96	87,96	91,66
B01AA	Vitamin K-antagonister	10,00	10,29	10,66	10,99	11,22
B01AA03	Warfarin (7,5 mg)	10,00	10,29	10,66	10,99	11,22
B01AB	Heparingsgruppen	3,40	3,58	3,86	4,09	4,45
B01AB01	Heparin (10 TU)	0,19	0,21	0,21	0,21	0,20
B01AB02	Antitrombin III (2,1 TU)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B01AB04	Dalteparin (2,5 TU)	1,49	1,51	1,63	1,89	2,21
B01AB05	Enoxaparin (2,0 TU)	1,72	1,86	2,02	1,99	2,04
B01AB10	Tinzaparin (3,5 TU)	0,00				
B01AC	Hemmere av blodplateaggregasjonen, ekskl. heparin	63,33	66,53	69,44	72,88	75,99
B01AC04	Klopidogrel (75 mg)	2,43	2,95	3,20	3,27	3,55
B01AC05	Tiklopidin (0,5 g)	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06
B01AC06	Acetylsalisylsyre (1 tabl)	58,93	61,57	64,03	66,98	69,23
B01AC07	Dipyridamol (0,4 g O/0,2 g P)	1,60	1,68	1,89	2,34	2,83
B01AC11	Iloprost (50 mcg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B01AC13	Abciximab (25 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B01AC16	Eptifibatide (0,2 g P)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B01AC17	Tirofiban (10 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B01AC21	Treprostinil (4,3 mg)				0,00	0,00
B01AC30	Acetylsalisylsyre og dipyridamol (2 kaps)	0,30	0,26	0,25	0,23	0,32

Fylkesvis salg av acetylsalisylsyre (B01AC06) i 2008¹⁾

Sales per county of acetylsalicylic acid (B01AC06) in 2008

	DDD/1000 inhab./day
Østfold	93,6
Akershus	62,4
Oslo	52,1
Hedmark	86,1
Oppland	93,1
Buskerud	75,6
Vestfold	68,8
Telemark	79,7
Aust-Agder	70,1
Vest-Agder	69,8
Rogaland	54,4
Hordaland	63,4
Sogn og Fjordane	75,2
Møre og Romsdal	73,0
Sør-Trøndelag	63,3
Nord-Trøndelag	78,1
Nordland	81,0
Troms	69,0
Finnmark	78,4
Hele landet	69,2

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC gruppe B

ATC	ATC level name (DDD value)	number of DDDs/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
B01AD	Enzymer	3575	3094	2915	2537	2638
B01AD01	Streptokinase (1,5 MU) ¹⁾	707	399	377	230	80
B01AD02	Alteplase (0,1 g)	681	808	883	905	1169
B01AD07	Reteplase (20 U)	342	105	26	27	18
B01AD10	Drotrekogin alfa (aktivert) (40 mg)	153	86	68	55	40
B01AD11	Tenecteplase (40 mg)	1692	1696	1561	1320	1331
B01AE	Direkte trombininhibitorer	281	11791	421	423	545
B01AE02	Lepirudin (0,25 g)			1	8	37
B01AE03	Argatroban (0,2 g)				35	48
B01AE04	Melagatran (6 mg)	281	725			
B01AE05	Ximelagatran (48 mg)		10846			
B01AE06	Bivalirudin (0,25 g)		220	420	380	430
B01AE07	Dabigatran eteksilat (0,22 g)					30
B01AX	Andre antitrombotiske midler	3060	200	1060	2667	5246
B01AX05	Fondaparinux (2,5 mg)	3060	200	1060	2667	5246

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
B02	Antihemoragika					
B02A	Antifibrinolytika	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18
B02AA	Aminosyrer	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18
B02AA02	Traneksamsyre (2 g)	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18

ATC	ATC level name (DDD value)	number of DDDs/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
B02B	Vitamin K og andre hemostatika	58768	59923	64479	73267	86194
B02BA	Vitamin K	20803	20768	21330	25988	28003
B02BA01	Fytomenadion (20 mg) ¹⁾	20803	20768	21330	25988	28003
B02BD	Blodkoagulasjonsfaktorer	37965	39155	43149	47279	58191
B02BD01	Koagulasjonsfaktor IX, II, VII og X, kombinasjoner (350U)	1071	1431	1414	1799	3174
B02BD02	Koagulasjonsfaktor VIII (500 U) ¹⁾	30402	31212	33793	37660	43495
B02BD03	Faktor VIII hemmer bypass aktivitet ¹⁾	8	12	14	13	19
B02BD04	Koagulasjonsfaktor IX (350 U)	6423	6361	7723	7461	11069
B02BD06	Von Willebrand faktor og koagulasjonsfaktor VIII i kombinasjon (7,2 TU) ¹⁾	53	113	177	329	417
B02BD08	Eptacog alfa (aktivert) (2500 TU) ¹⁾	8	26	28	17	17

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
B03	Midler mot anemi	37,61	38,18	36,93	37,45	38,47
B03A	Jernpreparater	7,83	7,39	6,99	6,90	7,32
B03AA	Jern II-verdig, orale preparater	7,80	7,37	6,96	6,87	7,29
B03AC	Jern III-verdig, injeksjonspreparater	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04
B03B	Vitamin B₁₂ og folsyre	29,29	30,22	29,31	29,92	30,54
B03BA01	Cyanokobalamin (20 mcg)	1,60	1,59	1,55	1,41	1,44
B03BA02	Cyanokobalamintanninkompleks (20 mcg)	7,00	7,09	6,41	6,83	6,24
B03BA03	Hydroksokobalamin (20 mcg)	6,00	5,95	5,86	5,85	5,68
B03BB01	Folsyre (0,4 mg) ¹⁾	14,69	15,60	15,49	15,82	17,18
B03X	Andre midler mot anemi	0,49	0,57	0,63	0,63	0,61
B03XA01	Erytropoietin (1 TU)	0,26	0,21	0,17	0,15	0,11
B03XA02	Darbepoetin alfa (4,5 mcg)	0,23	0,36	0,46	0,48	0,48
B03XA03	Metokspolietylenglykolepoetin beta (4 mcg)				0,00	0,02

1) Inkluderer salg av apotekpreparater

Hjerte og kretsløp

Cardiovascular system

Tall fra Reseptregisteret viser at 915 000 individer (19 % av befolkningen) har hentet minst en resept innenfor ATC gruppe C i 2008.

Hjerte/karmidler er beløpsmessig den tredje største legemiddelgruppen og utgjorde 11 % av total omsetning i kroner i 2008 (tabell 7, s. 23).

Salg av legemidler til behandling av hjerte/karsykdommer, som f.eks. høyt blodtrykk, hjertesvikt, angina pectoris og høyt kolesterol beløp seg til 2 milliarder kroner (AUP) i 2008. Dette er en reduksjon på 5 % i forhold til 2007. Det har vært en årlig kostnadsreduksjon innenfor denne legemiddelgruppen som må ses i sammenheng med at helsemyndighetene har innført en rekke tiltak for å redusere kostnadene. Indeksprissystemet ble innført i 2003 for enkelte hjerte/karmidler, og ordningen ble utvidet med flere legemidler til behandling av høyt blodtrykk, hjertesvikt og høyt kolesterol (simvastatin) i 2004. Fra januar 2005 ble indeksprissystemet erstattet av trinnprismodellen. Trinnprismodellen innebærer en automatisk trinnvis prisreduksjon når generiske konkurranse blir mulig etter at patenttiden er utløpt for et legemiddel. I tillegg ble det innført nye refusjonsvilkår i juni 2005 for kolesterolsenkende midler hvor simvastatin skal være foretrukket legemiddel. Metoprolol ble tatt opp i trinnprissystemet fra oktober 2007 og dette har medført at kostnadene for betablokkere har blitt redusert i 2008. Alle disse tiltakene har vært med på å begrense kostnadene også i 2008.

Det har vært en gradvis økning i salget av legemidler til behandling og forebygging av hjerte/karsykdommer målt i DDD. I 2008 var økningen på 7 %. Den gradvise økningen i salget av hjerte/karmidler i de senere år kan være ett uttrykk for at det er flere pasienter som får behandling, men også at mange pasienter bruker flere hjerte/karmidler samtidig.

I 2008 ses den samme tendensen i salgsutviklingen i de enkelte gruppene målt i DDD som er observert tidligere. Salg av hjerteglykosider (ATC gruppe C01A) har gått gradvis ned.

Salg av doxazosin (alfablokker, C02CA) har

Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that 920 000 individuals (20 % of the population) had at least one prescription dispensed in ATC group C in 2008.

ATC group C, Cardiovascular drugs, is the third largest group and accounted for 11 % of total costs in 2008 (table 7, p. 23).

Sales of drugs for the treatment of cardiovascular diseases such as hypertension, heart failure, angina pectoris and hypercholesterolemia amounted to 2 billion NOK (pharmacy retail price) in 2008 which represent a 5 % reduction compared to 2007. The annual cost reduction seen in this group is related to various price regulations introduced by the health authorities in order to reduce costs. The "index price system" was introduced in 2003 for several cardiovascular drugs, and the number of drugs included in this system was extended in 2004 (when simvastatin was included). From January 2005 the "index price" was replaced by the "graded price model". The graded price model implies an automatic price reduction when a drug is off patent. In addition, a new reimbursement regulation was implemented in June 2005 for lipid modifying agents making simvastatin the drug of choice. Metoprolol was included in the regulated price model from October 2007 and this has led to reduced costs in the group of beta blocking agents (C07). All these regulations have contributed to the reduction of costs also in 2008.

Measured in DDDs, the sales of cardiovascular drugs have been increasing over time and in 2008 the increase was 7 %. This gradual increase in sales of cardiovascular drugs could indicate that the number of patients has increased. In addition many individuals use several different drugs for their cardiovascular conditions which would also lead to increased sales.

Similar trends are observed in 2008 as in the latest years. Measured in DDDs the sales of cardiac glycosides (ATC group C01A) have been gradually reduced.

Sale of doxazosin (alpha-blocking agent, C02CA) was reduced when it was excluded from the reimbursement scheme from

gått gradvis ned etter at legemidlet ble tatt ut av blåreseptordningen i januar 2004. Doxazosin brukes både til behandling av høyt blodtrykk og behandling av benign prostatahypertrofi (BPH). Doxazosin ble inkludert i blåreseptordningen igjen i januar 2008 i forbindelse med at legemidler til behandling av BPH ble tatt opp i ordningen. Salget av doxazosin var stabilt i 2008 i forhold til året før.

Salg av tiazider (C03A) fortsatte å øke i 2008. Økningen i salget de siste årene må ses i sammenheng med at tiazider ble innført som førstevalg ved behandling av ukomplisert høyt blodtrykk i mars 2004. Salget av legemidler som inneholder en kombinasjon av et tiazid og et annet blodtrykkssenkende middel (C03E, C07B, C09B og C09D) er fortsatt stigende og tiazidholdige legemidler utgjorde en andel på 28 % av totalt salg i ATC gruppene C02, C03, C07, C08 og C09. Legemidler innenfor gruppene betablokkere (C07), kalsium-antagonister (C08) og ACE-hemmere/angiotensin II antagonister (C09) brukes ved behandling av høyt blodtrykk, men også i økende grad ved andre indikasjoner som for eksempel hjertesvikt.

Lipidmodifiserende legemidler (C10)

En stor og fortsatt voksende legemiddelgruppe blant hjerte/karmidlene er kolesterol-senkende midler hvor salget målt i DDD, økte med 14 % i 2008. Statiner utgjør 98 % av antall DDD. Forbruket av disse midlene har økt kraftig siden 1994 da de første resultatene fra store kliniske studier viste redusert morbiditet og mortalitet hos individer som fikk statiner (C10AA). I dag foreligger det betydelig klinisk dokumentasjon både ved primær og sekundærprofylakse hos individer med høy risiko for hjerte/karsykdom, og behandlingsmålene og terapianbefalingene har endret seg i takt med ny viten.

Salg av statiner (C10AA) i Norge er på topp også i europeisk sammenheng. Målt i kostnader gikk salget av statiner ned med 13 % i 2008 i forhold til 2007, mens økningen målt i DDD var på 13 %. Det er viktig å presisere at økningen i salg målt i DDD ikke gir et bilde av økning i antall brukere da vi vet at dosene som forskrives har økt over tid. Tall fra Reseptregisteret viser at 421 000 individer (9 % av befolkningen) hentet ut minst en resept på et statin i 2008, en økning på 25 000 individer fra 2007.

January 2004. Doxazosin is indicated for treatment of hypertension and for treatment of benign prostatic hyperplasia (BPH). Doxazosin was reinserted into the reimbursement regulation in 2008 when other drugs used in the treatment of BPH was included in the scheme. However, the sale of doxazosin was unchanged in 2008 compared to 2007.

The sales of thiazides (C03A) have been gradually increasing as a result of a new reimbursement regulation implemented in March 2004, making thiazides the drug of choice for treatment of uncomplicated hypertension in naïve patients. Sales of thiazides in fixed combination with other drugs (C03E, C07B, C09BA and C09DA) are increasing and thiazides containing products accounted for 28 % of the total sales in the ATC groups C02, C03, C07, C08 and C09. Beta-blocking agents (C07), calcium channel blockers (C08) and ACE inhibitors/angiotensin II antagonists (C09) are all used for treatment of hypertension, but these agents are also used for the treatment of other cardiovascular conditions such as heart failure.

Lipid modifying agents (C10)

An important and growing group among the cardiovascular agents is the lipid modifying agents. The sales measured in DDDs increased by 14 % in 2008, and statins account for 98 % of the sales. The sales of these agents have increased gradually since 1994 when the first results from pivotal clinical trials showing reduced morbidity and mortality in statin (C10AA) users were published. Today there is solid evidence of the benefits of using statins both for primary and secondary prevention of cardiovascular diseases in high risk individuals. The treatment targets and the therapy guidelines regarding the use of statins has been updated according to new knowledge.

Measured in DDDs, the sale of statins in Norway is higher than in most other European countries. In 2008 the costs of statins decreased by 13 % relative to 2007, while the increase measured in DDDs was 13 %. It should be noted that the increase in number of DDDs does not reflect the increase in number of users, since the prescribed daily dose has increased over time. Data from the Norwegian Prescription Database indicate that 421 000 individuals (9 % of the population) had at least one statin prescription dispensed in 2008, an increase of 25 000 individuals from 2007.

Innføring av nye prisreguleringer og refusjonsendringer har gitt en kostnadsreduksjon innenfor statingruppen de siste 5 årene. Innføring av simvastatin som førstevalg fra juni 2005 medførte at de som brukte andre statiner måtte bytte til simvastatin, dersom ikke tungtveiende medisinske årsaker tilsa at forskrivning av andre statiner var nødvendig. Etter at simvastatin ble førstevalg har det vært en kraftig økning i salget av simvastatin målt i DDD, mens salget av spesielt atorvastatin og pravastatin har gått ned. Denne tendensen fortsatte også i 2008. I juli 2007 ble de laveste tablettstyrkene (10 mg og 20 mg) av atorvastatin tatt ut av blåreseptordningen og dette har også bidratt til en overgang fra atorvastatin til simvastatin. I 2008 utgjorde 40 mg og 80 mg tabletter av atorvastatin over 80 % av totalt antall solgte pakninger av atorvastatin. Reseptregisteret viser at over 90 % av de som startet opp med statiner i 2008 fikk simvastatin. Simvastatin hadde en andel på rundt 80 % av antall statinbrukere i 2008.

Ezetimib ble inkludert i blåreseptordningen fra 1. august 2007 for spesielle pasientgrupper og dette har gitt økt salg i 2008.

Introduction of new price and reimbursement regulations for the statins have resulted in reduced cost in the latest 5 year period. When simvastatin was made the drug of choice in June 2005, many users had to be switched to simvastatin. Other statins should only be prescribed to patients on the basis of solid medical reasons. After implementation of this regulation the sales of simvastatin measured in DDDs have increased, while the sales of atorvastatin and pravastatin have decreased.

This trend continues in 2008. In July 2007 the lowest tablet strengths (10 mg and 20 mg) of atorvastatin were taken out of the general reimbursement scheme and this have further increased the switch from atorvastatin to simvastatin. In 2008 the 40 mg and 80 mg tablets strengths accounted for 80 % of the total sales in number of packages. Data from the Norwegian Prescription Database show that over 90 % of the new statin users received simvastatin in 2008. Simvastatin accounted for 80 % of the total statin users in 2008.

Ezetimibe was included in the reimbursement system for specific patients groups from 1. August 2007. This has resulted in increased sale in 2008.

**Hovedinndeling i ATC gruppe C - Hjerte og kretsløp/
Main ATC levels in C - Cardiovascular system**

C01	Hjerteterapi/Cardiac therapy
C02	Antihypertensiva/Anihypertensives
C03	Diuretika/Diuretics
C04	Perifere kardilaterende midler/Peripheral vasodilators
C05	Vasoprotektorer (utelatt)/Vasoprotectives (not included)
C07	Betablokkere/Beta blocking agents
C08	Kalsiumantagonister/Calcium channel blockers
C09	Midler med virkning på renin-angiotensinsystemet/Agents acting on the renin-angiotensin system
C10	Lipidmodifiserende midler/Lipid modifying agents

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe C - Hjerte og kretsløp

Sales per ATC 3rd level for ATC group C - Cardiovascular system

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
C01A	Cardiac glycosides	7,6	7,2	8,6	9,2	6,1
C01B	Antiarrhythmics, class I and III	18,7	19,8	20,1	21,3	22,5
C01C	Cardiac stimulants excl. cardiac glycosides	15,4	18,4	20,0	21,0	25,5
C01D	Vasodilators used in cardiac diseases	81,5	73,2	65,5	60,5	53,3
C01E	Other cardiac preparations	1,2	1,2	1,0	1,2	1,7
C02A	Antiadrenergic agents, centrally acting	9,8	10,1	10,7	9,8	6,1
C02C	Antiadrenergic agents, peripherally acting	45,3	38,6	29,6	26,0	14,2
C02D	Arteriolar smooth muscle, agents acting on	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
C02K	Other antihypertensives	15,0	22,1	21,9	18,6	21,6
C03A	Low-ceiling diuretics, thiazides	11,3	15,9	19,9	23,3	26,6
C03C	High-ceiling diuretics	60,0	59,7	56,2	58,7	50,7
C03D	Potassium-sparing agents	8,9	9,3	10,4	11,7	11,5
C03E	Diuretics and potassium-sparing agents in combination	8,5	7,3	7,3	7,4	6,7
C04A	Peripheral vasodilators	4,7	3,7	2,3	2,0	1,7
C07A	Beta blocking agents	268,5	259,2	258,5	238,7	172,6
C07B	Beta blocking agents and thiazides	2,7	4,4	4,6	4,3	4,7
C08C	Selective calcium channel blockers with mainly vascular effect	243,5	149,0	142,2	145,0	144,6
C08D	Selective calcium channel blockers with direct cardiac effects	39,8	35,8	31,9	30,3	26,8
C09A	ACE-inhibitors, plain	135,9	77,3	80,2	65,9	59,8
C09B	ACE-inhibitors, combinations	57,1	35,2	29,8	26,2	23,4
C09C	Angiotensin II antagonists, plain	293,5	324,5	330,0	358,7	364,9
C09D	Angiotensin II antagonists, combinations	301,1	364,6	390,1	430,9	452,9
C09X	Other agents acting on the renin-angiotensin system					0,1
C10A	Lipid modifying agents, plain	970,4	807,4	646,5	532,8	488,7
C10B	Lipid modifying agents, combinations			0,0	0,0	0,0

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
C01	Hjerteterapi	20,86	19,59	18,58	17,37	16,33
C01A	Hjerteglykosider	4,37	4,06	3,87	3,55	3,11
C01AA	Digitalisglykosider	4,37	4,06	3,87	3,55	3,11
C01AA04	Digitoksin (0,1 mg)	4,05	3,77	3,58	3,29	2,88
C01AA05	Digoksin (0,25 mg)	0,32	0,29	0,29	0,26	0,23
C01B	Antiarytmika, klasse I og III	1,31	1,38	1,46	1,53	1,64
C01BA03	Disopyramid (0,4 g)	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04
C01BC04	Flekainid (0,2 g)	0,73	0,78	0,84	0,89	0,97
C01BD01	Amiodaron (0,2 g)	0,52	0,54	0,57	0,60	0,62
C01BD05	Ibutilid (1 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C01C	Hjertestimulerende midler, ekskl. hjerteglykosider	0,21	0,20	0,21	0,22	0,22
C01CA	Adrenerge og dopaminerge midler¹⁾	0,21	0,20	0,21	0,22	0,22
C01D	Kardilaterende midler ved hjertesykdommer	14,98	13,95	13,06	12,07	11,36
C01DA	Nitrater	14,98	13,95	13,06	12,07	11,36
C01DA02	Glyseroltrinitrat (2,5 mg SL/5mg O/TD)	2,80	2,61	2,39	2,18	2,08
C01DA08	Isosorbiddinitrat (60 mg)	0,78	0,61	0,54	0,42	0,35
C01DA14	Isosorbidmononitrat (40 mg)	11,40	10,73	10,13	9,46	8,93
C02	Antihypertensiva	5,55	4,86	4,58	4,46	4,35
C02A	Antiadrenergika, sentralt virkende	1,14	1,17	1,23	1,38	1,34
C02AB01	Metyldopa (1,0 g)	0,13	0,12	0,12	0,12	0,09
C02AC05	Moxonidin (0,3 mg)	1,01	1,05	1,12	1,26	1,25
C02C	Antiadrenergika, perifert virkende	4,37	3,64	3,30	3,03	2,96
C02CA	Alfablokkere	4,37	3,64	3,30	3,03	2,96
C02CA04	Doxazosin (4 mg)	4,37	3,64	3,30	3,03	2,96
C02D	Antihypertensiva med virkning på arteriolær glatt muskel	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04
C02DB	Hydrzinoftalazinderivater	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04
C02DB02	Hydralazin (0,1 g)	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04
C02K	Andre antihypertensiva	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
C02KX	Andre hypertensiva	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
C02KX01	Bosentan (0,25 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
C02KX02	Ambrisentan (7,5 mg)					0,00
C02KX03	Sitaksentan (0,1 g)					0,00
C03	Diuretika	45,35	47,40	50,25	51,35	53,14
C03A	Low-ceiling diuretika, tiazider	7,03	9,04	11,45	13,34	15,38
C03AA	Tiazider, usammensatte preparater	5,04	6,45	8,32	9,71	11,23
C03AA01	Bendroflumetiazid (2,5 mg)	3,96	5,15	6,78	7,96	9,25
C03AA03	Hydroklortiazid (25 mg)	1,08	1,30	1,53	1,76	1,98
C03AB	Tiazider i kombinasjon med kalium	1,99	2,59	3,13	3,63	4,15
C03AB01	Bendroflumetiazid og kalium (2,5 mg)	1,99	2,59	3,13	3,63	4,15
C03C	High-ceiling diuretika	30,17	30,06	30,33	29,87	29,29
C03CA01	Furosemid (40 mg)	24,00	22,62	21,63	20,39	19,18
C03CA02	Bumetanid (1 mg)	6,10	7,37	8,67	9,48	10,11
C03CB02	Bumetanid og kalium (1 mg)	0,07	0,07	0,03		

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
C03D	Kaliumsparende midler	1,65	1,60	1,62	1,63	1,66
C03DA01	Spironolakton (75 mg)	1,65	1,58	1,59	1,58	1,59
C03DA04	Eplerenon (50 mg)	0,00	0,02	0,04	0,06	0,07
C03E	Diuretika i kombinasjon med kaliumsparende midler	6,50	6,69	6,84	6,51	6,81
C03EA01	Hydroklortiazid og kaliumsparende midler (1 tabl)	6,50	6,69	6,84	6,51	6,81
C04	Perifere kardilaterende midler	0,35	0,31	0,27	0,24	0,21
C04A	Perifere kardilaterende midler	0,35	0,31	0,27	0,24	0,21
C04AD03	Pentoksyfyllin (1 g)	0,35	0,31	0,27	0,24	0,21
C07	Betablokkere	39,37	40,42	40,68	41,27	41,36
C07A	Betablokkere	38,95	39,73	39,76	40,21	40,22
C07AA	Betablokkere, ikke-selektive	3,92	3,91	3,58	3,37	3,12
C07AA05	Propranolol (0,16 g)	1,30	1,49	1,35	1,37	1,33
C07AA06	Timolol (20 mg)	0,22	0,21	0,19	0,17	0,13
C07AA07	Sotalol (0,16 g)	2,40	2,21	2,04	1,84	1,67
C07AB	Betablokkere, selektive	31,50	32,19	32,75	33,29	33,61
C07AB02	Metoprolol (0,15 g)	20,50	22,39	23,80	24,71	25,34
C07AB03	Atenolol (75 mg)	10,70	9,28	8,16	7,51	6,86
C07AB07	Bisoprolol (10 mg)	0,30	0,52	0,79	1,07	1,41
C07AG	Alfa- og betablokkere	3,53	3,62	3,42	3,55	3,49
C07AG01	Labetalol (0,6 g)	0,23	0,22	0,21	0,22	0,22
C07AG02	Karvedilol (37,5 mg)	3,30	3,40	3,21	3,33	3,27
C07B	Betablokkere og tiazider	0,42	0,69	0,93	1,05	1,14
C07BB	Betablokkere, selektive, og tiazider	0,42	0,69	0,93	1,05	1,14
C07BB07	Bisoprolol og tiazider (1 tabl)	0,42	0,69	0,93	1,05	1,14
C08	Kalsiumantagonister	46,64	48,87	50,28	52,59	54,65
C08C	Selektive kalsiumantagonister med primært vaskulær virkning	41,24	43,78	45,46	48,05	50,41
C08CA	Dihydropyridinderivater	41,24	43,78	45,46	48,05	50,41
C08CA01	Amlodipin (5 mg)	28,40	29,79	30,14	30,76	31,42
C08CA02	Felodipin (5 mg)	5,70	5,59	5,22	5,18	4,91
C08CA03	Isradipin (5 mg)	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13
C08CA05	Nifedipin (30 mg)	5,70	6,00	6,30	6,67	7,01
C08CA06	Nimodipin (0,3 g O/50 mg P)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C08CA13	Lerkanidipin (10 mg)	1,30	2,25	3,65	5,31	6,95
C08D	Selektive kalsiumantagonister med direkte virkning på hjertet	5,40	5,09	4,82	4,54	4,24
C08DA01	Verapamil (0,24 g)	3,60	3,47	3,33	3,15	2,99
C08DB01	Diltiazem (0,24 g)	1,80	1,62	1,50	1,39	1,25

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
C09	Midler med virkning på renin-angiotensinsystemet	99,06	106,22	112,34	117,91	124,63
C09A	ACE-hemmere, usammensatte preparater	42,12	42,89	43,40	43,92	44,75
C09AA	ACE-hemmere, usammensatte preparater	42,12	42,89	43,40	43,92	44,75
C09AA01	Kaptopril (50 mg)	1,50	1,30	1,13	0,99	0,88
C09AA02	Enalapril (10 mg)	12,30	11,92	11,40	11,14	11,20
C09AA03	Lisinopril (10 mg)	8,10	7,75	7,23	6,95	6,81
C09AA05	Ramipril (2,5 mg)	20,20	21,90	23,62	24,82	25,83
C09AA10	Trandolapril (2 mg)	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03
C09B	ACE-hemmere, kombinasjoner	7,34	7,35	7,11	6,99	6,91
C09BA	ACE-hemmere og diuretika	7,34	7,35	7,11	6,99	6,91
C09BA02	Enalapril og diuretika (1 tabl)	3,94	4,00	3,88	3,89	3,91
C09BA03	Lisinopril og diuretika (1 tabl)	3,40	3,35	3,23	3,10	3,00
C09C	Angiotensin II antagonister, usammensatte preparater	27,91	30,62	33,58	36,39	39,50
C09CA01	Losartan (50 mg)	8,40	8,83	9,08	9,32	9,51
C09CA02	Eprosartan (0,6 g)	0,26	0,26	0,29	0,36	0,40
C09CA03	Valsartan (80 mg)	4,10	4,44	4,62	4,77	4,98
C09CA04	Irbesartan (0,15 g)	5,70	6,04	6,12	6,04	5,93
C09CA06	Kandesartan (8 mg)	9,10	10,65	12,88	14,92	17,22
C09CA07	Telmisartan (40 mg)	0,35	0,39	0,53	0,82	1,20
C09CA08	Olmisartan medoxomil (20 mg)		0,01	0,06	0,15	0,25
C09D	Angiotensin II antagonister, kombinasjoner	21,69	25,36	28,25	30,61	33,47
C09DA	Angiotensin II antagonister og diuretika	21,69	25,36	28,25	30,46	32,68
C09DA01	Losartan og diuretika (1 tabl)	10,70	11,69	12,21	12,48	12,74
C09DA02	Eprosartan og diuretika (1 tabl)		0,06	0,15	0,24	0,32
C09DA03	Valsartan og diuretika (1 tabl)	2,80	3,44	4,04	4,47	4,82
C09DA04	Irbesartan og diuretika (1 tabl)	4,10	4,91	5,39	5,73	6,07
C09DA06	Kandesartan og diuretika (1 tabl)	4,00	5,10	6,22	7,11	8,03
C09DA07	Telmisartan og diuretika (1 tabl)	0,09	0,16	0,24	0,40	0,57
C09DA08	Olmisartan medoxomil og diuretika (1 tabl)				0,04	0,13
C09DB	Angiotensin II antagonister og kalsiumantagonister				0,15	0,79
C09DB01	Valsartan og amlodipin				0,15	0,79
C09X	Andre midler med virkning på renin-angiotensin systemet					0,01
C09XA	Reninhemmere					0,01
C09XA02	Aliskiren (0,15 g)					0,01

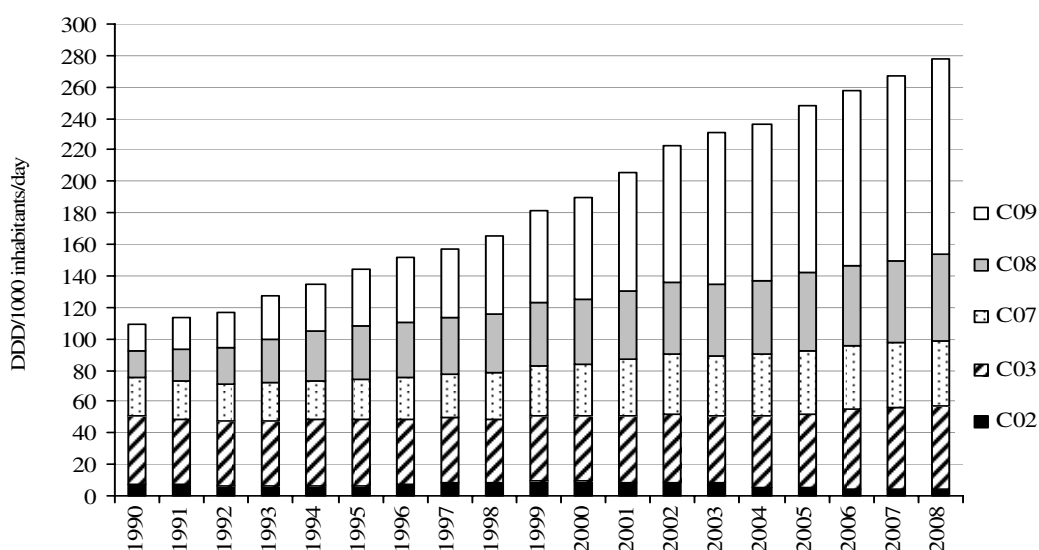
**Fylkesvis salg av antihypertensiva (C02), diuretika (C03), betablokkere (C07)
kalsiumantagonister (C08) og ACE-hemmere/angiotensin II antagonister (C09) i 2008
angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾**

Sales per county for antihypertensives (C02), diuretics (C03),
beta blocking agents (C07), calcium channel blockers (C08), and ACE-inhibitors/
angiotensin II antagonists (C09) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day

	C02	C03	C07	C08	C09
Østfold	7,8	87,2	57,5	72,6	178,7
Akershus	4,0	39,1	34,7	46,5	115,5
Oslo	2,9	37,6	26,5	41,5	93,0
Hedmark	5,1	59,7	55,1	71,0	152,7
Oppland	4,9	72,0	55,7	65,9	152,7
Buskerud	5,0	52,3	44,9	56,6	141,4
Vestfold	4,9	51,5	41,8	54,6	126,4
Telemark	7,1	69,2	50,4	59,7	135,8
Aust-Agder	4,5	47,8	49,9	46,0	128,5
Vest-Agder	3,5	47,1	45,9	51,3	137,6
Rogaland	3,0	39,9	35,0	47,2	109,7
Hordaland	4,9	48,3	36,1	53,0	122,0
Sogn og Fjordane	5,4	68,4	42,9	56,8	120,0
Møre og Romsdal	3,6	58,5	47,0	58,2	116,2
Sør-Trøndelag	2,9	47,1	32,2	46,2	105,4
Nord-Trøndelag	3,5	61,1	49,5	68,6	139,9
Nordland	5,7	73,3	50,4	67,1	144,3
Troms	3,6	63,0	43,5	61,5	113,3
Finmark	3,2	65,3	50,9	70,3	112,9
Hele landet	4,3	53,1	41,4	54,7	124,6

**Salg av antihypertensiva (C02), diuretika (C03), betablokkere (C07),
kalsiumantagonister (C08) og ACE-hemmere/angiotensin II antagonister (C09) 1990 - 2008**

Sales of antihypertensives (C02), diuretics (C03), beta blocking agents (C07) calcium
channel blockers (C08) and ACE-inhibitors/angiotensin II antagonists (C09) 1990-2008

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.
Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
C10	Lipidmodifiserende midler	57,87	67,94	76,07	86,47	97,16
C10A	Lipidmodifiserende midler, usammensatte preparater	57,87	67,94	76,07	86,47	97,16
C10AA	HMG-CoA-reduktasehemmere¹⁾	57,33	67,25	75,21	85,21	95,04
C10AA01	Simvastatin (30 mg)	20,28	26,88	42,63	54,83	64,24
C10AA02	Lovastatin (45 mg)	0,45	0,37	0,30	0,27	0,23
C10AA03	Pravastatin (30 mg)	8,34	7,74	5,43	4,59	4,40
C10AA04	Fluvastatin (60 mg)	1,64	1,60	1,33	1,29	1,35
C10AA05	Atorvastatin (20 mg)	26,62	30,66	25,52	24,23	24,82
C10AC	Midler som øker utskillelsen av gallesyre	0,13	0,13	0,12	0,11	0,12
C10AC01	Kolestyramin (14 g)	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08
C10AC02	Kolestipol (20 g)	0,04	0,03	0,03	0,03	0,02
C10AC04	Kolesevelam (3,75 g)				0,00	0,01
C10AD	Nikotinsyre og derivater	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
C10AD02	Nikotinsyre (2 g)		0,00	0,01	0,01	0,01
C10AX	Andre lipidmodifiserende midler	0,41	0,57	0,73	1,13	1,99
C10AX06	Omega-3-triglycerider inkl. andre estere og syrer (4 tabl)	0,26	0,29	0,30	0,32	0,35
C10AX09	Ezetimib (10 mg)	0,15	0,28	0,43	0,81	1,65
C10B	Lipidmodifiserende midler, kombinasjoner			0,00	0,00	0,00
C10BA02	Simvastatin og ezetimib (1 tabl)			0,00	0,00	0,00

Fylkesvis salg av lipidmodifiserende midler (C10) i 2008¹⁾²⁾	
Sales per county of lipid modifying agents (C10) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	133,2
Akershus	88,9
Oslo	69,3
Hedmark	137,7
Oppland	114,0
Buskerud	97,9
Vestfold	96,5
Telemark	96,1
Aust-Agder	109,6
Vest-Agder	118,7
Rogaland	99,8
Hordaland	101,0
Sogn og Fjordane	99,1
Møre og Romsdal	94,8
Sør-Trøndelag	72,7
Nord-Trøndelag	100,2
Nordland	104,7
Troms	79,9
Finnmark	94,2
Hele landet	97,2

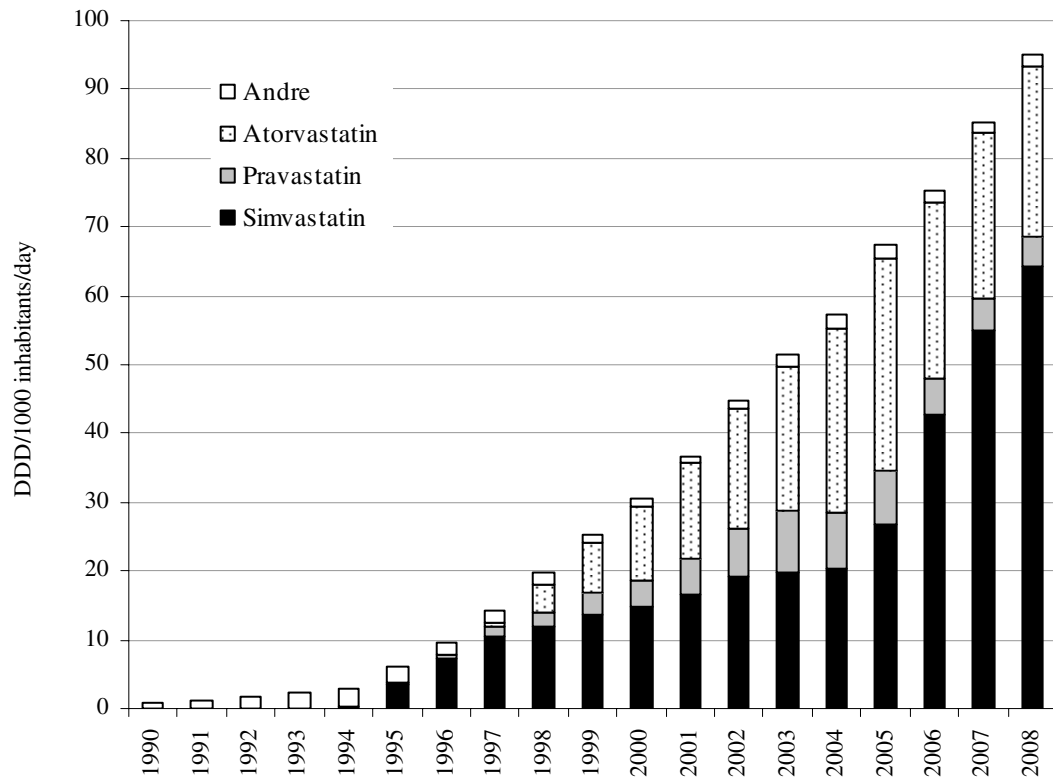
1) Vær oppmerksom på at DDD er endret for statinene siden forrige utgave av boken (se side 127). Please note the changes in the DDDs for statins from 2009 (see p. 127).

2) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

Salg av statiner (C10AA) 1990 - 2008

Sales of statins (C10AA) 1990 - 2008

Dermatologiske midler

Dermatologicals

Hovedinndeling i ATC gruppe D - Dermatologiske midler/ Main ATC levels in D - Dermatologicals

D01	Fungicider til dermatologisk bruk/Antifungals for dermatological use
D02	Bløtgjørende og hudbeskyttende midler (utelatt)/Emollients and protectives (not included)
D03	Midler til sårbehandling (utelatt)/Preparations for treatment of wounds and ulcers (not included)
D04	Kløemidler, inkl. antihistaminer, anestetika, etc. (utelatt)/ Antipruritics, incl. antihistamines, anesthetics, etc (not included)
D05	Antipsoriasismidler/Antipsoriatics
D06	Antibiotika og kjemoterapeutika til dermatologisk bruk/ Antibiotics and chemotherapeutics for dermatological use
D07	Kortikosteroider til dermatologisk bruk/Corticosteroids, dermatological preparations
D08	Antiseptika og desinfiserende midler (utelatt)/Antiseptics and disinfectants (not included)
D09	Medisinsk forbindingsmateriale (utelatt)/Medicated dressings (not included)
D10	Midler mot akne/Anti-acne preparations
D11	Andre dermatologiske midler/Other dermatological preparations

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe D - Dermatologiske midler Sales per ATC 3rd level for ATC group D - Dermatologicals

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
D01A	Antifungals for topical use	67,4	62,9	62,1	65,2	71,2
D01B	Antifungals for systemic use	35,1	28,8	15,9	12,9	10,9
D05A	Antipsoriatics for topical use	41,3	43,0	40,2	39,9	43,2
D05B	Antipsoriatics for systemic use	5,7	5,3	5,8	5,6	5,5
D06A	Antibiotics for topical use	23,3	21,1	23,8	22,5	23,3
D06B	Chemotherapeutics for topical use	14,2	14,1	15,0	30,2	35,7
D07A	Corticosteroids, plain	78,7	79,0	76,9	77,0	78,2
D07B	Corticosteroids, combinations with antiseptics	9,0	8,7	8,7	7,7	6,5
D07C	Corticosteroids, combinations with antibiotics	3,4	3,6	3,7	3,7	3,9
D07X	Corticosteroids, other combinations	11,7	12,2	12,1	12,6	12,6
D10A	Anti-acne preparations for topical use	15,0	16,4	17,4	20,7	23,0
D10B	Anti-acne preparations for systemic use				5,0	9,6
D11A	Other dermatological preparations	21,2	22,4	21,8	22,4	24,1

ATC	ATC level name	grams of ointment, liniment, solution/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
D01	Fungicider til dermatologisk bruk					
D01A	Fungicider til lokal bruk	4906	4789	4652	4444	4223
D01AA	Antibiotika	22	25	29	33	28
D01AA01	Nystatin	22	25	29	33	28
D01AC	Imidazol- og triazolderivater	4245	4215	4123	3907	3699
D01AC01	Klotrimazol	1541	1438	1412	1362	1276
D01AC02	Mikonazol	84	75	68	60	53
D01AC03	Ekonazol	96	99	105	95	97
D01AC08	Ketokonazol	1921	2000	1867	1693	1566
D01AC20	Kombinasjoner	603	603	671	697	707
D01AE	Andre fungicider til lokal bruk	639	549	500	504	496
D01AE14	Ciclopirox	127	88	27	13	6
D01AE15	Terbinafin	498	448	462	482	480
D01AE16	Amorolfin	14	13	11	9	10

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
D01B	Fungicider til systemisk bruk	0,95	0,95	0,94	1,01	1,03
D01BA	Fungicider til systemisk bruk	0,95	0,95	0,94	1,01	1,03
D01BA02	Terbinafin (0,25 g)	0,95	0,95	0,94	1,01	1,03

ATC	ATC level name	grams of ointment, liniment, solution/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
D05	Antipsoriasismidler					
D05A	Antipsoriasismidler til lokal bruk	2164	2168	2103	2153	2262
D05AA	Tjæreholdige preparater	630	629	651	741	836
D05AC	Antracenderivater	6	5	4	2	
D05AC01	Ditranol	6	5	4	2	
D05AX	Andre psoriasismidler til lokal bruk	1528	1534	1448	1410	1426
D05AX02	Kalcipotriol	960	939	849	691	587
D05AX03	Kalcitriol	60	55	46	47	56
D05AX52	Kalcipotriol, kombinasjoner	508	540	553	672	783

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
D05B	Antipsoriasismidler til systemisk bruk	0,14	0,14	0,15	0,14	0,14
D05BA02	Metoksalen (10 mg)	0,01				
D05BB02	Acitretin (35 mg)	0,13	0,14	0,15	0,14	0,14

ATC	ATC level name	grams of ointment, liniment, solution/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
D06	Antibiotika og kjemoterapeutika til dermatologisk bruk					
D06A	Antibiotika til lokal bruk	996	891	922	904	919
D06AA03	Oksytetracyklin	17	18	19	19	17
D06AX01	Fusidinsyre	472	395	399	386	380
D06AX05	Bacitracin	507	478	504	499	521
D06AX13	Retapamulin					1
D06B	Kjemoterapeutika til lokal bruk	481	440	439	489	490
D06BA01	Sølvulfadiazin	337	303	306	303	288
D06BB03	Aciklovir	38	37	39	77	81
D06BB04	Podofyllotoksin	10	11	11	13	14
D06BB06	Penciklovir	15	14	13	19	23
D06BB10	Imiquimod	1,70	1,88	2,03	2,30	3,34
D06BB11	Docosanol			0,00	0,00	0,00
D06BX01	Metronidazol	79	73	68	75	81
D07	Kortikosteroider til dermatologisk bruk					
D07A	Kortikosteroider, usammensatte preparater					
D07AA	Kortikosteroider, milde (gruppe I)	2299	2282	2219	2151	2037
D07AA02	Hydrokortison	2299	2282	2219	2151	2037
D07AB	Kortikosteroider, middels sterke (gruppe II)	1864	1868	1883	1940	1983
D07AB02	Hydrokortisonbutyrat	1340	1339	1346	1390	1407
D07AB08	Desonid	524	529	537	550	576
D07AC	Kortikosteroider, sterke (gruppe III)	3706	3793	3809	3876	3857
D07AC01	Betametason	1289	1341	1348	1380	1307
D07AC03	Desoksymetason	413	400	392	389	384
D07AC04	Fluocinolonacetonid	154	150	145	138	137
D07AC08	Fluocinonid	29	24	25	20	19
D07AC13	Mometason	1395	1475	1507	1574	1639
D07AC17	Flutikason	426	403	392	375	371
D07AD	Kortikosteroider, ekstra sterke (gruppe IV)	1284	1343	1375	1440	1543
D07AD01	Klobetasol	1284	1343	1375	1440	1543
D07B	Kortikosteroider, kombinasjon med antiseptika	852	792	801	675	581
D07BB	Kortikosteroider, middels sterke, kombinasjoner med antiseptika	596	535	527	433	420
D07BB02	Desonid og antiseptika	170	156	191	282	272
D07BB03	Triamcinolon og antiseptika	368	318	242		
D07BB04	Hydrokortisonbutyrat og antiseptika	58	61	94	151	148
D07BC	Kortikosteroider, sterke, kombinasjoner med antiseptika	256	257	274	242	161
D07BC01	Betametason og antiseptika	242	242	260	221	141
D07BC02	Fluocinolonacetonid og antiseptika	14	15	14	21	20
D07C	Kortikosteroider, kombinasjoner med antibiotika	165	172	169	170	179
D07CA	Kortikosteroider, milde, kombinasjoner med antibiotika	165	172	169	170	179
D07CA01	Hydrokortison og antibiotika	165	172	169	170	179

ATC	ATC level name	grams of ointment, liniment, solution/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
D07X	Kortikosteroider, andre kombinasjoner	1624	1676	1662	1740	1771
D07XA	Kortikosteroider, milde, andre kombinasjoner	19				
D07XA01	Hydrokortison/karbamid	19				
D07XB	Kortikosteroider, middels sterke, andre kombinasjoner	66	67	60	54	0
D07XB02	Triamcinolon/salisylsyre, benzalkon	66	67	60	54	0
D07XC	Kortikosteroider, sterke, andre kombinasjoner	1539	1609	1602	1686	1771
D07XC01	Betametason/salisylsyre	1497	1609	1602	1686	1771
D07XC02	Desoksymetason/salisylsyre	42				

D10 Midler mot akne

D10A	Midler til lokal behandling av akne	1299	1381	1511	1847	2010
D10AD01	Tretinoin	88	89	91	117	106
D10AD03	Adapalen	126	144	167	225	214
D10AD53	Adapalen/benzoylperoksid					25
D10AE01	Benzoylperoksid	617	638	741	988	1183
D10AF01	Klindamycin	322	328	322	327	300
D10AX03	Azelainsyre	146	182	190	190	182

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
D10B	Midler til systemisk behandling av akne	0,33	0,33	0,38	0,45	0,49
D10BA	Retinoider til behandling av akne	0,33	0,33	0,38	0,45	0,49
D10BA01	Isotretinoin (30 mg) ¹⁾	0,33	0,33	0,38	0,45	0,49

ATC	ATC level name	grams of ointment, liniment, solution/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
D11	Andre dermatologiske midler					
D11A	Andre dermatologiske midler	281	251	331	412	495
D11AX	Diverse dermatologiske midler	281	251	331	412	495
D11AX01	Minoxidil	116	112	212	292	375
D11AX14	Tacrolimus	98	72	55	58	68
D11AX15	Pimecrolimus	64	54	45	45	38
D11AX18	Diklofenak	3	13	19	17	14

1) Omfatter også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

Urogenitalsystem og kjønnshormoner

Genito urinary system and sex hormones

Prevensjonsmidler (G02BB og G03A)

Salget av prevensjonsmidler (p-piller, "minipiller", depotplaster, depot-injeksjon og prevensjonsring, (implantat og nødprevensjon er utelatt) økte med 4 % i 2008 målt i antall doser (DDD). Salg av prevensjonsring (NuvaRing®) steg med 13 % i 2008, samme vekst som i 2007. Bruk av prevensjonsplaster har vært stabilt i 2007 og 2008 etter to år med kraftig reduksjon i salget. Nedgangen i salg av plaster i 2005 og 2006 kan sannsynligvis forklares ut fra det fokus som har vært på større risiko for trombose forbundet med denne administrasjonsformen.

Etter tilnærmet uforandret salg i 2004 og 2005 og en vekst på 9 % i 2006, sank salget av p-piller (inkl. "minipiller") med vel 5 % i 2007. I 2008 var det en vekst på 4 % målt i doser. Reduksjonen i 2007 skyldtes at trefasepillen Trionetta® ble avregistrert i januar 2007. Salget av sekvenspreparatene (G03AB) sank dermed drastisk med 80 %, mens salget av faste kombinasjonspreparater (G03AA) økte med 57 %. Trefasepillene var basert på et prinsipp om at man skulle følge menstruasjonssyklusen, og pillene hadde ulike mengder østrogen og gestagen. Nye studier har vist at p-piller med fast dosering av hormoner gjennom hele syklusen er bedre for kvinnene.

I 2007 økte salget av både de nyeste preparatene (Yasmin®, Yasminelle®, Loette® og Mercilon®) i gruppen av faste kombinasjoner (G03AA), og de "eldre" p-pillene. Dette hadde sammenheng med at kvinner i alder 16 til og med 19 år nå ikke lenger får gratis p-piller, men kun et tilskudd. En slik ordning favoriserer de rimeligste preparatene som ligger innenfor grensen av tilskudd.

Tallene for 2008 indikerer at det er en forskyvning i hvilke merker p-piller som velges. Dette kan ha sammenheng med tilskuddsordningen og/eller medieoppslag med påstander om at Yasmin® hyppigere har vært knyttet til blodpropptilfeller enn andre p-piller av samme type. Salget av "minipiller" (Conludag® og Cerazette®) økte med 11 % målt i doser i 2008.

Tall fra Reseptregisteret viser at 65 000 kvinner i aldersgruppen 16-19 år fikk p-piller (G03A) i 2008 mot 64 000 i 2007. Totalt hentet over 300 000 kvinner minst én resept på prevensjonsmidler (G02BB + G03A) årlig i perioden 2006-2008. Dette tilsvarer 28 % av kvinner i aldersgruppen 15-49 år.

Contraceptives (G02BB and G03A)

The 2008 sales in DDDs of contraceptive pills, -plasters, -depot injection and the contraceptive vaginal ring increased by 4 %. The sales of the contraceptive vaginal ring (NuvaRing®), increased by 13 % in 2008, same increase as in 2007. A stable use of the contraceptive plasters was seen in 2007 and 2008 following two years with significant reduction in the sales. The decrease in the sales of plasters in 2005 and 2006 could probably be explained by the focus on higher risk for thrombosis with the plasters.

The use of contraceptive pills was nearly unchanged in 2004 and 2005. The sales increased by 9 % in 2006, decreased by 5 % in 2007, and then increased again by 4 % in DDDs in 2008. The reduction in 2007 was due to the fact that the three-phasic pill Trionetta® was withdrawn from the market in January 2007. The sales of sequential preparations (G03AB) were for that reason reduced by 80 %, while there was a 57 % growth in the sales of fixed combinations (G03AA). The three-phasic contraceptive pills were based on the principle to follow the cycle of the women, and the pills contained different amounts of estrogen and progestogen. New studies have concluded that contraceptive pills with fixed hormonal dosing through out the cycle are best for the women.

The sales in 2007 of both the most recently introduced contraceptive pills (Yasmin®, Yasminelle®, Loette® and Mercilon®) in the fixed combination group (G03AA), and the "older generation" pills showed growth. This can be explained by the fact that women aged 16 to 19 years get a fixed limited amount of the cost of the contraceptive pills reimbursed. This system is favouring the cheapest products.

The 2008 figures indicate a shift in the prescription of different contraceptive brands. This could be explained by the reimbursement system and/or negative publicity regarding the use of Yasmin® and occurrence of venous thrombosis. The 2008 sales in DDDs of "mini pills" (Conludag® and Cerazette®) increased by 11 %.

Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that 65 000 women in this age group (16-19 years) received contraceptive pills in 2008 compared to 64 000 in 2007. A total of more than 300 000 women collected at least one prescription of these contraceptives (G02BB + G03A) every year in the period 2006-2008. This represents 28 % of all women aged 15-49 years.

Nødprevensjon (G03AC03)

I 2008 utgjorde salg av nødprevensjon totalt 160 000 doser (vel 440 doser per døgn). Den første reseptfrie nødprevensjonspillen kom på markedet i september 2000, og i mai 2003 ble den reseptpliktige nødprevensjonstabletten trukket fra det norske markedet. Totalt økte forbruket av nødprevensjon med 5 % i 2008 målt i doser; en lavere vekst enn de to foregående år da den lå på 8 %.

Østrogener i overgangsalderen (G03C og G03F)

Totalt salg i doser (DDD) av østrogenholdige preparater som brukes i forbindelse med overgangsalderen hos kvinner (ATC gruppe G03C og G03F) ble redusert med 6 % i 2008; samme reduksjon som i 2007. Totalt er salget mer enn halvvert siden 2002. Sommeren 2002 ble det publisert en studie som satte søkelyset på bruken av østrogener etter overgangsalderen. Basert på denne studien ble det reist spørsmål om bruken av østrogener som forebyggende behandling. Dette har vært en medvirkende årsak til redusert salg. Det er preparater som gir en systemisk effekt (tabletter, plaster og injeksjon) som representerer nedgangen i salget. Preparater til lokalt bruk (vagitorier, vaginalinnlegg, krem) har hatt et stabilt salg i perioden (2002-2008).

Forbruket av bisfosfonater og andre midler som brukes til forebygging/behandling av osteoporose, viste en jevn økning i perioden 2003-2007. Denne økningen må ses i sammenheng med legemiddelmyndighetenes anbefalinger om ikke lenger å benytte østrogener som førstelinjebehandling ved osteoporose eller som osteoporose-profylakse. Antall solgte doser av bisfosfonater var stabilt i 2008 sammenliknet med 2007 (se også kommentar i ATC gruppe M).

Tall fra Reseptregisteret viser at 152 000 kvinner har vært på apotek og hentet østrogenholdige legemidler (inkl. tibolon) minst én gang i 2008. På landsbasis fikk 14 % av kvinner over 45 år denne typen legemidler. I tillegg kommer det antall kvinner som bruker østrogenholdige preparater til lokalt bruk i skjeden som fås uten resept.

Impotensmidler (G04BE)

I 2008 ble det solgt 7800 doser (DDD) pr dag av legemidler mot impotens. Tall fra Reseptregisteret viser at 65 000 menn har fått denne type legemidler utlevert på apotek i 2008. Beløpsmessig ble det omsatt legemidler mot erektil dysfunksjon for rundt 153 millioner kroner i 2008.

Emergency contraceptive (G03AC03)

The first OTC emergency contraceptive was marketed in September 2000, and the POM emergency contraceptive was withdrawn in May 2003. The sales totalled 160 000 doses (440 per day) in 2008. The total increase in the sales of emergency contraceptives was 5 % measured in DDDs in 2008; a smaller growth compared to 2006 and 2007 when it was 8 %.

Estrogens used in the menopause (G03C and G03F)

The sales of estrogens used in the menopause (ATC groups G03C and G03F) decreased by 6 % in 2008, measured in number of DDDs; same reduction as in 2007. Since 2002 there has been a total sales reduction of more than 50 %. In the summer 2002 a study focusing on the use of estrogens in the menopause was published. The results from this study initiated broad discussions on the rationale for the prophylactic use of estrogens by postmenopausal women. This has induced a gradual reduction in the use of estrogens. The products with systemic effect (i.e. tablets, patches and injection) account for the decreased sales. The sales of products for local use (vaginal formulations) have been stable over the time period (2002-2008).

The use of bisphosphonates and other medicinal products that could be used for prevention/treatment of osteoporosis showed a steady increase in the period 2003-2007. This increase could be a result of the recommendations from the medicinal authorities not to use estrogens as first line therapy for prevention/treatment of osteoporosis. The 2008 sales in DDDs of bisphosphonates were stable compared to 2007 (see comments in ATC group M).

Data from the NorPD show that 152 000 women have collected at least one prescription on drugs containing estrogen (incl. tibolone) in 2008. 14 % of Norwegian women over 45 years of age collected these estrogens on prescription. In addition a number of women are using OTC drugs containing estrogen for local treatment.

Drugs for impotence (G04BE)

In 2008, 7800 doses (DDD) were sold per day of agents for the treatment of erectile dysfunction (impotence). Data from the NorPD show that 65 000 men received such medication in 2008. In total the pharmacy retail price sales in 2008 of these agents amounted to about 153 million NOK.

Midler mot benign prostatahyperplasi (G04C) Salget målt i doser (DDD), av legemidler i denne gruppen har nær doblet seg siden 2004. Tall fra Reseptregisteret viser at 40 000 menn fikk denne type legemidler i 2008. Finasterid ble inkludert i trinnprissystemet fra juli 2007, og dette har resultert i en redusert kostnadsvekst (20 % reduksjon) i 2008 (se tabell s. 66).

Drugs used for the treatment of benign prostatic hypertrophy (G04C)

There has been a nearly twofold increase in sales measured in DDDs, of these drugs from 2004 to 2008. Data from the NorPD show that 40 000 men received these drugs in 2008. From July 2007, finasteride was included in the graded price model. As a consequence there has been a reduction in costs (20 % reduction) in 2008 (see table p.66).

Hovedinndeling i ATC gruppe G - Urogenitalsystem og kjønnshormoner
Main ATC levels in G - Genito urinary system and sex hormones

G01	Antiinfektiva og antiseptika til gynekologisk bruk/ Gynecological antiinfectives and antiseptics
G02	Andre gynekologiske midler/Other gynecologicals
G03	Kjønnshormoner og midler med effekt på genitalia/ Sex hormones and modulators of the genital system
G04	Urologika/Urologicals

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe G - Urogenitalsystem og kjønnshormoner
Sales per ATC 3rd level for ATC group G - Genito urinary system and sex hormones

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
G01A	Antiinfectives and antiseptics, excl. combinations with corticosteroids	41,6	41,1	41,9	43,4	42,9
G02A	Oxytocics	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3
G02B	Contraceptives for topical use	45,0	48,0	48,6	52,5	53,8
G02C	Other gynecologicals	8,1	9,0	9,8	8,9	7,1
G03A	Hormonal contraceptives for systemic use	142,0	158,9	172,8	186,6	191,2
G03B	Androgens	7,1	9,1	16,5	17,5	16,9
G03C	Estrogens	87,8	85,2	82,6	83,9	84,3
G03D	Progestogens	10,3	10,8	9,1	9,5	11,0
G03F	Progestogens and estrogens in combination	53,4	43,5	37,5	36,4	34,5
G03G	Gonadotropins and other ovulation stimulants	58,0	63,9	61,1	68,3	70,4
G03H	Antiandrogens	11,0	11,0	10,3	9,6	7,6
G03X	Other sex hormones and modulators of the genital system	10,0	9,1	8,3	7,9	7,5
G04B	Other urologicals, incl. antispasmodics	236,0	249,2	261,3	286,3	303,5
G04C	Drugs used in benign prostatic hypertrophy	54,1	65,7	61,1	60,6	48,1

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G01	Antiinfektiva og antiseptika til gynekologisk bruk	1,28	1,24	1,23	1,24	1,17
G01A	Antiinfektiva og antiseptika, ekskl. kombinasjoner med kortikosteroider	1,28	1,24	1,23	1,24	1,17
G01AA10	Klindamycin (0,1 g)	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05
G01AF01	Metronidazol (0,5 g) ¹⁾	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03
G01AF02	Klotrimazol (0,1 g)	1,11	1,08	1,06	1,01	0,92
G01AF04	Mikonazol (0,1 g)	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
G01AF05	Ekonazol (0,1 g)	0,06	0,05	0,07	0,14	0,15

G02	Andre gynekologiske midler²⁾	0,24	0,22	0,20	0,20	0,18
G02A	Oksytocika³⁾	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
G02AB	Sekalealkaloider	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
G02AD	Prostaglandiner	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01

ATC	ATC level name	number of IUDs or numbers of vaginal rings				
		2004	2005	2006	2007	2008
G02B	Antikonseptiva, lokale	135906	134858	143442	147112	147290
G02BA02	Plastspiraler med kobber ⁴⁾	14562	14122	12266	13282	13188
G02BA03	Plastspiraler med progestogener	30494	30909	31815	34469	34741
G02BB01	Vaginal ring med progestogen og østrogen	90850 ⁵⁾	89827 ⁵⁾	99361 ⁵⁾	112391 ⁵⁾	126476 ⁵⁾

ATC	ATC level name	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G02C	Andre gynekologiske preparater	0,21	0,20	0,18	0,18	0,16
G02CB	Prolaktinhemmende midler	0,21	0,20	0,18	0,18	0,16

ATC	ATC level name	DDD/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G03	Kjønns hormoner og midler med effekt på genitalia					
G03A	Antikonseptiva, hormoner, systemiske⁶⁾	229200	228170	243370	231140	239660
G03AA	Progestogener og østrogener, faste kombinasjoner	86000	91650	103700	162800	169110
G03AB	Progestogener og østrogener, sekvensprep.	105050	95150	94110	17670	16750
G03AC	Progestogener⁷⁾	38150	41370	45560	50670	53800
G03AC	Progestogener, orale	17240	23030	28590	34200	37980
G03AC	Progestogener, inj.	20910	18340	16970	16470	15820
G03AC	Progestogener, implantat ⁸⁾	2063	2600	2860	3390	3330

1) Se også ATC gr. P01AB og J01X. See also ATC group P01AB and J01X.

2) Inkluderer også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge. Ekskl. salg i G02B.

3) Omfatter også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge.

4) Omsetning av spiraler i Norge, basert på opplysninger fra produsentene.

5) Sales of IUDs in Norway. Based on sales figures (number of IUDs) given by the different manufacturers

6) Tilsvarende totalt 6910 DDD/døgn i 2004, 6836 DDD/døgn i 2005, 7562 DDD/døgn i 2006, 8553 DDD/døgn i 2007 og 9625 DDD/døgn i 2008.

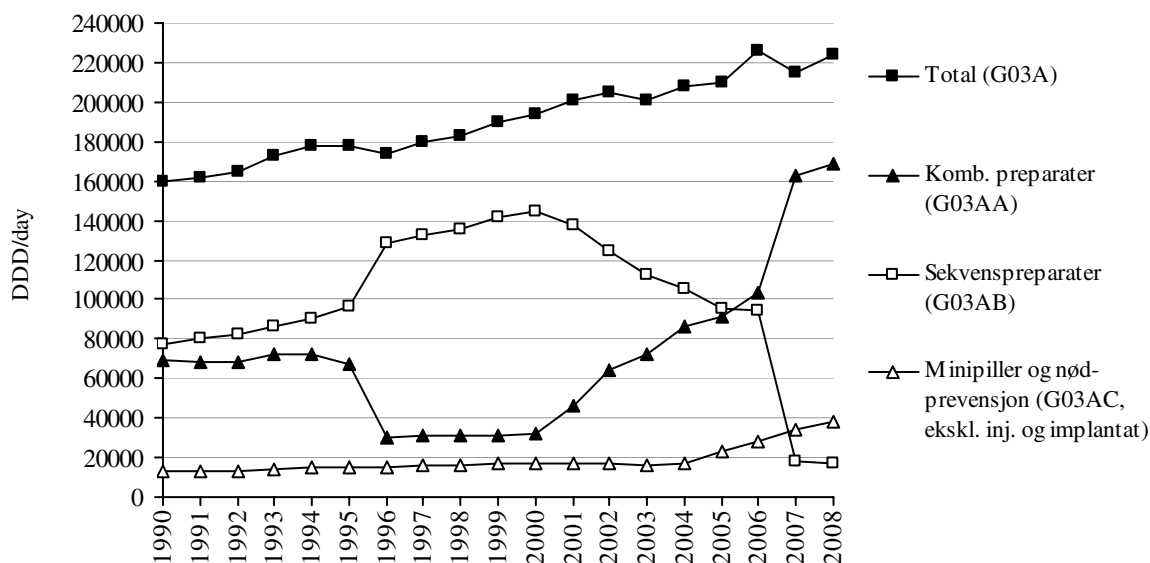
7) Spiral med innhold av levonorgestrel se G02BA03. IUDs with progestogens, see G02BA03.

8) Ekskl. salg av implantater. Excluding sales of implants.

9) Salg angitt i antall implantater. Sales given in number of implants.

Salg av P-piller og prevensjonsplaster (G03A) 1990 - 2008

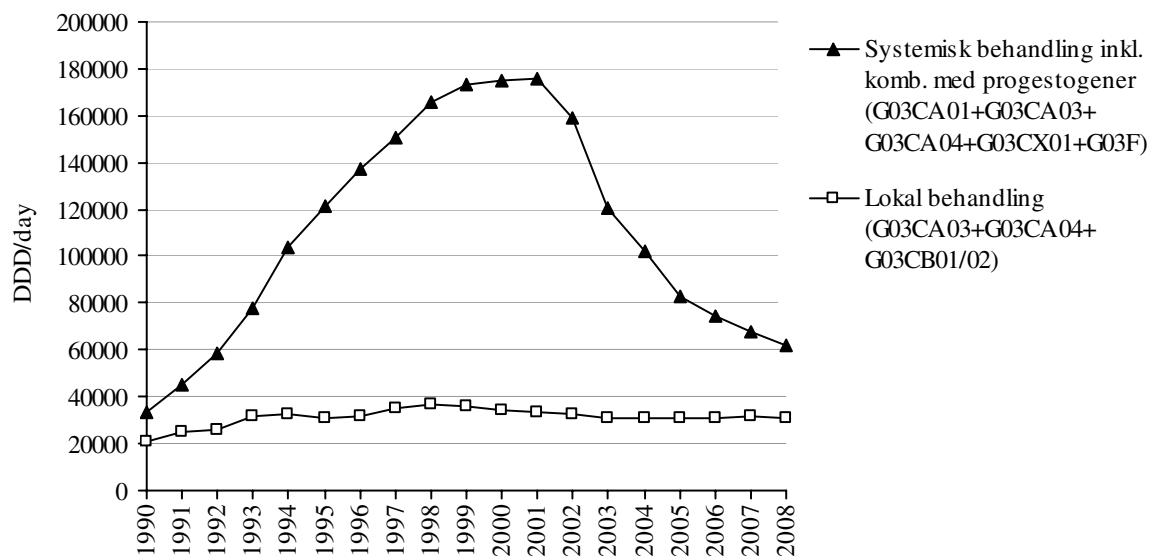
Sales of oral and transdermal Hormonal Contraceptives (G03A) 1990 - 2008

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G03B	Androgener	2029	1996	1999	2166	2119
G03BA03	Testosteron (18 mg P/0,12 g O/50 mg TD gel/ 3 mg TD)	2029	1996	1999	2166	2119
G03C	Østrogener	73610	67380	64220	62200	59340
G03CA	Naturlige og halvsyntetiske østrogener, usammensatte preparater	62110	57820	55570	54420	52350
G03CA03	Østradiol (50 mcg TD/2 mg O/25 mcg V/ 7,5 mcg vaginal ring)	21930	21150	21840	22750	23670
G03CA04	Østriol (2 mg O/0,2 mg V)	40180	36670	33730	31670	28680
G03CX01	Tibolon (2,5 mg)	11500	9560	8650	7780	6990
G03D	Progestogener	6704	6550	6220	6190	6370
G03DA02	Medroksyprogesteron (5 mg O/7 mg P)	3070	2810	2660	2540	2530
G03DA04	Progesteron (90 mg)	294	350	310	380	530
G03DC02	Noretisteron (5 mg)	3340	3390	3250	3270	3310
G03F	Progestogener og østrogener i kombinasjon	59268	46960	41350	36930	34130
G03FA01	Noretisteron og østrogen, komb.	42440	34300	30600	27630	25590
G03FA12	Medroksyprogesteron og østrogen	450	390	360	350	350
G03FA15	Dienogest og østrogen	380	290	250	240	210
G03FB01	Norgestrel og østrogen, sekvensprep.	910	710	400		
G03FB05	Noretisteron og østrogen, sekvensprep.	15080	11270	9740	8710	7980
G03FB06	Medroksyprogesteron og østrogen	1	0			
G03FB11	Trimegeston og østrogen, sekvensprep.	7	0			

Salg av østrogenholdige preparater (ATC gr G03C og G03F) 1990-2008

Sales of products with estrogen (ATC group G03C and G03F) 1990-2008

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G03G	Gonadotropiner og andre ovulasjonsstimulerende midler	2431	2569	2528	2750	3171
G03GA01	Koriongonadotropin (250 U)	430	470	410	400	560
G03GA02	Menopausegonadotropin (30 U)		120	190	270	340
G03GA05	Follitropin alfa (75 U)	160	180	170	180	190
G03GA06	Follitropin beta (75 U)	250	240	240	280	280
G03GA07	Lutropin alfa (75 U)	4	3	2	2	2
G03GA08	Koriongonadotropin alfa (0,25 mg)	17	16	16	18	19
G03GA30	Kombinasjoner av FSH og LH					0
G03GB02	Klomifen (9 mg)	1570	1540	1500	1600	1780
G03H	Antiandrogener	13300	13170	14140	14380	12140
G03HA01	Cyproteron (0,1 g)	70	70	80	80	60
G03HB01	Cyproteron og østrogen	13230	13100	14060	14300	12080
G03X	Andre kjønnshormoner og midler med effekt på genitalia	2067	1827	1597	1448	1280
G03XB01	Mifepriston (0,6 g)	7	7	7	8	10
G03XC01	Raloxifen (60 mg)	2060	1820	1590	1440	1270

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G04	Urologika	8,87	10,14	11,73	13,23	14,97
G04B	Andre urologiske preparater	5,41	5,97	6,90	7,68	8,26
G04BD	Urologiske spasmolytika	4,15	4,68	5,48	6,12	6,62
G04BD04	Oksybutynin (3,9 mg TD)		0,03	0,13	0,14	0,13
G04BD07	Tolterodin (4 mg)	4,15	4,00	3,64	3,23	2,90
G04BD08	Solifenacin (5 mg)	0,00	0,65	1,49	2,18	2,62
G04BD10	Darifenacin (7,5 mg)			0,22	0,57	0,83
G04BD11	Fesoterodin (4 mg)					0,14

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G04BE	Midler mot erektil dysfunksjon	5770	5954	6593	7312	7797
G04BE01	Alprostadil (0,02 mg) ¹⁾	103	100	103	113	126
G04BE03	Sildenafil (50 mg)	3499	3243	3389	3638	3815
G04BE04	Yohimbin (15 mg) ²⁾	11	10	7	5	4
G04BE07	Apomorfin (2 mg)	24	11	3		
G04BE08	Tadalafil (10 mg)	1443	1717	2090	2466	2746
G04BE09	Vardenafil (10 mg)	649	832	959	1050	1073
G04BE30	Papaverin/fentolamin ²⁾	41	41	42	40	33

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
G04C	Midler mot benign prostatahyperplasi³⁾	3,46	4,17	4,82	5,55	6,70
G04CA01	Alfuzosin (7,5 mg)	0,11	0,12	0,12	0,12	0,10
G04CA02	Tamsulosin (0,4 mg)	2,05	2,54	2,98	3,47	4,38
G04CA03	Terazosin (5 mg)	0,15	0,14	0,15	0,16	0,13
G04CB01	Finasterid (5 mg)	1,01	0,98	0,98	0,98	1,55
G04CB02	Dutasterid (0,5 mg)	0,14	0,39	0,59	0,82	0,55

1) Omfatter også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Inkluderer salg av apotekproduserte produkter

3) Doxazosin , se ATC gruppe C02CA04.

Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insuliner

Systemic hormonal preparations, excl. sex hormones and insulins

Hovedinndeling i ATC gruppe H - Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insuliner

Main ATC levels in H - Systemic hormonal preparations, excl. sex hormones and insulins

H01	Hypofyse-, hypothalamushormoner og analoger/Pituitary and hypothalamic hormones and analogues
H02	Kortikosteroider til systemisk bruk/Corticosteroids for systemic use
H03	Thyreoideterapi/Thyroid therapy
H04	Pankreashormoner/Pancreatic hormones
H05	Kalsium homøostase/Calcium homeostasis

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe H - Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insuliner

Sales per ATC 3rd level for ATC group H - Systemic hormonal preparations, excl. sex hormones and insulins

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
H01A	Anterior pituitary lobe hormones and analogues	132,1	146,3	143,5	140,5	150,4
H01B	Posterior pituitary lobe hormones	42,5	45,3	40,8	42,2	41,1
H01C	Hypothalamic hormones	52,9	60,2	65,4	70,0	78,1
H02A/ H02B	Corticosteroids for systemic use	57,0	61,1	65,9	70,4	68,4
H03A	Thyroid preparations	49,3	52,6	53,6	56,0	54,7
H03B	Antithyroid preparations	1,8	1,9	2,0	2,0	1,7
H04A	Glycogenolytic hormones	4,4	4,4	3,9	3,5	3,8
H05A	Parathyroid hormones and analogues	2,0	4,4	3,9	5,5	6,8
H05B	Anti-parathyroid agents	1,7	3,0	5,9	8,2	9,8

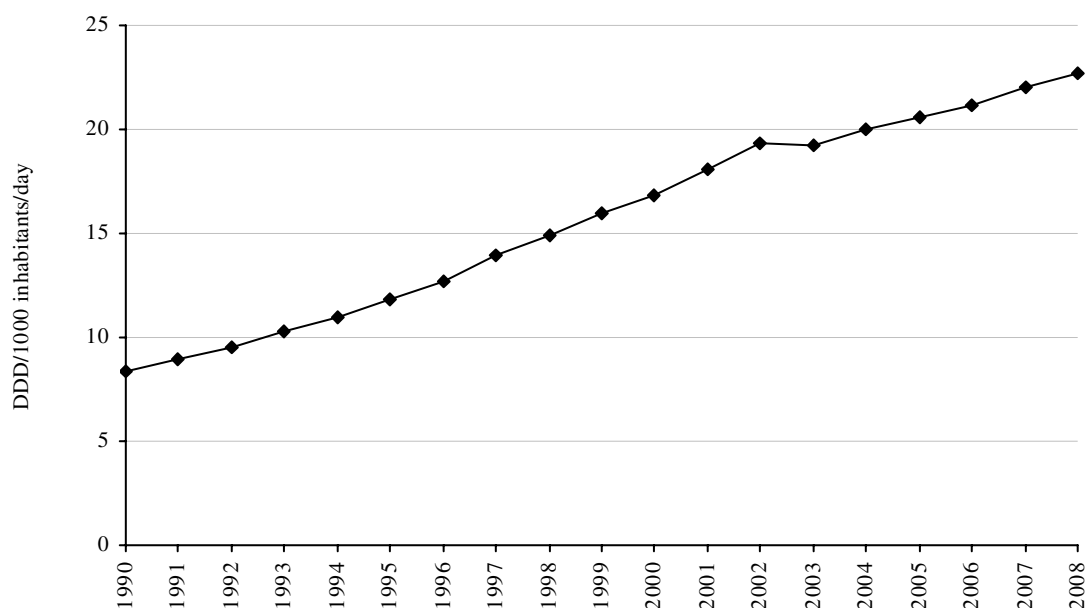
ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
H01	Hypofyse-, hypothalamushormoner og analoger¹⁾	1,72	1,73	1,66	1,65	1,64
H01A	Hypofyseforlapphormoner og analoger	0,33	0,35	0,37	0,37	0,38
H01AC01	Somatropin (2 U)	0,33	0,35	0,36	0,36	0,38
H01AX01	Pegvisomant (10 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H01B	Hypofysebaklapphormoner	1,17	1,16	1,07	1,04	1,00
H01BA02	Desmopressin (4 mcg (P)/25 mcg N/0,4 mg O) ¹⁾	0,98	0,96	0,87	0,83	0,79
H01BA04	Terlipressin (12 mg)			0,00	0,00	0,00
H01BB02	Oksytocin (15 U) ¹⁾	0,19	0,20	0,20	0,21	0,21
H01C	Hypothalamushormoner	0,22	0,21	0,23	0,24	0,26
H01CA02	Nafarelin (0,4 mg)	0,14	0,13	0,14	0,15	0,15
H01CB02	Oktreotid (0,7 mg)	0,07	0,07	0,08	0,07	0,08
H01CB03	Lanreotid (3 mg)	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
H01CC01	Ganirelix (0,25 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H01CC02	Cetrorelix (0,25 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H02	Kortikosteroider til systemisk bruk¹⁾	16,01	16,63	17,37	17,78	18,23
H02A	Kortikosteroider til systemisk bruk, usammensatte preparater	16,0	16,6	17,4	17,8	18,2
H02AA	Mineralkortikoider	0,26	0,26	0,31	0,32	0,31
H02AA02	Fludrokortison (0,1 mg)	0,26	0,26	0,31	0,32	0,31
H02AB	Glukokortikoider¹⁾	15,8	16,4	17,0	17,5	17,9
H02AB01	Betametason (1,5 mg O,P/0,4 mg P (depot))	2,15	2,21	2,32	2,22	2,10
H02AB02	Dexametason (1,5 mg)	1,07	0,95	1,06	1,12	1,23
H02AB04	Metylprednisolon (7,5 mg O/20 mg P)	0,84	1,01	1,15	1,20	1,30
H02AB06	Prednisolon (10 mg)	10,68	11,13	11,39	11,74	12,10
H02AB08	Triamcinolon (7,5 mg)	0,22	0,25	0,29	0,33	0,33
H02AB09	Hydrokortison (30 mg)	0,18	0,20	0,21	0,20	0,20
H02AB10	Kortison (37,5 mg)	0,61	0,62	0,63	0,65	0,66
H02BX	Kortikosteroider til systemisk bruk, kombinasjonspreparater	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H02BX01	Metylprednisolon, kombinasjoner	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H03	Thyreoideterapi²⁾	20,88	21,42	22,09	22,93	23,55
H03A	Thyreoidepreparater	20,25	20,79	21,43	22,27	22,92
H03AA01	Levotyroksinnatrium (0,15 mg)	20,00	20,56	21,20	22,02	22,67
H03AA02	Liotyroninnatrium (0,06 mg)	0,25	0,23	0,23	0,25	0,25
H03B	Antithyreoidepreparater	0,63	0,63	0,66	0,66	0,63
H03BA02	Propyltiouracil (0,1 g) ²⁾	0,12	0,12	0,13	0,12	0,13
H03BB01	Karbimazol (15 mg)	0,51	0,51	0,53	0,54	0,50

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Inkluderer salg av apotekpreparater

Salg av levotyroxinnatrium (H03AA01) 1990 - 2008

Sales of levothyroxine sodium (H03AA01) 1990 - 2008

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
H04	Pankreashormoner	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
H04A	Glykogenolytisk hormon	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
H04AA01	Glukagon (1 mg)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
H05	Kalsium homøostase	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07
H05A	Parathyreoideahormoner og analoger	0,01	0,02	0,02	0,02	0,03
H05AA02	Teriparatid (20 mcg)	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
H05AA03	Parathyreoideahormon (0,1 mg)				0,00	0,00
H05B	Antiparathyreoideamidler	0,02	0,02	0,03	0,04	0,05
H05BA01	Laksekalsitonin (syntetisk) (100 U (P)/200 U (N))	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
H05BX01	Cinacalcet (0,06 g)		0,01	0,02	0,03	0,04

Antiinfektiva til systemisk bruk

Antiinfectives for systemic use

Problem rundt bakterienes resistensutvikling, gjør at det er viktig å følge utviklingen av forbruket av antibakterielle midler. Salget av antibakterielle midler (ATC gruppe J01) har vært relativt stabilt over mange år. Totalsalget fra 2005 til 2007 viste imidlertid en årlig økning på rundt fra 4-6 % målt i doser. Siste år er økningen imidlertid nede i 0,5 %. I 2008 ble det solgt antibakterielle midler for vel 480 millioner kroner (AUP), dette er en nedgang på 10 mill sammenlignet med 2007. En årsak til dette er at ciprofloxacin er med i trinnprissystemet, en annen at forbruket av makrolider gikk ned i 2008. Norge har generelt et relativt lavt forbruk av antibakterielle midler og har mindre resistensproblemer enn mange andre land i Europa. I forbindelse med at nye antibiotika kommer på markedet i Norge (godkjent gjennom EU's godkjenning-prosedyrer) er det viktig at de relativt restriktive nasjonale terapitradisjoner for antibiotikabruk opprettholdes.

Tall fra Reseptregisteret viser at ca en fjerdedel av befolkningen hentet ut minst en resept på et antibakterielt middel fra apotek i 2007. Dette tilsvarer henholdsvis 29 og 21 % av norske kvinner og menn.

I Norge utgjør salget av metenamin (J01XX05), et urinveisantiseptikum, nå over 15 % av antibiotikasalget, målt i DDD. Dette middelet er i liten grad benyttet i andre land.

I perioden 1999-2007 viste salgstallene en økning i forbruket av bredspektrede penicilliner, men i 2008 var denne begrenset. Bruken av vanlig penicillin har vært ganske stabil i den samme perioden. Bruken av kinoloner er lav, men svakt økende. Fra 2006 har bruken av makrolider og linkosamider økt. Denne utviklingen har for makrolidene stoppet opp og i 2008 var salget i DDD redusert i forhold til 2007.

Salget av antivirale midler (ATC gruppe J05), som for en stor del brukes i behandling av HIV-infeksjoner har økt med nesten 50 % siden 2004 målt i doser. Tilsvarende har økningen i kroner vært på nesten 80 %. Dette skyldes blant annet at nye virkestoffer og kombinasjonspreparater er introdusert på markedet.

The problem related to bacterial resistance against antibacterials (antibiotics) has strengthened the need of monitoring use of antibacterials over time. Sales of antibacterials (ATC group J01) have remained relatively unchanged for many years. The total sales from 2005 to 2007 showed an annual increase of about 4-6 % measured in DDDs. The latest year the increase is reduced to 0.5 %. In 2008, the sales amounted 480 million NOK (pharmacy retail price), a reduction of 10 millions compared to 2007. This is mainly caused by ciprofloxacin, being a part of the "graded price model", but also due to a lower sale of macrolides. Norway has a relatively low consumption of antibacterials and has still few problems with resistance compared with many other European countries. It is important to maintain the focus on optimal use of antibacterials and to emphasise that new antibacterials marketed in Norway (approved through EU applications procedures) should only be used in accordance with the relatively strict Norwegian therapeutic traditions.

Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that about a quarter of the population in Norway has received at least one prescription from a pharmacy in Norway in 2008. This corresponds to 29 and 21 % of Norwegian women and men, respectively.

In Norway the sales of methenamine (J01XX05), a urinary tract antiseptic, constitutes more than 15 % of the total sales of antibiotics, measured in DDDs. This substance has low or no use in other countries.

In the period 1999-2007 the sales of broad-spectrum penicillins have steadily increased. In 2008, however, the increase has been limited. The use of penicillin V has been relatively stable in the same period. The sales of quinolones are low but slowly increasing. From 2006 there was an increase also in the use of macrolides and lincosamides. This development is changed for the macrolids and in 2008 a reduction was observed.

The sales of antivirals (ATC group J05), which mainly are used in treatment of HIV-infections, has increased almost 50 % since 2004 measured in DDDs. The sales in NOK have in the same period increased with almost 80 %. The increase in NOK is partly due to the introduction of new active entities and fixed combinations in the market.

**Hovedinndeling i ATC gruppe J - Antiinfektiva til systemisk bruk/
Main ATC levels in J - Antiinfectives for systemic use**

J01	Antibakterielle midler til systemisk bruk/Antibacterials for systemic use
J02	Antimykotika til systemisk bruk/Antimycotics for systemic use
J04	Antimykobakterielle midler/Antimycobacterials
J05	Antivirale midler til systemisk bruk/Antivirals for systemic use
J06	Immunsera og immunoglobuliner (utelatt)/Immune sera and immunoglobulins (not included)
J07	Vaksiner (utelatt)/Vaccines (not included)

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe J - Antiinfektiva til systemisk bruk

Sales per ATC 3rd level for ATC group J - Antiinfectives for systemic use

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
J01A	Tetracyclines	31,8	33,2	33,8	34,7	33,4
J01B	Amphenicols	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
J01C	Beta-lactam antibacterials, penicillins	146,7	159,1	167,5	176,7	187,7
J01D	Other beta-lactam antibacterials	97,3	82,7	90,6	88,4	82,8
J01E	Sulfonamides and trimethoprim	19,9	19,1	18,2	18,0	16,4
J01F	Macrolides, lincosamides and streptogramins	71,3	78,1	74,9	75,0	67,1
J01G	Aminoglycoside antibacterials	16,7	19,6	22,3	22,6	21,9
J01M	Quinolone antibacterials	40,7	37,6	36,6	26,1	20,3
J01X	Other antibacterials	43,3	47,6	48,2	50,0	52,0
J02A	Antimycotics for systemic use	38,5	42,7	44,8	44,9	53,3
J04A	Drugs for treatment of tuberculosis	0,8	0,7	0,9	1,2	1,3
J04B	Drugs for treatment of lepra	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
J05A	Direct acting antivirals	139,4	174,0	189,7	215,1	249,9

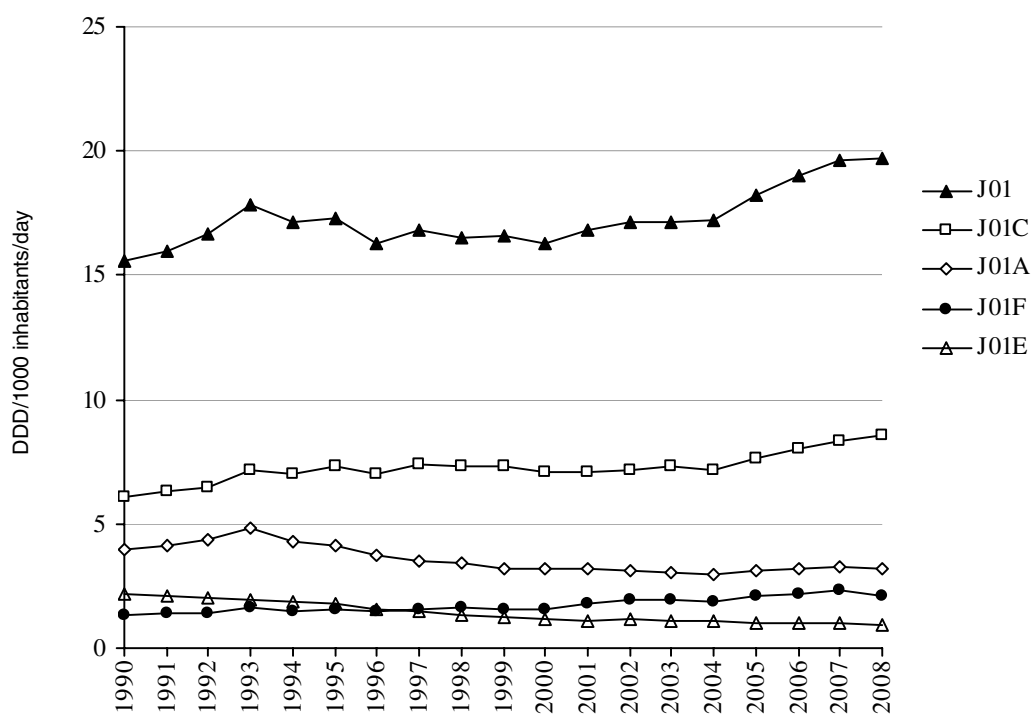
ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
J01	Antibakterielle midler til systemisk bruk	17,22	18,16	18,99	19,63	19,72
J01A	Tetracykliner	2,96	3,11	3,23	3,30	3,19
J01AA02	Doksycyklin (0,1 g)	1,80	1,89	1,97	1,98	1,88
J01AA04	Lymecyklin (0,6 g)	0,34	0,39	0,45	0,51	0,52
J01AA06	Oksytetracyklin (1 g)	0,20	0,20	0,19	0,18	0,17
J01AA07	Tetracyklin (1 g)	0,62	0,64	0,63	0,63	0,62
J01AA12	Tigecyklin (0,1 g)			0,00	0,00	0,00
J01B	Amfenikoler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J01BA01	Kloramfenikol (3 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J01C	Beta-laktam antibakterielle midler, penicilliner	7,23	7,62	8,03	8,37	8,58
J01CA01	Ampicillin (2 g)	0,10	0,09	0,10	0,10	0,10
J01CA02	Pivampicillin (1,05 g)	0,08	0,07	0,06	0,01	
J01CA04	Amoxicillin (1 g)	0,94	1,07	1,11	1,26	1,34
J01CA08	Pivmecillinam (0,6 g)	1,25	1,29	1,46	1,55	1,65
J01CA11	Mecillinam (1,2 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
J01CE01	Benzylpenicillin (3,6 g)	0,24	0,26	0,26	0,25	0,24
J01CE02	Fenoksymetylpenicillin (2 g)	3,99	4,29	4,37	4,45	4,46
J01CF01	Dikloxacillin (2 g)	0,51	0,38	0,53	0,61	0,64
J01CF02	Kloxacillin (2 g)	0,11	0,15	0,12	0,12	0,13
J01CR02	Amoxicillin og enzymhemmere (1 g)	0,00				
J01CR05	Piperacillin og enzymhemmere (14 g)	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
J01D	Andre beta-laktam antibakterielle midler	0,61	0,57	0,60	0,60	0,59
J01DB01	Cefalexin (2 g)	0,29	0,24	0,26	0,25	0,23
J01DB03	Cefalotin (4 g)	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07
J01DC02	Cefuroxim (3 g)	0,14	0,13	0,12	0,12	0,11
J01DD01	Cefotaxim (4 g)	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10
J01DD02	Ceftazidim (4 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
J01DD04	Ceftriaxon (2 g)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
J01DF01	Aztreonam (4 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J01DH02	Meropenem (2 g)	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04
J01DH03	Ertapenem (1 g)			0,00	0,00	0,00
J01DH51	Imipenem og enzymhemmer (2 g)	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
J01E	Sulfonamider og trimetoprim	1,11	1,05	1,03	1,01	0,98
J01EA01	Trimetoprim (0,4 g)	0,76	0,73	0,70	0,68	0,64
J01EE01	Sulfametoxazol og trimetoprim	0,34	0,32	0,33	0,33	0,34
J01F	Makrolider, linkosamider og streptograminer	1,89	2,12	2,24	2,31	2,12
J01FA01	Erytromycin (2 g O/1 g O,P)	1,03	1,16	1,24	1,21	1,08
J01FA02	Spiramycin (3 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
J01FA09	Klaritromycin (0,5 g)	0,37	0,39	0,40	0,43	0,37
J01FA10	Azitromycin (0,3 g)	0,28	0,32	0,34	0,39	0,38
J01FA15	Telitromycin (0,8 g)	0,00				
J01FF01	Klindamycin (1,2 g O/1,8 g P)	0,20	0,23	0,25	0,26	0,28
J01G	Aminoglykosider	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07
J01GB01	Tobramycin (0,24 g P/0,3 g inhal.sol.)	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
J01GB03	Gentamicin (0,24 g)	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
J01GB07	Netilmicin (0,35 g)		0,00	0,00	0,00	
J01M	Kinoloner	0,52	0,57	0,62	0,67	0,70
J01MA01	Ofloxacin (0,4 g)	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
J01MA02	Ciprofloxacin (1 g O/0,5 g P)	0,47	0,52	0,57	0,62	0,66

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
J01X	Andre antibakterielle midler	2,83	3,05	3,18	3,30	3,48
J01XA01	Vankomycin (2 g) ¹⁾	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
J01XA02	Teicoplanin (0,4 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J01XB01	Kolistin (3 MU)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J01XC01	Fusidinsyre (1,5 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
J01XD01	Metronidazol (1,5 g) ²⁾	0,08	0,08	0,07	0,07	0,07
J01XE01	Nitrofurantoin (0,2 g)	0,36	0,36	0,37	0,36	0,36
J01XX05	Metenamin (hippurat 2 g)	2,37	2,59	2,71	2,84	3,02
J01XX08	Linezolid (1,2 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
J01XX09	Daptomycin (0,28 g)				0,00	0,00

Salg av antibakterielle midler til systemisk bruk (J01) 1990 - 2008

tetracykliner (J01A), penicilliner (J01C), sulfonamider og trimetoprim (J01E), makrolider, linkosamider og streptograminer (J01F)

Sales of antibacterials for systemic use (J01) 1990 - 2008

1) Se også ATC gruppe A07AA, see also ATC group A07AA

2) Se også ATC gruppe G01AF og P01AB, see also ATC group G01AF and P01AB

Fylkesvis salg av antibakterielle midler til systemisk bruk (J01) i 2008					
angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾					
Sales per county of antibacterials for systemic use (J01) in 2008					
given in DDD/1000 inhabitants/day					
	J01A	J01C	J01E	J01F	Totalt J01
Østfold	3,5	9,7	1,1	2,5	24,2
Akershus	3,4	7,7	0,9	2,1	18,1
Oslo	3,7	9,2	1,0	2,3	20,5
Hedmark	3,1	9,0	1,0	2,3	20,3
Oppland	2,8	9,4	1,0	2,1	19,8
Buskerud	2,8	8,9	0,9	2,2	19,6
Vestfold	3,4	8,4	1,2	2,3	20,1
Telemark	2,8	8,0	1,1	2,0	18,4
Aust-Agder	3,4	7,5	0,8	2,3	18,0
Vest-Agder	4,5	9,4	0,9	2,6	22,2
Rogaland	2,9	7,7	0,8	1,8	17,2
Hordaland	3,1	8,6	0,9	2,2	19,1
Sogn og Fjordane	2,5	8,2	0,9	1,7	18,1
Møre og Romsdal	3,7	8,5	1,3	2,1	21,2
Sør-Trøndelag	2,7	8,8	0,9	1,8	19,1
Nord-Trøndelag	3,0	9,3	1,0	2,0	21,2
Nordland	2,7	8,6	1,1	2,1	20,5
Troms	2,9	8,4	1,1	2,2	19,9
Finnmark	2,4	8,1	1,1	1,9	18,8
Hele landet	3,2	8,6	1,0	2,1	19,7

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
J02	Antimykotika til systemisk bruk	53,04	58,66	63,56	70,21	74,86
J02A	Antimykotika til systemisk bruk	53,04	58,66	63,56	70,21	74,86
J02AA01	Amfotericin B (35 mg)	1,15	1,24	1,42	1,03	0,95
J02AB02	Ketokonazol (0,2 g)	14,76	14,10	14,57	15,56	14,61
J02AC01	Flukonazol (0,2 g)	35,24	40,61	44,11	50,02	55,21
J02AC02	Itrakonazol (0,2 g)	0,78	0,86	1,05	0,95	1,17
J02AC03	Vorikonazol (0,4 g)	0,92	1,31	1,83	1,96	1,71
J02AC04	Posakonazol (0,8 g)			0,00	0,03	0,12
J02AX04	Kasprofungin (50 mg)	0,20	0,54	0,58	0,65	1,09
J02AX06	Anidulafungin (0,1 g)					0,10

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
J04	Antimykobakterielle midler¹⁾	79,29	79,64	81,71	86,66	79,69
J04A	Midler til behandling av tuberkulose	43,80	45,72	48,52	49,06	48,80
J04AB02	Rifampicin (0,6 g)	11,08	10,99	12,06	13,80	11,88
J04AB04	Rifabutin (0,15 g)	1,93	1,97	2,34	1,79	1,23
J04AB30	Kapreomycin (1 g)	0,10	0,10	0,00	0,03	0,05
J04AC01	Isoniazid (0,3 g)	7,37	6,35	5,62	5,00	4,36
J04AD01	Protionamid (0,75 g)	0,14	0,06	0,03	0,19	0,04
J04AK01	Pyrazinamid (1,5 g)	2,75	2,40	2,75	1,74	1,56
J04AK02	Etambutol (1,2 g)	7,39	7,27	8,33	7,29	6,57
J04AM02	Rifampicin og isoniazid	9,94	13,40	14,34	15,67	18,62
J04AM05	Rifampicin, pyrazinamid og isoniazid	3,09	3,18	3,04	3,23	3,23
J04AM06	Rifampicin, pyrazinamid, etambutol og isoniazid				0,31	1,26
J04B	Midler til behandling av lepra	35,50	33,92	33,19	37,60	30,88
J04BA02	Dapson (50 mg)	35,50	33,92	33,19	37,60	30,88
J05	Antivirale midler til systemisk bruk²⁾	229,46	323,43	311,38	305,96	340,99
J05A	Direktevirkende antivirale midler	229,46	323,43	311,38	305,96	340,99
J05AB	Nukleosider og nukleotider, ekskl. reverstranskriptase-hemmere	53,94	56,45	62,97	68,59	74,51
J05AB01	Aciklovir (4 g)	11,09	11,97	13,17	14,24	15,35
J05AB04	Ribavirin (1 g)	18,25	17,65	20,75	22,21	24,41
J05AB06	Ganciklovir (0,5 g)	0,92	0,99	0,98	0,82	0,85
J05AB11	Valaciklovir (3 g)	21,29	23,23	25,28	27,75	29,41
J05AB12	Cidofovir (25 mg)	0,03	0,09	0,10	0,20	0,32
J05AB14	Valganciklovir (0,9 g)	2,36	2,53	2,69	3,38	4,17
J05AD	Fosfonsyrederivater	0,13	0,22	0,21	0,13	0,12
J05AD01	Foscarnet (6,5 g)	0,13	0,22	0,21	0,13	0,12
J05AE	Proteasehemmere	44,37	50,17	58,07	68,21	76,86
J05AE01	Saquinavir (1,8 g)	2,12	1,59	1,18	1,25	0,99
J05AE02	Indinavir (2,4 g)	3,24	2,45	1,67	1,13	0,37
J05AE03	Ritonavir (1,2 g)	0,69	1,49	1,96	2,43	2,44
J05AE04	Nelfinavir (2,25 g)	7,31	5,22	4,38	1,35	
J05AE05	Amprenavir (1,2 g)	0,18	0,06			
J05AE06	Lopinavir (0,8 g)	25,76	24,02	23,96	29,37	31,96
J05AE07	Fosamprenavir (1,4 g)	0,03	0,23	0,19	0,31	0,22
J05AE08	Atazanavir (0,3 g)	5,03	15,12	24,41	30,81	38,07
J05AE09	Tipranavir (1 g)			0,31	0,48	0,20
J05AE10	Darunavir (1,2 g)				1,10	2,63
J05AF	Nukleosid og nukleotid reverstranskriptase-hemmere	55,39	60,63	45,50	35,81	33,74
J05AF01	Zidovudin (0,6 g)	4,17	4,28	4,27	3,34	3,23
J05AF02	Didanosin (0,4 g)	11,75	10,45	7,45	5,08	3,67
J05AF04	Stavudin (80 mg)	8,49	5,73	3,95	2,16	1,21
J05AF05	Lamivudin (0,3 g)	17,10	14,86	11,12	8,15	6,18
J05AF06	Abakavir (0,6 g)	5,05	5,15	3,18	2,66	2,78
J05AF07	Tenofovir disoproxil (0,245 g)	7,85	13,81	11,24	9,65	9,35
J05AF08	Adefovir dipivoxil (10 mg)	0,72	1,65	2,15	2,25	2,45
J05AF09	Emtricitabin (0,2 g)	0,27	4,70	2,10	0,95	0,73
J05AF10	Entekavir (0,5 mg)			0,04	1,51	3,82
J05AF11	Telbivudine (0,6 g)				0,05	0,33

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge og apotekpreparater

2) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
J05AG	Ikke-nukleosid reverstranskriptasehemmere	27,58	31,33	35,96	39,80	43,15
J05AG01	Nevirapin (0,4 g)	11,56	12,08	13,34	12,62	12,77
J05AG03	Efavirenz (0,6 g)	16,02	19,25	22,63	27,17	30,38
J05AH	Neuraminidasehemmere	0,84	71,97	36,18	5,01	2,75
J05AH01	Zanamivir (20 mg)	0,06	0,06	0,00	0,01	0,26
J05AH02	Oseltamivir (0,15 g)	0,79	71,91	36,18	5,00	2,48
J05AR	Antivirale midler til behandling av HIV infeksjoner, kombinasjoner	46,78	52,35	72,22	88,11	107,05
J05AR01	Zidovudin og lamivudin	43,74	45,30	43,87	42,57	37,95
J05AR02	Lamivudin og abacavir		3,57	7,76	9,79	14,99
J05AR03	Tenofovir disoproxil og emtricitabin		0,83	17,16	33,62	47,37
J05AR04	Zidovudin, lamivudin og abacavir	3,04	2,65	3,43	2,13	2,22
J05AR06	Emtricitabin, tenofovir disoproxil og efavirenz					4,51
J05AX	Andre antivirale midler	0,42	0,32	0,27	0,30	2,81
J05AX07	Enfuvirtide (0,18 g)	0,42	0,32	0,27	0,30	0,24
J05AX08	Raltegravir (0,8 g)					2,46
J05AX09	Maraviroc (0,6 g)					0,10

Antineoplastiske og immunmodulerende midler

Antineoplastic and immunomodulating agents

Gruppen er den nest største målt i kroner og hadde en omsetning på 2,9 milliarder kroner i 2008. Dette er en økning på 9 % i forhold til 2007 (se tabell 7, s. 23).

Immunsuppressive legemidler (ATC gruppe L04A)

Denne legemiddelgruppen er mer enn doblet siden 2004 og står nå for halvparten av kostnadene i ATC gruppe L. Hovedsakelig er dette legemidler til behandling av reumatoid artritt og andre immunrelaterte sykdommer. Midlene virker modifierende på immunsystemet.

Den viktigste undergruppen er tumor nekrose faktor alfa-blokkerende stoffer (TNF-alfablokkere; etanercept, infliximab og adalimumab). Tall fra Reseptregisteret viser at 7 452 individer har hentet minst en resept på TNF-alfablokkere. I tillegg til disse kommer pasienter som får infliximab som infusjon på sykehus. De vil dermed ikke være registrert med individuelle resepter i Reseptregisteret. Disse tre stoffene var i 2008 henholdsvis nr 1, 2 og 4 på listen over de 10 reseptbelagte legemidlene i Norge som solgte mest i antall kr. (se tabell 2, s 20). I 2008 utgjorde salget av TNF-alfablokkere 1119 millioner kroner (AUP), en økning på 14 % fra 2007. Dette utgjør 6 % av den totale omsetningen av legemidler i 2008. Målt i DDD var økningen i 2008 på 15 %, men disse legemidlene utgjør en svært liten andel av totalforbruket målt i DDD.

This group is the second largest measured in NOK, and totalled 2.9 billion NOK in 2008, an increase of 9 % compared to 2007 (see table 7, p. 23).

Immunsuppressants (ATC group L04A)

This drug group has been more than doubled since 2004 and constitutes half of the costs in NOK in ATC group L. The immunomodulating agents for treatment of rheumatoid arthritis and other immune related diseases contribute the most to this cost. The drugs act as modifiers of the immune system.

The most important sub-group is the tumor necrose factor alfa-blocking agents (TNF-alfa blockers; etanercept, infliximab and adalimumab). Data from the Norwegian Prescription Database (NorPD) show that 7 452 persons had at least one prescription dispensed in 2008. This number is too low, as many patients are given infliximab as an infusion at hospitals, and will not be registered with individual prescriptions in the NorPD. These three substances were in 2008 no. 1, 2 and 4, respectively, among the top ten prescription only medicines according to sales in NOK (see table 2, p 20). In 2008 the sales of the TNF-alfa blockers totalled 1119 million NOK, an increase of 14 % from 2007. This accounts for around 6 % of the total sales of drugs with a marketing authorisation in Norway. Measured in DDDs the increase from 2007 to 2008 was 15 %. However, these agents constitute only a minor part of the total sales measured in DDD.

**Hovedinndeling i ATC gruppe L - Antineoplastiske og immunmodulerende midler/
Main ATC levels in L - Antineoplastic and immunomodulating agents**

L01	Antineoplastiske midler/Antineoplastic agents
L02	Endokrin terapi/Endocrine therapy
L03	Immunstimulerende midler/Immunostimulants
L04	Immunsuppressive midler/Immunosuppressants

**Salg pr ATC 3. nivå for gruppe L - Antineoplastiske og immunmodulerende midler
Sales per ATC 3rd level for ATC group L - Antineoplastic and immunomodulating agents**

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP) ¹⁾				
		2004	2005	2006	2007	2008
L01A	Alkylating agents	23,7	30,3	32,8	38,3	42,2
L01B	Antimetabolites	34,6	51,7	55,5	60,3	67,7
L01C	Plant alkaloids and other natural products	99,1	100,0	97,8	97,7	100,1
L01D	Cytotoxic antibiotics and related substances	27,7	29,2	33,5	32,1	27,7
L01X	Other antineoplastic agents	159,3	217,9	353,1	454,1	511,5
L02A	Hormones and related agents	108,4	114,6	113,4	118,0	117,4
L02B	Hormone antagonists and related agents	154,7	187,2	212,6	236,7	214,4
L03A	Immunostimulants	260,3	285,2	316,0	348,8	365,4
L04A	Immunosuppressants	705,7	910,3	1078,3	1243,4	1439,2

1) Omfatter kun salg av preparater med markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name	gram of active ingredient/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
L01	Antineoplastiske midler¹⁾					
L01A	Alkyleringsmidler					
L01AA	Sennepsgassanaloger					
L01AA01	Cyklofosamid	17523	17228	18332	18621	18233
L01AA02	Klorambucil	182	162	152	120	103
L01AA03	Melfalan	154	174	169	162	176
L01AA06	Ifosamid	9679	10025	8810	10746	9460
L01AA07	Trofosamid	1773	1635	1723	1683	1683
L01AB	Alkylsulfonater					
L01AB01	Busulfan	45	37	57	53	65
L01AC	Etyleniminer					
L01AC01	Tiotepa	1	2	0,3	0,2	1
L01AD	Nitrosoureaforbindelser					
L01AD01	Karmustin	54	42	66	59	53
L01AD02	Lomustin	72	60	46	53	76
L01AD04	Streptozocin	454	445	447	318	247
L01AX	Andre alkyleringsmidler					
L01AX03	Temozolamid	1689	2290	2668	3071	3699
L01AX04	Dakarbazin	1550	1391	1377	1432	1565
L01B	Antimetabolitter					
L01BA	Folsyreanaloger					
L01BA01	Metotrexat ²⁾	5370	3864	5412	5575	6644
L01BA03	Raltitrexed	0,09	0,09	0,02	0,05	0,08
L01BA04	Pemetrexed	4	403	458	419	710
L01BB	Purinanaloger					
L01BB02	Merkaptopurin	2183	2353	2319	3176	3154
L01BB03	Thioguanin	196	159	155	112	145
L01BB04	Kladribin	4	4	3	4	1
L01BB05	Fludarabin	163	191	155	169	161
L01BB07	Nelarabin					12
L01BC	Pyrimidinanaloger					
L01BC01	Cytarabin	8126	8691	7963	8561	8586
L01BC02	Fluorouracil	38855	38793	42165	43266	45448
L01BC05	Gemcitabin	6822	7255	9106	8679	10731
L01BC06	Kapecitabin	87183	102246	133191	161157	198429
L01C	Plantealkaloider og andre naturprodukter					
L01CA	Vincaalkaloider og analoger					
L01CA01	Vinblastin	17	15	12	17	14
L01CA02	Vinkristin	12	11	12	12	12
L01CA03	Vindesin	0,19	0,19	0,16	0,30	0,28
L01CA04	Vinorelbin	146	184	231	402	479
L01CB	Podofyllotoksinderivater					
L01CB01	Etoposid	3210	2940	3226	3044	2763
L01CB02	Teniposid	15	14	16	12	9

1) Inkluderer også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Metotrexat tabletter er klassifisert i L04AX03.

ATC gruppe L

ATC	ATC level name	gram of active ingredient/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
L01CD	Taxaner					
L01CD01	Paklitaxel	1493	1482	1553	1589	1945
L01CD02	Docetaxel	366	641	690	805	837
L01CX	Andre plantealkaloider og naturprodukter					
L01CX01	Trabektedin					68
L01D	Cytotoksiske antibiotika og lignende substanser					
L01DA	Aktinomyciner					
L01DA01	Daktinomycin	0,16	0,21	0,19	0,14	0,12
L01DB	Antracykliner og lignende substanser					
L01DB01	Doxorubicin	481	456	480	505	486
L01DB02	Daunorubicin	37	33	44	36	38
L01DB03	Epirubicin	789	865	885	943	1069
L01DB06	Idarubicin	2	2	3	2	2
L01DB07	Mitoxantron	15	14	14	14	16
L01DC	Andre cytotoksiske antibiotika					
L01DC01	Bleomycin ¹⁾	63600	50400	49950	55350	53700
L01DC03	Mitomycin	19	21	20	29	29
L01X	Andre antineoplastiske midler					
L01XA01	Cisplatin	342	347	505	507	524
L01XA02	Karboplatin	3779	4047	4319	4272	4284
L01XA03	Oxaliplatin	535	828	1063	1361	1287
L01XB01	Prokarbazin	490	390	505	400	358
L01XC02	Rituksimab	2053	2366	3204	3848	4600
L01XC03	Trastuzumab	473	841	2041	2352	2602
L01XC04	Alemtuzumab	1	6		10	9
L01XC05	Gemtuzumab	0,03	0,05	0,02	0,11	0,02
L01XC06	Cetuksimab		451	851	905	1056
L01XC07	Bevacizumab		134	497	698	1069
L01XC08	Panitumumab					10
L01XD03	Metylaminolevulinat	934	945	1042	1200	709
L01XD05	Temoporfin		0,02			
L01XE01	Imatinib	19152	25422	30336	31884	35706
L01XE02	Gefitinib	150	1065	390	90	90
L01XE03	Erlotinib		59	1179	2762	2965
L01XE04	Sunitinib			160	594	849
L01XE05	Sorafenib			1142	2509	4010
L01XE06	Dasatinib				189	342
L01XE07	Lapatinib					11208
L01XE08	Nilotinib					963
L01XE09	Temsirolimus					1
L01XX01	Amsakrin	67	42	61	47	43
L01XX02	Asparaginase ¹⁾	9970	8410	11710	7210	9430
L01XX05	Hydroxykarbamid	165300	188250	204350	220000	237200
L01XX11	Estramustin	2114	1008	616	980	1022
L01XX14	Tretinoin	75	62	105	81	80
L01XX16	Mitoguazon	469	434	389	296	318
L01XX17	Topotekan	0,6	0,6	1,9	1,3	2
L01XX19	Irinotekan	1174	1423	1504	1576	1801
L01XX23	Mitotan	4950	6000	11350	5750	10200
L01XX24	Pegaspargase		34	75	45	330
L01XX25	Beksaroten				23	473
L01XX32	Bortezomib	0	2	4	5	8
L01XX35	Anagrelide		59	56	63	68

1) Salg angitt i TU (tusen enheter) virkestoff/år
Sales given in TU (thousand units)/year

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
L02	Endokrin terapi	1700	1818	1934	2045	2134
L02A	Hormoner og beslektede substanser	505	520	551	577	603
L02AA	Østrogener	7	7	5	6	3
L02AA02	Polyøstradiolfosfat (6 mg)	7	7	5	6	3
L02AB	Progestogener	13	12	11	11	7
L02AB01	Megestrol (0,16 g) ¹⁾	11	11	10	10	7
L02AB02	Medroksyprogesteron (1 g)	1,6	1,1	1,2	1,0	0,3
L02AE	Gonadotropinfrigjørende hormonanaloger	485	501	535	560	593
L02AE01	Buserelin (0,11 mg depot implant/1,2 mg N)	11	12	12	12	11
L02AE02	Leuprorelin (0,134 mg depot inj.)	215	220	218	229	259
L02AE03	Goserelin (0,129 mg)	259	269	305	319	323
L02AE04	Triptorelin (0,134 mg)			0	0	0
L02B	Hormonantagonister og beslektede substanser	1195	1298	1383	1468	1531
L02BA	Antiøstrogener	476	432	380	354	326
L02BA01	Tamoxifen (20 mg)	475	425	370	344	314
L02BA03	Fulvestrant (8,3 mg)	1	7	10	10	12
L02BB	Antiandrogener	575	635	684	733	812
L02BB01	Flutamid (0,75 g)	33	28	23	21	18
L02BB03	Bikalutamid (50 mg)	542	607	661	712	794
L02BG	Enzymhemmere	144	231	319	381	393
L02BG03	Anastrozol (1 mg)	76	135	187	222	220
L02BG04	Letrozol (2,5 mg)	45	55	63	77	88
L02BG06	Eksemestan (25 mg)	23	41	69	82	85
L03	Immunstimulerende midler	275	300	350	370	371
L03A	Immunstimulerende midler	275	300	350	370	371
L03AA02	Filgrastim (0,35 mg)	5	3	3	3	3
L03AA13	Pegfilgrastim (0,3 mg)	6	13	19	24	27
L03AB03	Interferon gamma (40 mcg)	0,69	0,70	0,82	0,81	0,81
L03AB04	Interferon alfa-2a (2 MU)	2	2	4	1	0
L03AB05	Interferon alfa-2b (2 MU)	13	9	7	4	3
L03AB07	Interferon beta-1a (4,3 mcg)	163	185	216	227	216
L03AB08	Interferon beta-1b (4 MU)	23	23	26	24	25
L03AB10	Peginterferon alfa-2b (7,5 mcg) ¹⁾	24	28	29	34	30
L03AB11	Peginterferon alfa-2a (26 mcg)	10	8	10	9	12
L03AX03	BCG vaksine (1,8 mg) ¹⁾	4	5	5	5	6
L03AX13	Glatiramer acetat (20 mg)	24	25	30	38	48

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
L04	Immunsuppressive midler	1634	1847	2096	2294	2568
L04A	Immunsuppressive midler	1634	1847	2096	2294	2568
L04AA	Selektive immunsuppressive midler	150	161	190	225	263
L04AA02	Muromonab-CD3 (5 mg)	0,02	0,03	0,02		0,00
L04AA06	Mycofenolsyre (2 g)	81	94	106	122	140
L04AA10	Sirolimus (3 mg) ¹⁾	7	6	7	6	5
L04AA13	Leflunomid (20 mg)	62	60	62	64	67
L04AA18	Everolimus (1,5 mg)	0,43	0,50	11	22	27
L04AA21	Efalizumab (10 mg)			4	7	9
L04AA23	Natalizumab (10 mg)			0,06	3	11
L04AA24	Abatacept (27 mg)				1	4
L04AB	Tumornekrosefaktor alfa (TNF-α)-hemmere	371	472	590	689	783
L04AB01	Etanercept (7 mg)	143	200	239	259	290
L04AB02	Infliximab (3,75 mg)	180	209	264	321	359
L04AB04	Adalimumab (2,9 mg) ¹⁾	48	63	87	109	134
L04AC	Interleukinhemmere	3	3	3	3	3
L04AC02	Basiliximab (40 mg)	0,01	0,01	0,02	0,06	0,06
L04AC03	Anakinra (0,1 g) ¹⁾	3	3	3	3	3
L04AD	Kalsineurinhemmere	235	235	235	243	250
L04AD01	Ciklosporin (0,25 g)	187	184	179	176	171
L04AD02	Tacrolimus (5 mg)	48	51	56	67	79
L04AX	Andre immunsuppressive midler	875	977	1078	1134	1269
L04AX01	Azatioprin (0,15 g)	204	224	240	250	253
L04AX02	Thalidomid (0,1 g) ¹⁾	17	16	17	20	15
L04AX03	Metotrexat (2,5 mg) ¹⁾²⁾	654	737	821	864	999
L04AX04	Lenalidomid (10 mg)				0,02	1,60

1) Omfatter også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Omfatter kun salg av tabletter. Parenterale preparater, se L01BA01

Muskler og skjelett

Musculo-skeletal system

I 2008 var totalforbruket av legemidler i ATC-gruppe M tilnærmet det samme som foregående år målt i doser (se tabell s. 23), mens omsetningen i kroner gikk ned med 11 % og beløp seg til 600 millioner kroner (AUP).

Antiinflammatorisk/antireumatiske midler (ATC gruppe M01A)

Salget av legemidler i ATC gruppe M01 målt i DDD hadde en svak tilbakegang i 2008.

Hovedårsaken er at salget av piroxicam går tilbake etter en generell diskusjon om sikkerheten av NSAIDs i etterkant av at de fleste selektive Cox-2-hemmere (ATC gruppe M01AH - Coxiber) ble trukket fra markedet.

Ibuprofen and diklofenak er de største legemidlene i gruppen og utgjorde til sammen 63 % av forbruket i ATC gruppe M01A målt i DDD.

Målt i DDD økte salget av ibuprofen med 10 % i 2008. Dette er i samme størrelsesorden som økningen i 2007. Ibuprofen utgjorde 39 % av totalforbruket i M01A. Reseptfritt salg utgjorde i 2008 58 % målt i DDD og andelen ibuprofen solgt utenom apotek var 39 %. Se kommentarer om salg av legemidler utenom apotek side 16. Antallet som fikk utlevert ibuprofen etter resept i 2008 var 208 000.

Salget av diklofenak målt i DDD økte med 15 %. Reseptregisteret viser at antall som fikk utlevert diklofenak i 2008 var mer enn 470 000 individer.

Diskusjoner rundt effekt-dokumentasjonen for glukosamin har ført til en nedgang i salget. I 2008 gikk salget ned med 10 % målt i DDD.

I 2008 hentet mer enn 826 000 individer ut en eller flere resepter på legemidler i ATC gruppe M01A, viser tall fra Reseptregisteret. Kvinner utgjorde 57 % av brukerne. Dette er tilnærmet utforandret i forhold til 2007.

Overall, the 2008 sales in this group, measured in DDDs, were approximately the same as in the preceding year (see table p. 23), while the cost decreased by 11 % and amounted to 600 million NOK (pharmacy retail price).

Anti-inflammatory/anti-rheumatic products, non-steroids (ATC group M01A)

Sales of drugs in ATC group M01, measured in DDDs showed a slight decrease in 2008.

The main reason is reduced sales of piroxicam after a general discussion regarding NSAID safety following the withdrawal of most of the selective cox-2 inhibitors (coxibs, ATC group M01AH) from the market.

Ibuprofen and diclofenac are dominating the group and constituted 63 % of the sales measured in DDD of ATC group M01A.

Sales of ibuprofen increased with 10 % in 2008 measured in DDDs. This is the same increase as in 2007. Sales of OTC ibuprofen represented 58 % of the sales in DDDs. The share of OTC-sales in non-pharmacy outlets was 39 % in 2008. See the introduction section about OTC medicine sales outside pharmacies page 16. The number of individuals having had at least one prescription of ibuprofen dispensed in 2008 was 208 000.

There was a 15 % increase in the diclofenac sales measured in DDDs. The Norwegian Prescription Database (NorPD) showed that the number of individuals having had at least one prescription of diclofenac dispensed in 2008 was more than 470 000.

Following a discussion of the efficacy documentation of glucosamine, sales have been declining. In 2008 the sales declined by 10 % measured in DDDs.

Data from NorPD show that more than 826 000 individuals had at least one prescription dispensed in ATC group M01A in 2008, women accounted for 57 % of all users. The numbers are unchanged from 2007.

Sentralt virkende muskelrelakserende midler (ATC-gruppe M03B)

Karisoprodol (Somadril®) ble trukket fra markedet i Norge 1. mai 2008. Årsakene til dette var at nytten av karisoprodol ikke oppveier negative effekter ved bruk av legemidlet (fare for tilvenning, forgiftning og nedsatt evne til å kjøre bil). Det europeiske legemiddelkontoret (EMA) har anbefalt tilbaketrekking av alle karisoprodol-legemidler i EU.

Omsetningen av sentralt virkende muskelrelakserende midler er nå svært lav. Reseptregisteret viser at 12 800 personer i 2008 fikk minst et legemiddel utlevert i denne gruppen. 8 500 fikk utlevert karisoprodol før det ble tatt av markedet.

Midler til behandling av bensykdommer (ATC gruppe M05)

Bisfosfonater brukes hovedsaklig til behandling av osteoporose. Salget av bisfosfonater målt i DDD er stabilt.

Målt i doser utgjør alendronsyre 95 % av salget. Etter at Fosamax® mistet sin patentbeskyttelse og ble inkludert i trinnprissystemet, har omsetningen av legemidler i gruppen målt i kroner, sunket kraftig. Salget av bisfosfonater beløp seg i 2008 til 78 millioner kroner (AUP). Dette var 12 % lavere enn foregående år. I 2005 da omsetningen var på sitt høyeste var salget 3 ganger høyere enn i 2008.

Tall fra Reseptregisteret viser at nær 57 000 personer hentet ut minst én resept på bisfosfonater i løpet av 2008, 90 % av disse var kvinner. Dette er tilnærmet sammen antall som i 2007.

Muscle relaxants, centrally-acting agents (M03B)

Carisoprodol (Somadril®) was withdrawn from the Norwegian market on May 1st 2008. The reason was the negative safety profile of the drug: addiction potential, poisoning and impaired driving ability. The EMA has recommended that all carisoprodol preparations should be withdrawn from the market in EU.

Consumption of centrally-acting muscle relaxants is now very low. The NorPD indicates that the number of users in 2008 were 12 800, of which 8500 had a prescription of carisoprodol dispensed before it was withdrawn from the market.

Drugs for treatment of bone diseases (ATC group M05)

The major part of the bisphosphonates is used to treat osteoporosis. Sales of bisphosphonates were stable measured in DDDs.

Measured in DDDs alendronic acid constitutes 95 % of the sales. Since Fosamax® lost its patent protection and was included in the graded price model, the sales measured in NOK have had a strong decrease. In 2008 the sales of bisphosphonates totalled 78 million NOK (pharmacy retail price). This is 12 % less than the preceding year. Since 2005, the sales has been reduced to nearly one third.

Data from NorPD show that nearly 57 000 individuals had at least one bisphosphonate prescription dispensed during 2008, of which 90 % were women. The numbers are unchanged from 2007.

**Hovedinndeling i ATC gruppe M - Muskler og skjelett/
Main ATC levels in M - Musculo-skeletal system**

M01	Antiinflammatoriske og antireumatiske midler ¹⁾ / Antiinflammatory and antirheumatic products ¹⁾
M02	Preparater ved muskel- og leddsmerter, topikale Topical products for joint and muscular pain
M03	Muskelrelakserende midler/Muscle relaxants
M04	Giktmidler/Antigout preparations
M05	Midler til behandling av bensykdommer/Drugs for treatment of bone diseases

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe M - Muskler og skjelett

Sales per ATC 3rd level for ATC group M - Musculo-skeletal system

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
M01A	Antiinflammatory and antirheumatic products, non-steroids ¹⁾	649,4	420,6	391,9	398,7	415,3
M01C	Specific antirheumatic agents	1,0	0,9	0,8	0,6	0,5
M02A	Topical products for joint and muscular pain	27,0	32,1	33,7	35,8	36,6
M03A	Muscle relaxants, peripherally acting agents	28,1	33,3	37,9	37,1	43,7
M03B	Muscle relaxants, centrally acting agents	52,4	52,0	50,3	34,7	10,6
M04A	Antigout preparations	13,2	12,8	14,9	15,2	14,9
M05B	Drugs affecting bone structure and mineralization	183,2	205,4	135,3	88,6	78,4

1) Se også ATC gruppe N02B

See also ATC group N02B

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
M01	Antiinflammatoriske og antireumatiske midler	51,99	44,09	45,34	46,47	46,29
M01A	Antiinflammatoriske og antireumatiske midler, ekskl. steroider	51,91	44,03	45,28	46,45	46,27
M01AB	Eddiksyrederivater og lignende substanser	6,72	9,42	10,36	11,21	12,50
M01AB01	Indometacin (0,1 g)	0,39	0,41	0,41	0,38	0,39
M01AB02	Sulindak (0,4 g)	0,07	0,07	0,07	0,06	0,05
M01AB05	Diklofenak (0,1 g)	5,43	7,68	8,69	9,60	10,89
M01AB15	Ketorolak (30 mg)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
M01AB16	Aceklofenak (0,2 g)	0,08	0,08	0,00		
M01AB55	Diklofenak, kombinasjoner	0,73	1,16	1,18	1,15	1,15
M01AC	Oxikamer	4,54	6,29	6,54	5,71	3,82
M01AC01	Piroxikam (20 mg)	3,68	4,52	4,74	3,97	2,12
M01AC06	Meloxicam (15 mg)	0,86	1,77	1,80	1,75	1,70
M01AE	Propionsyrederivater	17,93	19,79	20,89	22,25	23,44
M01AE01	Ibuprofen (1,2 g)	12,74	14,09	15,30	16,78	18,18
M01AE02	Naproxen (0,5 g)	4,27	4,63	4,50	4,39	4,22
M01AE03	Ketoprofen (0,15 g)	0,90	1,05	1,05	1,04	1,00
M01AE14	Dexibuprofen (0,8 g)	0,02	0,02	0,03	0,04	0,04
M01AG	Fenamater	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
M01AG02	Tolfenamtsyre (0,3 g)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
M01AH	Coxiber	21,82	3,85	1,44	1,46	1,31
M01AH01	Celecoxib (0,2 g)	10,31	2,19	0,70	0,64	0,51
M01AH02	Rofecoxib (25 mg)	5,73				
M01AH03	Valdecoxib (10 mg)	2,63	0,25			
M01AH04	Parecoxib (60 mg)	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
M01AH05	Etoricoxib (60 mg)	3,14	1,40	0,74	0,82	0,80
M01AX	Andre antiinflammatoriske og antireumatiske midler, ikke-steroider	0,88	4,65	6,03	5,80	5,18
M01AX01	Nabumeton (1 g)	0,39	0,87	0,82	0,80	0,74
M01AX05	Glukosamin (1,5 g) ¹⁾	0,49	3,79	5,21	5,00	4,44
M01C	Spesifikke antireumatiske midler	0,08	0,07	0,06	0,02	0,02
M01CB	Gullforbindelser	0,08	0,07	0,06	0,02	0,02
M01CB01	Natriumaurotiomalat (2,4 mg)	0,05	0,04	0,03		
M01CB03	Auranofin (6,0 mg)	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02

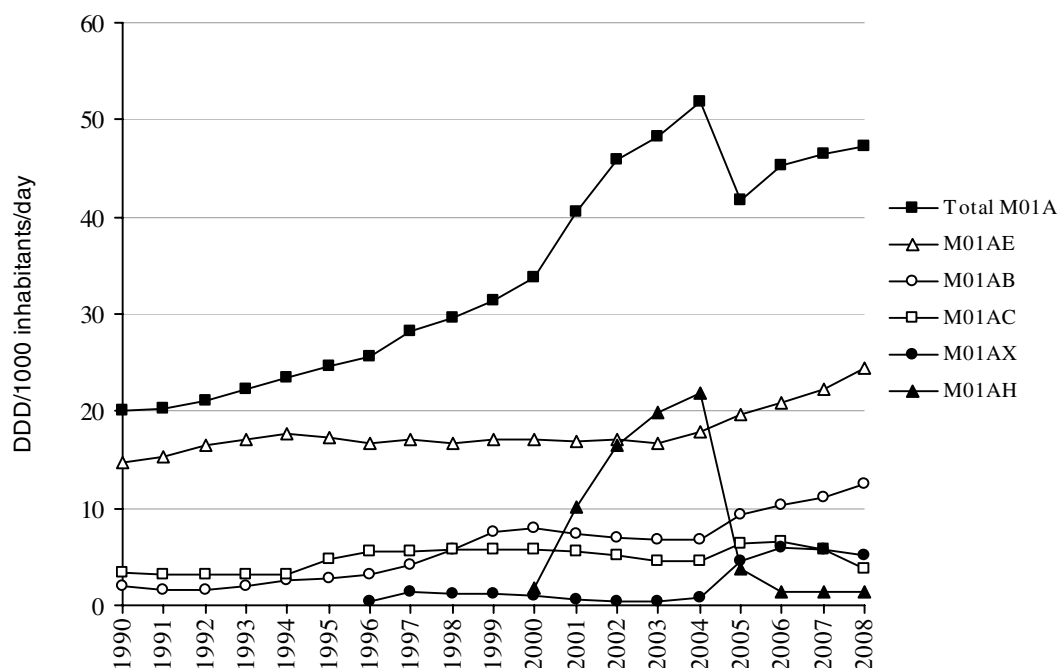
1) Inkluderer kun salg av preparater med markedsføringstillatelse i Norge. Har tidligere vært omsatt i blant annet helsekostbutikker som kosttilskudd.

Fylkesvis salg av antiinflammatoriske og antireumatiske midler (M01) i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾
 Sales per county of antiinflammatory and antirheumatic products (M01) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day

	Total M01
Østfold	55,5
Akershus	41,8
Oslo	42,1
Hedmark	49,4
Oppland	57,4
Buskerud	55,3
Vestfold	52,2
Telemark	53,4
Aust-Agder	47,4
Vest-Agder	52,9
Rogaland	42,7
Hordaland	43,2
Sogn og Fjordane	45,1
Møre og Romsdal	41,8
Sør-Trøndelag	36,3
Nord-Trøndelag	50,2
Nordland	47,8
Troms	45,6
Finnmark	43,9
Hele landet	46,3

Salg av antiinflammatoriske og antireumatiske midler, ekskl. steroider (M01A) 1990 - 2008

Sales of antiinflammatory and antirheumatic products, non-steroids (M01A) 1990 - 2008

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC	ATC level name	grams/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
M02	Preparater ved muskel- og leddsmerter, topikale	4167	4939	5216	5669	5793
<i>M02A</i>	<i>Preparater ved muskel- og leddsmerter, topikale</i>	<i>4167</i>	<i>4939</i>	<i>5216</i>	<i>5669</i>	<i>5793</i>
M02AA	Ikke-steroid antiinflammatoriske midler til lokalt bruk	3561	4379	4726	5204	5391
M02AC	Preparater med innhold av salisylsyrederivater	606	560	490	465	402

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
M03	Muskelrelakserende midler					
<i>M03B</i>	<i>Sentralt virkende muskelrelakserende midler</i>	<i>2,76</i>	<i>2,74</i>	<i>2,60</i>	<i>1,83</i>	<i>0,67</i>
M03BA02	Karisoprodol (1,4 g)	2,30	2,25	2,11	1,32	0,17
M03BX01	Baklofen (50 mg O)	0,46	0,49	0,49	0,51	0,50
M04	Giktmidler¹⁾	2,84	2,93	3,06	2,98	3,29
<i>M04A</i>	<i>Giktmidler</i>	<i>2,84</i>	<i>2,93</i>	<i>3,06</i>	<i>2,98</i>	<i>3,29</i>
M04AA01	Allopurinol (0,4 g)	2,50	2,55	2,67	2,58	2,86
M04AB01	Probenecid (1,0 g)	0,24	0,25	0,25	0,25	0,26
M04AC01	Kolchicin (1 mg) ¹⁾	0,10	0,13	0,14	0,15	0,17
M05	Midler til behandling av ben-sykdommer	7,90	9,03	9,48	9,76	9,70
<i>M05B</i>	<i>Midler med effekt på benstruktur og mineralisering</i>	<i>7,90</i>	<i>9,03</i>	<i>9,48</i>	<i>9,76</i>	<i>9,70</i>
M05BA	Bisfosfonater²⁾	7,74	8,90	9,38	9,68	9,62
M05BA01	Etidronsyre (0,4 g O)	0,03	0,02	0,02	0,01	0,01
M05BA02	Klodronsyre (1,6 g O/1,5 g P)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
M05BA03	Pamidronsyre (60 mg P)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
M05BA04	Alendronsyre (10 mg O)	7,15	7,87	8,23	9,19	9,20
M05BA06	Ibandronsyre (5 mg O/6 mg P)	0,01	0,06	0,32	0,19	0,17
M05BA07	Risedronsyre (5 mg)	0,53	0,93	0,80	0,27	0,23
M05BA08	Zoledronsyre (4 mg)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
M05BB	Bisfosfonater, kombinasjoner	0,16	0,13	0,11	0,09	0,08
M05BB01	Etidronsyre og kalsium, sekvensielle (0,4 g etidronsyre)	0,16	0,13	0,11	0,09	0,08

1) Salg av apotekpreparater

2) DDD for bisfosfonatene er basert på ulike indikasjoner. DDDs for bisphosphonates are based on different indications

Fylkesvis salg av midler med effekt på benstruktur og mineralisering (M05B) i 2008¹⁾	
Sales per county of drugs affecting bone structure and mineralization (M05B) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	12,6
Akershus	7,6
Oslo	7,3
Hedmark	11,4
Oppland	10,2
Buskerud	10,1
Vestfold	8,5
Telemark	10,2
Aust-Agder	7,5
Vest-Agder	11,8
Rogaland	7,7
Hordaland	9,4
Sogn og Fjordane	13,5
Møre og Romsdal	13,9
Sør-Trøndelag	9,0
Nord-Trøndelag	13,5
Nordland	11,6
Troms	10,7
Finnmark	6,3
Hele landet	9,7

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert. Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

Nervesystemet

Nervous system

Legemidler med virkning på nervesystemet var også i 2008 den legemiddelgruppen som hadde størst omsetning, totalt 3,4 milliarder kroner (AUP). Gruppen omfatter blant annet smertestillende midler, sovemidler, midler til behandling av angst, depresjoner samt andre psykiske lidelser og avhengighetslidelser. Veksten i 2008 var 4 % målt i doser (DDD), se tabell 7, s. 23.

Analgetika (smertestillende midler, ATC gruppe N02)

Forbruket av smertestillende midler i ATC gruppe N02 må sees sammen med legemidler i ATC gruppe M01A Antiinflammatoriske og antireumatiske midler, som har et overlappende bruksområde.

Smertestillende midler kan inndeles i sterke analgetika (N02A Opioider – morfinlignende legemidler), andre (N02B Andre analgetika og antipyretika) og migrenemidler (N02C).

Kombinasjonspreparater, som inneholder kodein og paracetamol (ATC kode N02AA59, Paralgin forte®, Pinex forte®), er de produktene som selges mest i N02A, og utgjorde 63 % av totalt antall DDD i 2008. I gruppen opioider har salget av tramadol, oksykodon og buprenorfin økt mest.

Reseptregisteret viser at nær 483 000 personer fikk utlevert et legemiddel i gruppen opioider (ATC-gruppe N02A) i 2008.

Salget av andre, ikke opioide, smertestillende midler i ATC gruppe N02B, domineres av paracetamol (ATC-gruppe N02BE01). Reseptfrie pakninger utgjorde 58 % av totalt antall doser av paracetamol i 2008. Denne andelen har gått ned de siste 5 årene. Reseptfritt salg var tilnærmet uforandret i 2008 sammenlignet med 2007. Se kommentar om reseptfrie legemidler, side 16.

Antipsykotika (ATC-gruppe N05A)

Legemidlene i denne gruppen har flere bruksområder avhengig av dosering, men hovedindikasjonen er psykotiske tilstander som f. eks. schizofreni. Salget målt i DDD har vært relativt stabilt over tid, se figur s 110. Flere nyere legemidler i denne gruppen har mistet patentbeskyttelse og er inkludert i

Medicines affecting the nervous system were also in 2008 the group with the highest sales, totalling 3.4 billion NOK (pharmacy retail price). The group includes analgesics, hypnotics, anxiolytics, antidepressants and other medicines for the treatment of mental and addictive disorders. The increase measured in DDDs in 2008 was 4 %, see table 7, p. 23.

Analgesics (ATC group N02)

Both medicines classified in ATC group M01A (NSAIDs) and in ATC group N02 are used to treat pain. When evaluating usage trends for analgesics, both these groups should be included.

Analgesics can be divided in the groups opioids (ATC group N02A Opioids - morphine and similar drugs), other analgesics/antipyretics (ATC group N02B) and anti-migraine medicines (N02C).

Fixed combinations of paracetamol and codeine (Paralgin forte® and Pinex forte®) constitute the majority of sales in number of DDDs in ATC group N02A and accounted for 63 % of the total sales in 2008. In the opioid group the sales of tramadol, oxycodone and buprenorphine have had the greatest increase.

Data from the Norwegian Prescription database (NorPD) indicates that nearly 483 000 individuals had at least one prescription of a opioid dispensed in 2008.

The sales of other non-opioid analgesics is dominated by paracetamol (ATC group N02BE01). OTC packages accounted for 58% of the total number of DDDs of paracetamol in 2008. This share has been reduced over the last 5 years. OTC sales were approximately the same in 2008 as in 2007. See also comments on sales of OTC analgesics, page 16.

Antipsychotics (ATC group N05A)

Drugs in this group have multiple uses depending on the dosage, but the main indication is treatment of psychotic conditions such as schizophrenia. Sales measured in DDD have been relatively

trinprissystemet (risperidon, olanzapin, quetiapin). Dette har ført til at omsetningen i 2008 er redusert med 31 % målt i kroner i forhold til 2007, se tabell side 101.

Anxiolytika (angstdempende legemidler, ATC gruppe N05B)

For angstdempende legemidler har forbruket de siste årene vært stabilt. Gruppen omfatter i hovedsak diazepam (Valium®, Vival®, Stesolid®) og oxazepam (Sobril®, Alopam®).

Tall fra Reseptregisteret viser at 285 000 personer hentet ut minst én resept på et angstdempende legemiddel i 2008, hvor kvinner utgjorde 65 %. Dette er tilnærmet samme antall som i 2007.

Hypnotika og sedativa (sovemidler, ATC gruppe N05C)

I 2008 var salget av sovemidler 48 DDD/1000 innbyggere/døgn. Etter noen år med jevn økning har forbruket de sist to årene flatet ut. I et lengre perspektiv har imidlertid økningen vært betydelig, se figur s. 110.

Økningen utgjøres i hovedsak av en økning i salget av zopiklon (Imovane®). Sovemidlene zopiklon og zolpidem (Stilnoct®) har en noe annen kjemisk struktur enn benzodiazepinene, men tilsvarende virkninger og bivirkninger og betegnes ofte som z-hypnotika. I 2008 var forbruket av z-hypnotika 37 DDD/1000 innbyggere/døgn, som utgjorde 77 % av antall solgte DDD av sovemidler.

Salget av melatoninholdige legemidler er også inkludert i statistikken. Legemidlene er klassifisert i reseptgruppe C som betyr at legemidlet ikke er regnet som vanedannende. Melatonin avviker fra de andre sovemidlene når det gjelder kjemisk struktur og virkningsmekanisme. I 2008 utgjorde salget av melatonin 7 % av sovemidlene målt i DDD. Det meste av salget har hittil vært preparater uten markedsføringstillatelse.

Tall fra Reseptregisteret viser at 396 000 personer hentet ut minst én resept på et sovemiddel i 2008, hvor andelen kvinner var 65 %.

Antidepressiva (ATC gruppe N06A)

I 2008 var salget av antidepressiva 55,2 DDD/1000 innbyggere/døgn. Dette er en økning (2 %) i forhold til 2007. Det ble i 2008 solgt antidepressiva for 398 millioner kroner (AUP). Dette er en nedgang på 17 % (66 millioner kroner) fra 2007. Hovedårsaken er

stable over time, see figure p. 110. Several newer drugs in this group have lost patent protection and are included in “the graded pricing model” (risperidone, olanzapine, quetiapine). In 2008 this resulted in a 31 % reduction in costs compared to 2007, see table p. 101.

Anxiolytics (ATC group N05B)

Consumption of anxiolytics has been stable during recent years. The most frequently used substances in this group are diazepam and oxazepam.

Data from NorPD show that 285 000 individuals had at least one prescription of an anxiolytic dispensed in 2008, of which 65 % were women. This is approximately the same figures as in 2007.

Hypnotics and sedatives (ATC group N05C)

In 2008, the sales of hypnotics were 48 DDD/1000 inhabitants/day. After some years with steady increase, consumption over the last two years has levelled out. However, over time the consumption has had a considerable increase, see figure p. 110.

The increase is principally caused by an increase in sales of zopiclone (Imovane®). The hypnotics zopiclone and zolpidem (Stilnoct®) have a slightly different structure than the benzodiazepines, but equal action and adverse effects and are often named z-hypnotics. In 2008 the z-hypnotics constituted a consumption of 37 DDD/1000 inhabitants/day, 77 % of the total number of DDD of hypnotics.

Sales of melatonin is also included in the statistics. This substance is not, as opposed to the other hypnotics, considered to have addictive properties. Melatonin deviates from the other hypnotics regarding chemical structure and mode of action. In 2008 sales constituted 7 % of the total sales of hypnotics measured in DDD. Most of the sales have been products without Marketing Authorisation.

Data from NorPD show that 396 000 individuals had at least one prescription of a hypnotic dispensed in 2008, of which 65 % were women.

Antidepressants (ATC group N06A)

In 2008 the sales of antidepressants were 55.2 DDD/1000 inhabitants/day. This is an

tiltak iverksatt av myndighetene for å redusere utgiftene til legemidler på blå resept. Indeksprissystemet, og senere trinnprismodellen, har medført en betydelig prisreduksjon på legemidler som har mistet patentbeskyttelsen og fått generisk konkurranse.

Salget av escitalopram (Cipralox®) økte fortsatt i 2008 og utgjorde 31 % av totalforbruket av antidepressiva målt i doser, en økning på 12 % målt i DDD fra foregående år. Målt i kroner utgjorde escitalopram i 2008 45 % av salget i ATC-gruppe N06A. Escitalopram er nå blant de 10 mest solgte reseptbelagte legemidler i Norge rangert etter omsetning i kroner.

Det er en overgang fra legemidler som de siste årene har mistet patentbeskyttelse og er inkludert i pris-reguleringssystemer (citalopram, paroxetin, sertralin, venlafaxin), til escitalopram som fortsatt har patentbeskyttelse. Venlafaxin (Eflexor®) ble inkludert i trinnprissystemet fra september 2007. I 2008 gikk salget av dette legemiddelet ned med 54 % sammenlignet med 2007 målt i kroner, mens antall solgte doser ble redusert med 2 %.

Det er store forskjeller mellom fylkene når det gjelder bruk av antidepressiva, se tabell side 110.

Reseptregisteret viser at 287 000 personer hentet ut minst ett legemiddel mot depresjon i 2008, andelen kvinner var 66 %. I den siste tre-årsperioden har dette tallet holdt seg relativt konstant.

Midler mot ADHD (ATC gruppe N06BA)

I likhet med mange andre vestlige land har forbruket av sentralstimulerende legemidler brukt ved ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) i Norge økt kraftig de senere år. I løpet av perioden 1996 til 2008 har forbruket økt fra 0,3 til 6,0 DDD/1000 innbyggere/døgn. I 2008 økte salget målt i doser med 15 % i forhold til 2007.

Tall fra Reseptregisteret viser at nær 25 000 personer fikk utlevert et legemiddel i denne gruppen i 2008. Sju av ti var gutter/menn. Legemidlene i gruppen brukes også mot narkolepsi (en form for søvnforstyrrelse).

increase (2 %) relative to 2007. In 2008 the sales totalled 398 million NOK. This is a decrease of 17 % (66 million NOK) from 2007. The main reason is the efforts from the authorities to reduce costs by including different price regulating systems. The "index group" pricing system, and later the "graded price model" has led to an extensive price reduction on antidepressants not covered by patent protection and where cheaper generic alternatives are available.

The sales of escitalopram (Cipralox®) increased also in 2008 and accounted for 31 % of the total consumption of antidepressants, an increase by 12 % in DDD from the proceeding year. In 2008 escitalopram had a share of 45 % of the ATC group N06A measured in NOK. Escitalopram is now included in the list of top 10 ranked prescription drugs according to costs.

There is a switch from antidepressants that have lost patent protection (i.e. citalopram, paroxetin, sertralin and venlafaxine) to escitalopram that is still patent protected. Venlafaxine (Eflexor®) was included in the "graded price model" from September 2007. In 2008 the sales were reduced by 54 % as compared with 2007 while the sales measured in DDDs were reduced by 2 %.

There are large inter-county differences in the use of antidepressants, see table page 110.

Data from the NorPD indicate that 287 000 individuals had at least one antidepressant prescription dispensed in 2008, women accounted for 66 %. During the last three-year period the number of patients using antidepressants has remained unchanged.

Drugs for the treatment of ADHD (ATC group N06BA)

As in many western countries the consumption of centrally acting sympathomimetics for the treatment ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) has had a strong increase in the last years. In the period 1996 to 2008 consumption increased from 0.3 to 6.0 DDD/1000 inhabitants/day. In 2008, sales measured in DDDs increased with 15 % relative to 2007.

According to data from NorPD, almost 25 000 individuals had at least one substance from this group dispensed in 2008. Seven out of ten were male. Substances in this group are also indicated for treatment of narcolepsy.

Midler mot demens (ATC gruppe N06D)

Legemidler til behandling av demens kom på markedet i Norge i perioden 1998-2000. Etter en periode med økning i salget, har det de siste to årene vært en nedgang i salget målt i kroner og DDD.

Tall fra Reseptregisteret viser at nær 13 400 personer hentet ut minst et demenslegemiddel i 2008. Andelen kvinner var 62 %. Dette tallet inkluderer imidlertid ikke personer på institusjoner.

Anti-dementia drugs (ATC group N06D)

Agents for treatment of dementia were marketed in Norway in the period 1998-2000. After a period with increased sales of these products measured in DDDs, over the last two years sales have decreased both measured in NOK and in DDDs.

Data from NorPD show that nearly 13 400 individuals had at least one prescription of anti-dementia drugs dispensed in 2008, women accounted for 62 % of those treated. This figure does not include individuals in institutions.

Hovedinndeling i ATC gruppe N - Nervesystemet/Main ATC levels in N - Nervous system

N01	Anestetika/Anesthetics
N02	Analgetika ¹⁾ /Analgesics ¹⁾
N03	Antiepileptika/Antiepileptics
N04	Antiparkinsonmidler/Anti-parkinson drugs
N05	Psykoletika/Psycholeptics
N06	Psykoanaleptika/Psychoanaleptics
N07	Andre midler med virkning på nervesystemet/Other nervous system drugs

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe N - Nervesystemet

Sales per ATC 3rd level for ATC group N - Nervous system

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
N01A	Anesthetics, general	61,5	60,9	57,1	57,8	59,5
N01B	Anesthetics, local	52,1	57,2	59,2	59,4	63,7
N02A	Opioids	334,8	371,0	391,9	404,7	407,3
N02B	Other analgesics and antipyretics ¹⁾	286,4	319,9	346,1	377,1	382,0
N02C	Antimigraine preparations	277,4	291,1	253,1	231,8	232,8
N03A	Antiepileptics	279,5	332,4	345,0	379,8	387,7
N04A	Anticholinergic agents	3,4	3,0	2,7	2,8	1,9
N04B	Dopaminergic agents	79,4	90,1	102,3	120,9	128,0
N05A	Antipsychotics	440,9	475,5	494,4	506,1	351,1
N05B	Anxiolytics	117,0	113,6	116,5	121,6	116,7
N05C	Hypnotics and sedatives	136,5	135,8	150,5	155,3	152,4
N06A	Antidepressants	688,9	552,1	492,6	478,5	398,5
N06B	Psychostimulants, agents used for ADHD and nootropics	66,3	114,1	126,3	149,3	165,8
N06D	Anti-dementia drugs	157,0	162,9	165,8	153,5	141,8
N07A	Parasympathomimetics	2,1	1,9	2,0	1,9	1,9
N07B	Drugs used in addictive disorders ²⁾	194,6	213,5	257,3	343,3	384,2
N07X	Other nervous system drugs	7,1	7,8	8,2	9,4	9,1

1) Se også ATC gruppe M01/See also ATC group M01

2) Omfatter bare legemidler med markedsføringstillatelse i Norge

ATC gruppe N

ATC	ATC level name	ml/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
N01	Anestetika					
N01A	Generelle anestetika					
N01AB	Halogenerte hydrokarboner	865	835	820	773	779
N01AB06	Isofluran	142	122	125	140	128
N01AB07	Desfluran	131	137	124	88	98
N01AB08	Sevofluran	592	576	571	545	553

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N01AF	Barbiturater, usammensatte	0,07	0,08	0,07	0,07	0,07
N01AF03	Tiopental (0,5 g) ¹⁾	0,07	0,08	0,07	0,07	0,07

ATC	ATC level name	gram of active ingredient/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
N01AH	Opioidanestetika	488	536	553	544	612
N01AH01	Fentanyl	128	147	146	145	149
N01AH02	Alfentanil	176	186	186	148	173
N01AH03	Sufentanil	1,1	1,2	1,0	1,1	1,0
N01AH06	Remifentanil	183	202	220	250	289
N01AX	Andre generelle anestetika	156312	171310	179272	169715	205384
N01AX03	Ketamin	6388	6455	7065	6646	7409
N01AX10	Propofol	149924	164855	172207	163069	197975

ATC	ATC level name	ml/1000 inhabitants/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
N01B	Lokalanestetika					
N01BB	Amider	6179	6342	6367	6504	6632
N01BB01/51	Bupivakain	1226	1297	1275	1308	1298
N01BB02/52	Lidokain	3888	3941	3998	4023	4060
N01BB03	Mepivakain	80	83	75	69	67
N01BB09	Ropivakain	324	343	347	405	486
N01BB10	Levobupivakain		9	7	1	
N01BB54	Prilokain, kombinasjoner	131	119	113	114	113
N01BB58	Artikaine, kombinasjoner	530	550	552	584	608

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N02	Analgetika	50,09	52,62	54,23	55,99	57,66
N02A	Opioider	19,12	19,62	19,95	20,04	20,54
N02AA	Opiumsalkaloider	14,91	15,22	15,28	15,11	15,17
N02AA01	Morfin (0,03 g P/0,1 g O) ²⁾	1,51	1,48	1,42	1,31	1,34
N02AA03	Hydromorfon (20 mg O)		0,01	0,02	0,01	0,01
N02AA05	Oksykodon (75 mg)	0,60	0,82	1,00	1,12	1,29
N02AA59	Kodein og paracetamol	12,80	12,90	12,84	12,66	12,53

1) No official DDDs are assigned. The DDD used in the table is a national DDD for Norway

2) Inkluderer også salg av sentralt produserte preparater og råvaresalg til apotek

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N02AB	Fenylpiperidinderivater	1,02	1,08	1,15	1,20	1,31
N02AB01	Ketobemidon (50 mg)	0,17	0,15	0,14	0,14	0,14
N02AB02	Petidin (0,4 g)	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
N02AB03	Fentanyl (1,2 mg TD/0,6 mg SL)	0,81	0,89	0,97	1,03	1,13
N02AC	Difenylpropylaminderivater	1,10	1,02	0,93	0,82	0,74
N02AC54	Dekstropropoksyfen, kombinasjoner	1,10	1,02	0,93	0,82	0,74
N02AD	Benzomorfanerivater	0,04	0,00			
N02AD01	Pentazocin (0,2 g)	0,04	0,00			
N02AE	Oripavinderivater	0,37	0,37	0,40	0,41	0,48
N02AE01	Buprenorfin (1,2 mg)	0,37	0,37	0,40	0,41	0,48
N02AG	Opioider i kombinasjon med spasmolytika	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08
N02AG01	Morfin og spasmolytika	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03
N02AG02	Ketobemidon og spasmolytika	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05
N02AX	Andre opioider	1,61	1,86	2,12	2,43	2,76
N02AX02	Tramadol (0,3 g)	1,61	1,86	2,12	2,43	2,76

**Fylkesvis salg av opioider (N02A)¹⁾ i 2008
angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn²⁾**

Sales per county of opioids (N02A)¹⁾ in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day

	N02AA59	Totalt N02A¹⁾
Østfold	19,8	30,5
Akershus	11,3	17,2
Oslo	13,6	21,3
Hedmark	10,9	18,2
Oppland	11,6	20,6
Buskerud	15,5	25,3
Vestfold	11,9	22,1
Telemark	10,4	20,9
Aust-Agder	15,5	24,7
Vest-Agder	14,1	26,7
Rogaland	11,6	18,8
Hordaland	12,0	18,5
Sogn og Fjordane	9,3	14,4
Møre og Romsdal	12,4	19,4
Sør-Trøndelag	11,0	16,9
Nord-Trøndelag	11,6	18,2
Nordland	10,9	19,8
Troms	10,3	18,6
Finnmark	13,8	21,0
Hele landet	12,5	20,4

1) Inkl. kun legemidler med markedsføringstillatelse i Norge.

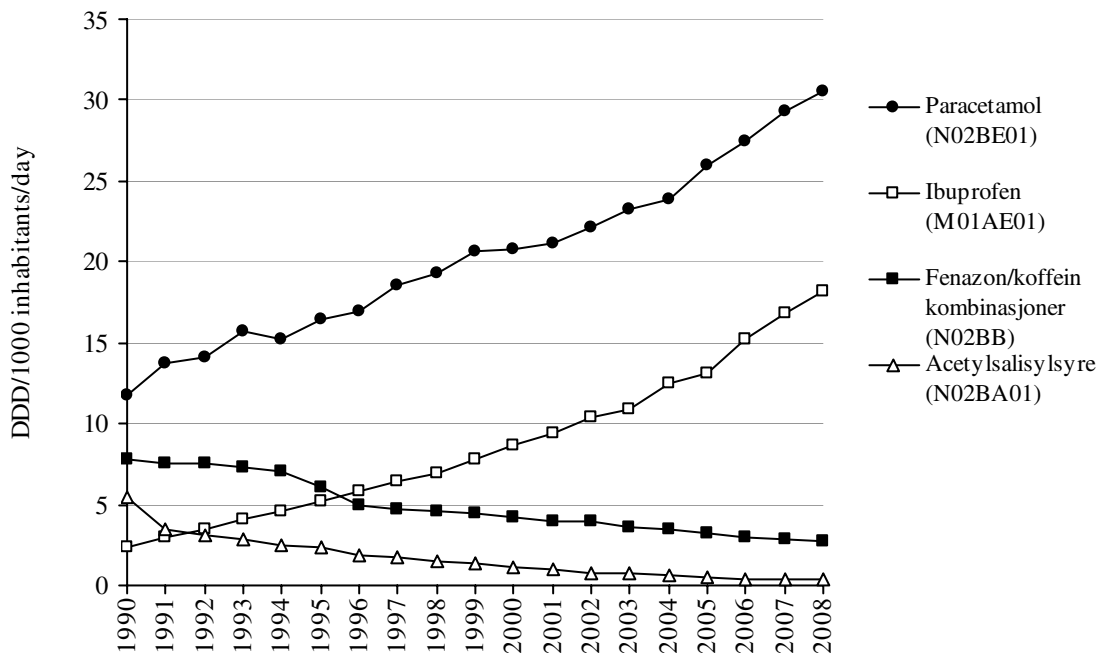
2) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N02B	Andre analgetika og antipyretika	27,83	29,78	30,89	32,51	33,55
N02BA01	Acetylsalisylsyre (3 g) ¹⁾	0,57	0,49	0,43	0,38	0,36
N02BA11	Diflunisal (0,75 g)	0,06	0,06	0,03		
N02BB51	Fenazon, kombinasjoner (3 g)	3,50	3,23	2,96	2,83	2,70
N02BE01	Paracetamol (3 g) ²⁾	23,70	26,01	27,47	29,29	30,49
N02BE05	Propacetamol (6 g)	0,00	0,00	0,00		
N02BG08	Zikotonid (12 mcg)				0,00	

Salg av smertestillende midler, omfatter både reseptfrie og reseptbelagte pakninger 1990 - 2008

Sales of analgesics also sold without prescription 1990 - 2008 (total sales)

1) Acetylsalisylsyrepreparater godkjent brukt som tromboseprofylakse er klassifisert i B01AC, og følgelig ikke inkludert her.

Acetylsalicylic acid products intended for use in thrombosis prophylaxis are classified in B01AC and accordingly not included in this table.

2) Eksklusive kombinasjoner med paracetamol (N02AA59)

Fylkesvis salg av andre analgetika og antipyretika (N02B) i 2008¹⁾	
Sales per county of other analgesics and antipyretics (N02B) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	44,1
Akershus	26,7
Oslo	28,4
Hedmark	43,1
Oppland	41,8
Buskerud	34,3
Vestfold	39,9
Telemark	47,0
Aust-Agder	36,9
Vest-Agder	35,2
Rogaland	28,6
Hordaland	28,5
Sogn og Fjordane	29,2
Møre og Romsdal	33,9
Sør-Trøndelag	31,3
Nord-Trøndelag	40,5
Nordland	35,3
Troms	32,9
Finnmark	32,9
Hele landet	33,5

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N02C	Migrenemidler	3,14	3,22	3,39	3,45	3,58
N02CA	Sekalealkaloider	0,07	0,06	0,05	0,05	0,04
N02CA52/72	Ergotamin, sammensatte preparater	0,07	0,06	0,05	0,05	0,04
N02CC	Selektive serotonin (5HT₁) agonister	2,81	2,89	3,06	3,13	3,26
N02CC01	Sumatriptan (50 mg O/6 mg P/ 20 mg N)	1,30	1,31	1,38	1,35	1,41
N02CC02	Naratriptan (2,5 mg O)	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05
N02CC03	Zolmitriptan (2,5 mg O)	0,57	0,59	0,63	0,68	0,74
N02CC04	Rizatriptan (10 mg)	0,44	0,46	0,50	0,54	0,55
N02CC05	Almotriptan (12,5 mg)	0,06	0,07	0,09	0,08	0,08
N02CC06	Eletriptan (40 mg O)	0,38	0,40	0,42	0,42	0,42
N02CX	Andre migrenemidler	0,26	0,27	0,27	0,28	0,27
N02CX02	Klonidin (0,1 mg)	0,26	0,27	0,27	0,28	0,27

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

ATC gruppe N

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N03	Antiepileptika	9,33	10,15	11,10	12,08	13,45
N03A	Antiepileptika	9,33	10,15	11,10	12,08	13,45
N03AA	Barbiturater og derivater	0,90	0,85	0,82	0,76	0,72
N03AA02	Fenobarbital (0,1 g)	0,90	0,85	0,82	0,76	0,72
N03AA03	Primidon (1,25 g)					
N03AB	Hydantoinderivater	0,64	0,60	0,56	0,51	0,48
N03AB02	Fenytoin (0,3 g)	0,64	0,60	0,56	0,51	0,48
N03AB05	Fosfenytoin (0,45 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N03AE	Benzodiazepinderivater	0,69	0,72	0,71	0,70	0,70
N03AE01	Klonazepam (8 mg)	0,69	0,72	0,71	0,70	0,70
N03AF	Karboksamidderivater	2,65	2,54	2,49	2,42	2,35
N03AF01	Karbamazepin (1 g)	2,30	2,15	2,06	1,97	1,88
N03AF02	Oxkarbazepin (1 g) ¹⁾	0,35	0,38	0,43	0,45	0,47
N03AF03	Rufinamid (1,4 g)				0,00	0,01
N03AG	Fettsyrederivater	1,47	1,52	1,56	1,60	1,64
N03AG01	Valproinsyre (1,5 g)	1,44	1,50	1,54	1,58	1,63
N03AG04	Vigabatrin (2 g)	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
N03AX	Diverse antiepileptika	2,97	3,93	4,97	6,09	7,55
N03AX09	Lamotrigin (0,3 g)	1,38	1,78	2,21	2,59	2,95
N03AX10	Felbamat (2,4 g)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N03AX11	Topiramat (0,3 g)	0,23	0,26	0,29	0,29	0,30
N03AX12	Gabapentin (1,8 g)	0,95	0,86	0,82	0,80	1,12
N03AX14	Levetiracetam (1,5 g)	0,36	0,44	0,53	0,64	0,78
N03AX15	Zonisamid (0,2 g)			0,03	0,07	0,08
N03AX16	Pregabalin (0,3 g O)	0,05	0,59	1,09	1,70	2,32
N04	Antiparkinsonmidler	3,05	2,95	3,04	3,13	3,15
N04A	Antikolinergika	0,42	0,34	0,27	0,27	0,25
N04AA02	Biperiden (10 mg)	0,24	0,26	0,27	0,27	0,25
N04AB02	Orfenadrin (0,2 g)	0,18	0,08	0,00	0,00	
N04B	Dopaminerge midler	2,63	2,61	2,76	2,85	2,90
N04BA	Dopa og dopaderivater	1,18	1,19	1,24	1,23	1,24
N04BA02	Levodopa og dekarboksylasehemmer	1,15	1,07	1,06	1,02	0,98
N04BA03	Levodopa, dekarboksylasehemmer og COMT-hemmer	0,03	0,12	0,18	0,22	0,26
N04BC	Dopaminagonister	0,48	0,52	0,60	0,69	0,74
N04BC01	Bromokriptin (40 mg)	0,00	0,00			
N04BC04	Ropinirol (6 mg)	0,14	0,17	0,22	0,26	0,26
N04BC05	Pramipexol (2,5 mg)	0,10	0,15	0,20	0,28	0,34
N04BC06	Kabergolin (3 mg)	0,24	0,21	0,18	0,14	0,09
N04BC09	Rotigotin (6 mg)			0,00	0,02	0,05
N04BD	MAO-hemmere, type B	0,86	0,81	0,86	0,87	0,88
N04BD01	Selegilin (5 mg)	0,86	0,81	0,83	0,81	0,78
N04BD02	Rasagilin (1 mg)		0,00	0,02	0,06	0,10
N04BX	Andre dopaminerge midler	0,11	0,08	0,06	0,05	0,04
N04BX01	Tolcapon (0,45 g)		0,00	0,00	0,00	
N04BX02	Entacapon (1 g)	0,11	0,08	0,06	0,05	0,04

1) Tallene inkluderer også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N05	Psykoleptika	71,85	75,21	76,86	78,83	79,44
N05A	Antipsykotika	10,30	10,59	10,82	10,96	10,83
N05AA	Fentiaziner med alifatisk sidekjede	0,58	0,57	0,56	0,43	0,34
N05AA01	Klorpromazin (0,3 g O,R/0,1 g P)	0,21	0,21	0,21	0,07	
N05AA02	Levomepromazin (0,3 g O/0,1 g P)	0,37	0,36	0,35	0,36	0,34
N05AB	Fentiaziner med piperazinring i sidekjeden	1,12	1,10	1,05	0,86	0,77
N05AB01	Dixyrazin (50 mg)	0,19	0,19	0,18	0,00	
N05AB02	Flufenazin (10 mg O/1 mg P)	0,05	0,04	0,04	0,04	0,00
N05AB03	Perfenazin (30 mg O/10 mg P/7mg P (dep))	0,72	0,71	0,68	0,70	0,65
N05AB04	Proklorperazin (0,1 g O,R/50 mg P)	0,16	0,16	0,15	0,12	0,11
N05AC	Fentiaziner med piperidinring i sidekjeden	0,05	0,01			
N05AC02	Tioridazin (0,3 g)	0,05	0,01			
N05AD	Butyrofenonderivater	0,44	0,43	0,42	0,41	0,38
N05AD01	Haloperidol (8 mg O,P/3,3 mg P (depot))	0,44	0,43	0,42	0,41	0,38
N05AE	Indolderivater	0,42	0,38	0,34	0,32	0,29
N05AE03	Sertindol (16 mg)	0,01	0,00	0,01	0,02	0,03
N05AE04	Ziprasidon (80 mg O/40 mg P)	0,41	0,38	0,33	0,29	0,26
N05AF	Tioxantenderivater	1,25	1,25	1,26	1,29	1,28
N05AF01	Flupentixol (6 mg O/4 mg P)	0,30	0,30	0,28	0,27	0,28
N05AF03	Klorprotixen(0,3 g O/50 mg P)	0,44	0,44	0,46	0,49	0,51
N05AF05	Zuklopentixol (30 mg O,P/15 mg P (depot))	0,51	0,52	0,52	0,52	0,49
N05AH	Diazepiner, oxazepiner og tiazepiner	3,96	4,12	4,38	4,74	4,87
N05AH02	Klozapin (0,3 g)	0,59	0,57	0,59	0,62	0,61
N05AH03	Olanzapin (10 mg)	2,73	2,71	2,79	2,91	3,04
N05AH04	Quetiapin (0,4 g)	0,64	0,84	1,00	1,21	1,23
N05AL	Benzamider	0,11	0,15	0,13	0,11	0,11
N05AL05	Amisulprid (0,4 g)	0,11	0,15	0,13	0,11	0,11
N05AN	Litium	1,40	1,44	1,43	1,42	1,40
N05AN01	Litium (24 mmol)	1,40	1,44	1,43	1,42	1,40
N05AX	Andre antipsykotika	0,98	1,13	1,26	1,40	1,39
N05AX08	Risperidon (5 mg)	0,97	0,92	0,96	1,01	0,95
N05AX12	Aripiprazol (15 mg)	0,01	0,21	0,30	0,39	0,44
N05B	Anxiolytika	21,04	21,35	21,02	20,88	20,86
N05BA	Benzodiazepinderivater	19,82	20,06	19,68	19,42	19,43
N05BA01	Diazepam (10 mg)	10,98	10,78	10,42	10,16	10,01
N05BA04	Oxazepam (50 mg)	6,56	6,81	7,11	7,23	7,34
N05BA12	Alprazolam (1 mg)	2,28	2,47	2,15	2,03	2,07
N05BB	Difenylmetanderivater	0,91	0,99	1,05	1,18	1,24
N05BB01	Hydroksyzin (75 mg)	0,91	0,99	1,05	1,18	1,24
N05BE	Azapirodekanionderivater	0,31	0,30	0,29	0,29	0,18
N05BE01	Buspiron (30 mg)	0,31	0,30	0,29	0,29	0,18
N05C	Hypnotika og sedativa	40,51	43,28	45,02	46,98	47,75
N05CD	Benzodiazepinderivater	8,66	8,47	7,95	7,51	7,23
N05CD02	Nitrazepam (5 mg)	6,00	5,98	5,75	5,58	5,38
N05CD03	Flunitrazepam (1 mg)	2,50	2,26	1,98	1,78	1,62
N05CD08	Midazolam (15 mg)	0,16	0,23	0,22	0,15	0,23
N05CF	Benzodiazepinlignende midler	30,30	32,76	34,54	36,27	36,76
N05CF01	Zopiklon (7,5 mg)	27,60	29,60	30,98	32,32	32,38
N05CF02	Zolpidem (10 mg)	2,70	3,17	3,56	3,96	4,38
N05CH	Melatonin reseptor agonister	1,44	1,92	2,39	3,04	3,58
N05CH01	Melatonin (2 mg) ¹⁾	1,44	1,92	2,39	3,04	3,58
N05CM	Andre hypnotika og sedativa	0,11	0,13	0,14	0,16	0,17
N05CM02	Klometiazol (1,5 g)	0,11	0,13	0,14	0,16	0,17

1) Tallene inkluderer også salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

Fylkesvis salg av anxiolytika (N05B) i 2008¹⁾	
Sales per county of anxiolytics (N05B) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	33,0
Akershus	17,4
Oslo	20,8
Hedmark	18,8
Oppland	24,1
Buskerud	24,4
Vestfold	24,1
Telemark	32,3
Aust-Agder	24,6
Vest-Agder	27,0
Rogaland	19,1
Hordaland	19,4
Sogn og Fjordane	11,8
Møre og Romsdal	17,1
Sør-Trøndelag	16,1
Nord-Trøndelag	15,8
Nordland	18,4
Troms	17,4
Finnmark	18,2
Hele landet	20,9

Fylkesvis salg av hypnotika og sedativa (N05C) i 2008¹⁾²⁾	
Sales per county of hypnotic and sedatives (N05C) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	59,2
Akershus	40,5
Oslo	46,2
Hedmark	43,0
Oppland	57,0
Buskerud	49,5
Vestfold	50,3
Telemark	57,6
Aust-Agder	57,8
Vest-Agder	56,2
Rogaland	39,5
Hordaland	39,8
Sogn og Fjordane	28,0
Møre og Romsdal	46,5
Sør-Trøndelag	35,2
Nord-Trøndelag	42,9
Nordland	42,5
Troms	34,0
Finnmark	29,4
Hele landet	44,8

- 1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert. Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.
- 2) Inkluderer kun salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N06	Psykoanaleptika	58,10	58,63	60,45	63,04	63,88
N06A	Antidepressiva	52,49	51,84	52,74	54,84	55,15
N06AA	Ikke selektive monaminreopptakshemmere	3,86	3,78	3,71	3,66	3,63
N06AA04	Klomipramin (0,1 g)	0,45	0,41	0,39	0,36	0,35
N06AA06	Trimipramin (0,15 g)	0,54	0,52	0,51	0,49	0,47
N06AA09	Amitriptylin (75 mg)	2,29	2,31	2,30	2,33	2,39
N06AA10	Nortriptylin (75 mg)	0,17	0,16	0,17	0,15	0,14
N06AA12	Doxepin (0,1 g)	0,42	0,38	0,34	0,32	0,28
N06AB	Selektive serotoninreopptakshemmere	36,17	34,77	35,17	36,37	36,97
N06AB03	Fluoxetin (20 mg)	1,97	1,85	1,79	1,84	1,85
N06AB04	Citalopram (20 mg)	12,40	9,99	8,89	8,14	7,44
N06AB05	Paroxetin (20 mg)	5,90	5,07	4,58	4,24	3,96
N06AB06	Sertralin (50 mg)	8,00	7,22	6,86	6,69	6,58
N06AB08	Fluvoxamin (0,1 g)	0,18	0,17	0,16	0,15	0,14
N06AB10	Escitalopram (10 mg)	7,72	10,46	12,89	15,31	17,00
N06AG	MAO-hemmere, type A	0,34	0,29	0,28	0,25	0,23
N06AG02	Moklobemid (0,3 g)	0,34	0,29	0,28	0,25	0,23
N06AX	Andre antidepressiva	12,11	12,99	13,58	14,57	14,32
N06AX03	Mianserin (60 mg)	2,90	2,86	2,76	2,74	2,62
N06AX11	Mirtazapin (30 mg)	3,80	4,04	4,08	4,32	4,45
N06AX12	Bupropion (0,3 g)	0,25	0,22	0,24	0,15	0,19
N06AX16	Venlafaxin (0,1 g)	5,10	5,75	6,29	6,72	6,53
N06AX18	Reboxetin (8 mg)	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06
N06AX21	Duloksetin (60 mg)	0,00	0,05	0,15	0,58	0,48
N06B	Psykostimulantia, midler mot ADHD og nootropika¹⁾	2,66	3,70	4,45	5,21	5,98
N06BA	Sentralt virkende sympatomimetika	2,64	3,67	4,42	5,18	5,95
N06BA01	Amfetamin (15 mg) ²⁾	0,04	0,04	0,04	0,05	0,06
N06BA02	Dexamfetamin (15 mg) ³⁾	0,14	0,16	0,20	0,23	0,30
N06BA04	Metylfenidat (30 mg)	2,43	3,22	3,87	4,59	5,26
N06BA07	Modafinil (0,3 g)	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
N06BA09	Atomoksetin	0,01	0,21	0,28	0,28	0,28
N06BC	Xantinderivater	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
N06BC01	Koffein (0,4 g) ²⁾	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
N06BX	Andre psykostimulantia	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
N06BX03	Piracetam (2,4 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
N06D	Midler mot demens	2,95	3,10	3,26	2,99	2,74
N06DA	Antikolinesteraser	2,70	2,73	2,82	2,57	2,33
N06DA02	Donepezil (7,5 mg)	2,26	2,29	2,39	2,16	1,93
N06DA03	Rivastigmin (9 mg)	0,17	0,18	0,22	0,23	0,25
N06DA04	Galantamin (16 mg)	0,27	0,26	0,22	0,18	0,15
N06DX	Andre midler mot demens	0,25	0,37	0,44	0,42	0,42
N06DX01	Memantin (20 mg)	0,25	0,37	0,44	0,42	0,42

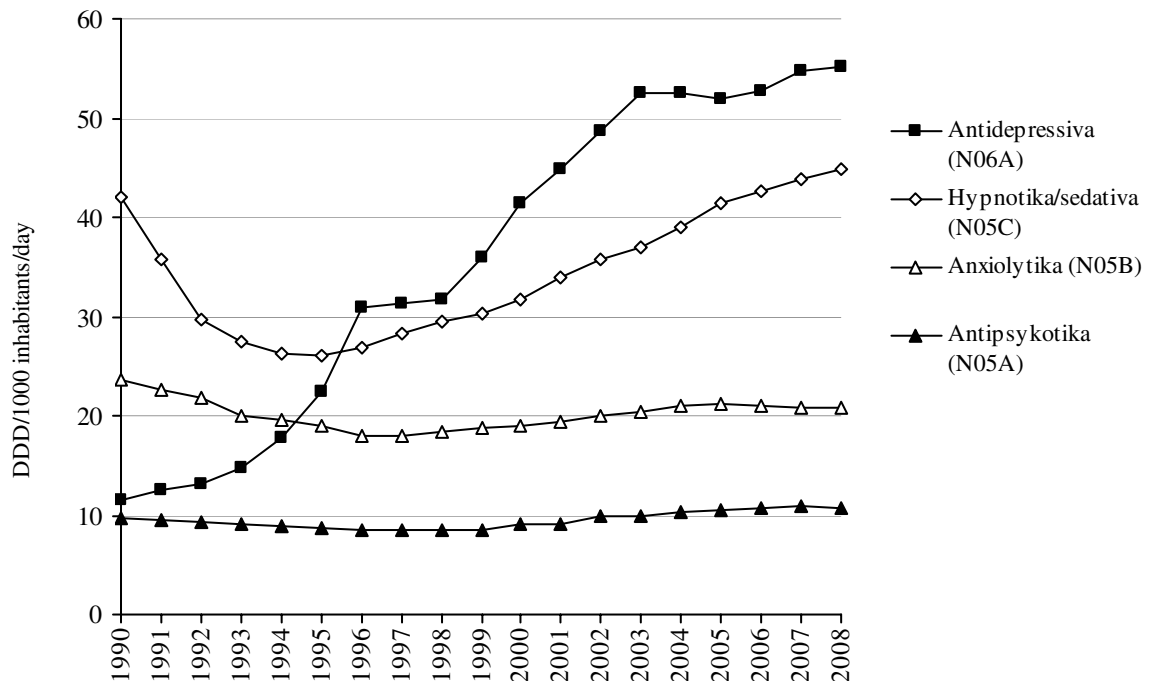
1) Tallene inkluderer salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge og apotekpreparater

2) Tallene inkluderer kun salg av apotekpreparater.

3) Tallene inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge.

Fylkesvis salg av antidepressiva (N06A) i 2008 ¹⁾	
Sales per county of antidepressants (N06A) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	89,3
Akershus	42,9
Oslo	47,4
Hedmark	64,2
Oppland	73,1
Buskerud	54,7
Vestfold	57,6
Telemark	64,9
Aust-Agder	67,9
Vest-Agder	57,1
Rogaland	54,3
Hordaland	58,2
Sogn og Fjordane	57,1
Møre og Romsdal	46,8
Sør-Trøndelag	44,0
Nord-Trøndelag	67,8
Nordland	51,3
Troms	38,6
Finnmark	36,2
Hele landet	55,1

Salg av psykoleptika (N05) og antidepressiva (N06A) 1990 - 2008²⁾
 Sales of psycholeptics (N05) and antidepressants (N06A) 1990 - 2008

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert. Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.
 2) Inkluderer kun salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge.

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
N07	Andre midler med virkning på nervesystemet	7,46	8,11	8,51	9,34	9,82
N07A	Parasympatika	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14
N07AA01	Neostigmin (60 mg O/2 mg P) ¹⁾	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
N07AA02	Pyridostigmin (0,18 g)	0,09	0,09	0,09	0,10	0,09
N07AA51	Neostigmin, kombinasjoner	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
N07AB01	Karbakolin (6 mg O/0,5 mg P) ¹⁾	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
N07B	Midler ved avhengighetslidelser	7,28	7,93	8,33	9,15	9,63
N07BA	Midler ved nikotinavhengighet	3,50	3,66	4,02	4,98	5,35
N07BA01	Nikotin (14 mg TD/30 mg gum)	3,50	3,66	4,02	4,38	4,55
N07BA03	Vareniklin (2 mg)			0,01	0,59	0,80
N07BB	Midler ved alkoholavhengighet	0,34	0,36	0,39	0,45	0,47
N07BB01	Disulfiram (200 mg)	0,32	0,34	0,37	0,41	0,44
N07BB03	Acamprosot (2 g)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
N07BB04	Naltrexon (50 mg)	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
N07BC	Midler ved opioidavhengighet	3,44	3,90	3,92	3,73	3,81
N07BC01	Buprenorfin (8 mg)	0,29	0,44	0,60	0,59	0,61
N07BC02	Metadon (25 mg) ²⁾	3,15	3,46	3,32	2,93	2,90
N07BC51	Buprenorfin, kombinasjoner ³⁾	0,04	0,05	0,05	0,21	0,30
N07X	Andre midler med virkning på nervesystemet	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
N07XX02	Riluzol (0,1 g)	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
N07XX04	Hydroksybutyrsyre (7,5 mg)			0,00	0,00	0,00

Fylkesvis salg av midler ved røykeavvenning (N07BA) i 2008

Sales per county of drugs used in nicotine dependence (N07BA) in 2008

	DDD/1000 inhab./day
Østfold	4,2
Akershus	5,5
Oslo	6,7
Hedmark	4,5
Oppland	4,2
Buskerud	5,2
Vestfold	5,1
Telemark	4,9
Aust-Agder	6,9
Vest-Agder	6,5
Rogaland	5,6
Hordaland	5,6
Sogn og Fjordane	4,1
Møre og Romsdal	4,6
Sør-Trøndelag	5,6
Nord-Trøndelag	4,7
Nordland	5,3
Troms	4,8
Finnmark	4,7
Hele landet	5,4

1) Tallene inkluderer salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge og apotekpreparater

2) Inkluderer også salg av sentralt produserte preparater og råvaresalg til apotek

3) Tallene inkluderer salg av legemidler uten markedsføringstillatelse i Norge

Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler Antiparasitic products, insecticides and repellents

Hovedinndeling i ATC gruppe P - Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler/ Main ATC levels in P - Antiparasitic products, insecticides and repellents

P01	Protozomidler/Antiprotozoals
P02	Anthelmintika/Anthelmintics
P03	Ektoparasittmidler, inkl. skabb- og insektmidler/ Ectoparasiticides, incl. scabicides, insecticides, and repellents

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe P - Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler Sales per ATC 3rd level for ATC group P - Antiparasitic products, insecticides, and repellents

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
P01A	Agents against amoebiasis and other protozoal diseases	7,3	7,3	7,4	8,0	8,2
P01B	Antimalarials	20,1	25,7	25,6	29,3	29,9
P02C	Antinematodal agents	3,2	3,2	3,2	3,5	3,6
P03A	Ectoparasiticides, incl. scabicides	14,0	15,2	14,1	14,6	11,9

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
P01	Protozomidler	0,81	0,83	0,75	0,75	0,72
<i>P01A</i>	<i>Midler til behandling av amøbesykdommer og andre protozosykdommer</i>	0,20	0,20	0,20	0,21	0,22
P01AB	Nitroimidazolderivater	0,20	0,20	0,20	0,21	0,22
P01AB01	Metronidazol (2 g)	0,20	0,20	0,20	0,21	0,22
<i>P01B</i>	<i>Malariamidler</i>	0,61	0,64	0,55	0,54	0,50
P01BA	Aminokinoliner	0,41	0,41	0,37	0,38	0,37
P01BA01	Klorokin (0,5 g)	0,09	0,09	0,05	0,05	0,02
P01BA02	Hydroksylorokin (0,516 g)	0,32	0,32	0,32	0,33	0,36
P01BB	Biguanider	0,18	0,21	0,16	0,13	0,11
P01BB01	Proguanil (0,2 g)	0,11	0,12	0,06	0,02	
P01BB51	Proguanil, kombinasjoner	0,07	0,09	0,10	0,11	0,11
P01BC	Metanolkinoliner	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
P01BC01	Kinin (1,5 g) ¹⁾	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01
P01BC02	Meflokin (1 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
P02	Anthelmintika	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11
<i>P02C</i>	<i>Midler mot nematoder</i>	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11
P02CA01	Mebendazol (0,2 g)	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11
P02CX01	Pyrvin (0,3 g)	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00

ATC	ATC level name	number of packages				
		2004	2005	2006	2007	2008
P03	Ektoparasittmidler, inkl. skabb- og insektmidler					
<i>P03A</i>	<i>Ektoparasittmidler, inkl. skabbmidler</i>					
P03AC	Pyretriner, inkl. syntetiske forbindelser					
P03AC04	Permetrin	23444	20772	21434	24446	23113
P03AX	Andre ektoparasittmidler, inkl. skabbmidler					
P03AX01	Benzylbenzoat liniment 33% ²⁾	919	641	600	553	555
P03AX03	Malation lin	86641	100759	101052	105161	81563
P03AX03	Malation sjampo	2292	1922	1567	1462	174

1) Basert på salg av apotekpreparater

2) Basert på salg av apotekpreparater, beregnet som pakninger á 100 ml

Respirasjonsorganer

Respiratory system

Legemidler med virkning på respirasjonsorganene omfatter forkjølelses-midler og midler til behandling av astma og allergi. Beløpsmessig utgjorde denne legemiddelgruppen 10 % av AUP omsetningen i 2008 og solgte for 1,8 milliarder kroner (tabell 7, s. 23).

Midler ved obstruktiv lungesykdom (R03) (Kortikosteroider, se ATC gruppe H02)

Totalt antall solgte DDD av midler som brukes ved obstruktiv lungesykdom har vært relativt stabilt siden 2000 etter en periode med økende forbruk på nittitallet. Endringer i terapianbefalinger ved behandling av astma var en medvirkende årsak til økt forbruk av midler til bruk ved obstruktiv lungesykdom på nittitallet. Den tilsynelatende stagnasjonen i forbruksvekst for denne legemiddelgruppen siden 2000, kan forklares ut fra økt bruk av kombinasjonspreparater (dvs. produkter som inneholder to virkestoffer f eks ett kortikosteroid og en beta-2-agonist, ATC gruppe R03AK), se figur s 121. Fastsettelse av DDD for kombinasjonspreparater innebærer at kombinasjonen måles som *en* døgndose, i motsetning til å bli målt som *to* døgndoser dersom de samme virkestoffene blir gitt hver for seg. Omsetningen av kombinasjonspreparater (R03AK) utgjorde over 50 % av totalsalget av midlene i R03 som beløp seg til over 1 milliard kroner (AUP) i 2008.

Tall fra Reseptregisteret viser at i overkant av 8 % av befolkningen (396 000 personer) har hentet minst en resept på midler til behandling av obstruktiv lungesykdom i 2008. Denne andelen har vært konstant de siste årene. 12 % av barn under 15 år brukte slike medisiner i 2008.

Antihistaminer og allergimidler (R06 og R01)

Salget av allergimidler til systemisk bruk (antihistaminer i ATC gruppe R06) var tilnærmet lik i 2008 sammenlignet med 2007 målt i doser. Totalt antall DDD har økt med 20 % de siste fem årene (2004-2008). Det er i hovedsak salg av cetirizin (Zyrtec®) som øker. Reseptfrie pakninger utgjorde vel 11 % av det totale salget av antihistaminer i 2008 målt i doser, og denne andelen har vært relativt konstant over tid. Salget av allergimidler til lokal bruk i nesene (ATC gruppe R01AC og R01AD) viste en økning i 2008 på ca 3 % målt i DDD. Salget av denne type midler påvirkes blant annet av varighet og intensitet av pollensesongen og kan dermed variere noe fra år til år. Kostnadene

Medicinal products acting on the respiratory system include cough and cold remedies, antihistamines, and drugs for obstructive airway diseases. In terms of cost this ATC group accounted for 10 % of total pharmacy retail price sales in 2008, and the sales amounted to 1.8 billion NOK (table 7, p. 23).

Drugs for obstructive airway diseases (R03) (Corticosteroids, see ATC group H02)

The sales of drugs for obstructive airway diseases measured in number of DDDs have been relatively stable since 2000 after a period of increasing use in the nineties. This presumably levelling off in the consumption of these drugs can be explained by increased use of fixed combinations (i.e. medicinal products containing two active ingredients, corticosteroid and beta-2-agonist). DDD assignment for fixed combinations is made in order to measure a combination dose as *one* DDD. If the two ingredients had been taken separately, the same amounts would have been counted as *two* DDDs. Fixed combinations (R03AK) accounted for over 50 % of the total sales in R03, which amounted to over 1 billion NOK (pharmacy retail price) in 2008.

Data from the Norwegian Prescription Database show that 8 % of the population (396 000 patients) collected at least one prescription on drugs used for obstructive airway diseases in 2008. 12 % of children under 15 years used these drugs in 2008.

Antihistamines and antiallergics (R06 and R01)

The sales of antihistamines for systemic use (ATC group R06) measured in number of DDDs was at the same level in 2008 compared to 2007. Total number of DDDs sold in R06 has increased with 20 % the last five years (2004-2008). It is mainly the sales of cetirizin (Zyrtec®) that is increasing. The sales of OTC packages amounted to 11 % of total sales of antihistamines for systemic use, and this share has been relatively stable over time. The number of DDDs sold of antiallergics, nasal preparations (ATC group R01AC and R01AD), increased by 3 % in 2008. The consumption of the different antiallergic formulations will be influenced by the duration and intensity of the annual pollen seasons, and the sales may therefore vary from one year to another. The pharmacy retail price sales of antihistamines for systemic use

knyttet til salget av antihistaminer (ATC gruppe R06) har blitt redusert de siste årene som følge av økt generisk konkurranse og tiltak iverksatt av myndighetene. Virkestoffene cetirizin og loratadin har vært omfattet av både indeksprissystemet, og trinnpris-systemet. Disse legemidlene har siden 1. mai 2006 vært de foretrukne legemidlene ved behandling av allergi og elveblest (allergisk utslett). Bare pasienter som ikke kan bruke cetirizin eller loratadin kan få andre antihistaminer refundert. Salg av antihistaminer målt i kroner (AUP) ble redusert med 12 % i 2008 i forhold til 2007 (se tabell s 117).

Rhinologika og andre preparater til lokalt bruk (R01A)

Salg av legemidler mot nesetetthet ved forkjølelse (ATC-gruppe R01AA og R01AB) har økt med 24 % målt i total DDD de siste fem årene (2004-2008). Disse legemidlene selges uten resept. Økningen skyldes økt omsetning av xylometazolin (R01AA07), som også selges utenom apotek. For omsetning av midler mot nesetetthet som også omsettes utenom apotek, se s. 16.

(ATC group R06) have decreased the latest three years as a consequence of increased generic substitution and measures taken by the Norwegian government. Cetirizine and loratadine have been included in the "indexgroup" pricing system, and the graded price model system. Since 1st May 2006 these drugs should be the drugs of choice in the treatment of allergy and urticaria. Other antihistamines will only be reimbursed to patients having medical reasons for not using cetirizin and loratadin. Sales of antihistamines measured in pharmacy retail price was reduced by 12 % in 2008 compared to 2007 (see table, p 117).

Decongestants and other nasal preparations for topical use (R01AA)

Sales in the ATC group R01AA and R01AB has increased by 24 % in total DDDs the last five years (2004-2008). These drugs are sold as OTC drugs. The increase is due to increased sales of xylometazoline (R01AA07), which is also sold outside pharmacies (sales of OTC drugs used as decongestants see page 16).

**Hovedinndeling i ATC gruppe R - Respirasjonsorganer/
Main ATC levels in R - Respiratory system**

R01	Rhinologika/Nasal preparations
R03	Midler ved obstruktiv lungesykdom/Drugs for obstructive airway diseases
R05	Hoste- og forkjølellesmidler/Cough and cold preparations
R06	Antihistaminer til systemisk bruk/Antihistamines for systemic use
R07	Andre preparater med virkning på respirasjonssystemet (kun salg i kroner) Other respiratory system products (sales in NOK only)

**Salg pr ATC 3. nivå for gruppe R - Respirasjonsorganer
Sales per ATC 3rd level for ATC group R - Respiratory system**

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
R01A	Decongestants and other nasal preparations for topical use	302,3	313,8	342,2	362,2	373,3
R01B	Nasal decongestants for systemic use	4,8	5,0	5,3	5,9	5,9
R03A	Adrenergics, inhalants	673,0	715,5	701,1	698,4	711,4
R03B	Other drugs for obstructive airway diseases, inhalants	235,1	238,7	232,6	230,8	233,4
R03C	Adrenergics for systemic use	7,0	7,2	7,2	8,0	6,8
R03D	Other systemic drugs for obstructive airway diseases	76,1	92,9	98,5	107,2	115,3
R05C	Expectorants, excl. combinations with cough suppressants	61,2	65,8	62,6	72,7	72,9
R05D	Cough suppressants, excl. combinations with expectorants	48,3	54,4	53,6	50,6	51,6
R05F	Cough suppressants and expectorants, combinations	2,9	3,5	3,6	4,8	3,9
R06A	Antihistamines for systemic use	280,3	268,7	264,3	251,7	221,1
R07A	Other respiratory system products	4,7	4,0	5,0	4,9	4,4

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
R01	Rhinologika	42,23	42,90	44,77	47,59	48,88
R01A	Rhinologika og andre preparater til lokal bruk	41,22	41,87	43,72	46,46	47,76
R01AA	Adrenergika, usammensatte preparater	25,98	26,21	27,77	30,01	30,65
R01AA05	Oksymetazolin (0,4 mg)	3,85	3,32	2,79	2,64	2,32
R01AA07	Xylometazolin (0,8 mg)	22,13	22,89	24,98	27,37	28,33
R01AB	Adrenergika, kombinasjonspreparater ekskl. kombinasjoner med steroider				0,00	0,40
R01AB06	Xylometazolin (0,8 mg)				0,00	0,40
R01AC	Antiallergiske midler, ekskl. kortikosteroider	1,20	1,24	1,24	1,30	1,18
R01AC01	Natriumkromoglikat (40 mg)	0,29	0,29	0,30	0,30	0,25
R01AC02	Levokabastin (0,6 mg)	0,69	0,78	0,84	0,95	0,92
R01AC03	Azelastin (0,56 mg)	0,22	0,17	0,11	0,05	0,01
R01AD	Kortikosteroider, inkl. kombinasjoner	14,04	14,42	14,71	15,16	15,53
R01AD01	Beklometason (0,4 mg)	0,16	0,14	0,13	0,12	0,11
R01AD04	Flunisolid (0,15 mg)	0,36	0,38	0,36	0,33	0,29
R01AD05	Budesonid (0,2 mg)	5,34	5,01	4,83	4,59	4,34
R01AD08	Flutikason (0,2 mg)	2,70	2,58	2,49	2,32	2,23
R01AD09	Mometason (0,2 mg)	4,70	5,56	6,20	7,11	7,78
R01AD11	Triamcinolon (0,22 mg)	0,78	0,74	0,71	0,69	0,64
R01AD12	Flutikasonfuroat (0,11 mg)					0,14
R01B	Rhinologika til systemisk bruk	1,01	1,03	1,05	1,12	1,12
R01BA01	Fenylpropanolamin (0,1 g)	1,01	1,03	1,05	1,12	1,12

Fylkesvis salg av rhinologika (R01) i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn

Sales per county of nasal preparations (R01) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day

	R01AA	R01AC	R01AD	R01BA	Total
Østfold	30,5	1,03	17,1	1,0	50,1
Akershus	33,4	1,15	15,8	1,5	52,3
Oslo	32,1	1,39	16,9	1,4	52,4
Hedmark	41,0	1,11	17,1	1,2	60,7
Oppland	43,2	1,23	15,5	0,8	61,2
Buskerud	34,4	1,37	13,9	1,0	51,2
Vestfold	30,5	1,25	16,0	0,9	49,1
Telemark	28,1	1,20	10,9	1,2	41,8
Aust-Agder	28,8	1,03	19,1	1,1	50,4
Vest-Agder	29,9	1,08	13,8	1,2	46,4
Rogaland	28,9	1,19	14,0	1,3	45,8
Hordaland	27,5	1,02	21,1	1,3	51,3
Sogn og Fjordane	24,3	1,20	15,3	0,7	41,8
Møre og Romsdal	26,9	1,07	13,6	0,8	42,8
Sør-Trøndelag	27,4	1,37	11,9	0,8	41,9
Nord-Trøndelag	28,3	1,03	18,2	1,1	48,9
Nordland	26,6	1,23	12,3	0,7	41,2
Troms	27,7	1,08	11,5	0,6	41,3
Finnmark	27,1	0,95	14,0	0,6	43,0
Hele landet	30,6	1,18	15,5	1,1	48,9

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
R03	Midler ved obstruktiv lungesykdom	60,44	61,29	61,74	61,29	61,61
R03A	Adrenergika, midler til inhalasjon	35,50	36,57	36,54	36,06	36,13
R03AA	Alfa- og beta-agonister	0,04	0,03	0,05	0,03	0,03
R03AA01	Adrenalin ¹⁾ (avreg. des. 1997)	0,04	0,03	0,05	0,03	0,03
R03AC	Selektive beta₂-agonister	18,36	17,96	17,62	17,77	17,17
R03AC02	Salbutamol (0,8 mg aerosol/pulver/10 mg løsn.)	10,30	10,62	10,95	11,03	10,95
R03AC03	Terbutalin (2 mg aerosol/pulver/20 mg løsn.)	4,80	4,44	3,87	3,71	3,33
R03AC04	Fenoterol (0,6 mg aerosol/pulver/40 mg løsn.)	0,06	0,05	0,01		
R03AC12	Salmeterol (0,1 mg aerosol/pulver)	1,30	1,16	1,12	1,33	1,29
R03AC13	Formoterol (24 mcg aerosol/pulver)	1,90	1,69	1,67	1,69	1,60
R03AK	Adrenergika og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	17,10	18,58	18,87	18,27	18,94
R03AK06	Salmeterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	11,50	12,24	12,28	11,45	11,55
R03AK07	Formoterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	5,60	6,34	6,59	6,81	7,39
R03B	Andre midler ved obstruktiv lungesykdom, til inhalasjon	19,11	18,53	18,85	18,85	19,08
R03BA	Glukokortikoider	8,08	7,29	7,12	6,64	6,24
R03BA01	Beklometason (0,8 mg)	0,48	0,27	0,25	0,24	0,23
R03BA02	Budesonid (0,8 mg)	4,60	4,07	3,86	3,30	2,92
R03BA05	Flutikason (0,6 mg)	3,00	2,95	3,01	3,09	3,09
R03BA07	Mometason (0,4 mg)	0,00				
R03BB	Antikolinergika	11,00	11,20	11,70	12,19	12,81
R03BB01	Ipratropiumbromid (0,12 mg pulver/aerosol/0,3 mg løsn.)	9,40	9,36	9,72	10,05	10,22
R03BB04	Tiotropiumbromid (18 mcg)	1,60	1,84	1,99	2,14	2,60
R03BC	Antiallergiske midler, ekskl. kortikosteroider	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
R03BC01	Natriumkromoglikat (40 mg aerosol/80 mg pulver/løsn.)	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
R03C	Adrenergika, midler til systemisk bruk	0,80	0,80	0,75	0,75	0,65
R03CA	Alfa- og betaagonister	0,42	0,45	0,44	0,45	0,44
R03CA02	Efedrin (50 mg) ²⁾	0,42	0,45	0,44	0,45	0,44
R03CC	Selektive beta₂-agonister	0,38	0,35	0,31	0,30	0,21
R03CC02	Salbutamol (12 mg)	0,16	0,14	0,13	0,12	0,04
R03CC03	Terbutalin (15 mg)	0,19	0,18	0,16	0,16	0,14
R03CC12	Bambuterol (20 mg)	0,03	0,03	0,02	0,03	0,03
R03D	Andre systemiske midler ved obstruktiv lungesykdom	5,03	5,39	5,59	5,62	5,76
R03DA	Xantinderivater	2,11	1,90	1,76	1,57	1,38
R03DA04	Teofyllin (0,4 g)	2,10	1,89	1,75	1,56	1,38
R03DA05	Aminofyllin (0,6 g)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
R03DC	Leukotrienreseptorantagonister	2,92	3,50	3,83	4,05	4,37
R03DC03	Montelukast (10 mg)	2,92	3,50	3,83	4,05	4,37
R03DX	Andre systemiske midler ved obstruktiv lungesykdom			0,00	0,00	0,01
R03DX05	Omalizumab (16 mg)			0,00	0,00	0,01

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Inkluderer salg av apotekpreparater

Fylkesvis salg av midler ved obstruktiv lungesykdom, til inhalasjon (R03A + R03B) i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾					
Sales per county of drugs for obstructive airway diseases, for inhalation (R03A + R03B) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day ¹⁾					
	R03AC	R03AK	R03BA	R03BB+ R03BC	Totalt
Østfold	19,1	22,6	6,0	16,1	63,8
Akershus	17,2	18,9	6,5	11,2	54,8
Oslo	14,6	15,8	6,2	9,7	47,5
Hedmark	22,4	23,2	6,0	21,7	73,3
Oppland	20,5	20,8	7,9	14,3	63,6
Buskerud	17,2	22,5	5,7	14,1	59,4
Vestfold	17,7	21,0	6,0	15,7	60,4
Telemark	18,7	18,6	5,4	15,9	58,7
Aust-Agder	23,3	31,1	5,6	20,9	80,9
Vest-Agder	18,1	23,2	6,1	15,0	60,3
Rogaland	12,6	15,9	4,6	9,0	42,2
Hordaland	15,8	17,4	6,2	12,1	51,4
Sogn og Fjordane	12,3	12,3	6,4	8,6	39,5
Møre og Romsdal	17,1	18,4	6,8	9,9	52,2
Sør-Trøndelag	15,4	14,2	6,2	9,1	44,9
Nord-Trøndelag	20,6	19,1	6,8	11,1	57,6
Nordland	17,6	19,0	7,4	16,6	60,6
Troms	21,2	22,8	7,1	14,1	65,1
Finnmark	23,7	17,7	8,8	17,3	66,3
Hele landet	17,2	18,9	6,2	12,8	55,2

Fylkesvis salg av midler ved obstruktiv lungesykdom, til systemisk bruk (R03CC + R03DA + R03DC) i 2008 angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾²⁾				
Sales per county of drugs for obstructive airway diseases, for systemic use (R03CC + R03DA + R03DC) in 2008 given in DDD/1000 inhabitants/day ¹⁾				
	R03CC	R03DA	R03DC	Totalt
Østfold	0,43	2,3	7,9	10,6
Akershus	0,24	1,2	3,8	5,3
Oslo	0,14	1,0	3,2	4,3
Hedmark	0,22	2,2	4,6	7,0
Oppland	0,26	2,1	4,2	6,5
Buskerud	0,20	1,1	5,5	6,8
Vestfold	0,17	1,4	4,6	6,2
Telemark	0,37	2,3	5,5	8,2
Aust-Agder	0,13	1,4	10,8	12,4
Vest-Agder	0,12	0,9	5,5	6,5
Rogaland	0,18	1,3	4,3	5,8
Hordaland	0,17	1,3	2,8	4,3
Sogn og Fjordane	0,24	0,9	2,1	3,3
Møre og Romsdal	0,18	1,5	4,7	6,4
Sør-Trøndelag	0,09	0,7	3,0	3,8
Nord-Trøndelag	0,22	1,0	3,2	4,4
Nordland	0,21	1,2	3,2	4,6
Troms	0,29	1,7	6,2	8,2
Finnmark	0,28	1,8	5,3	7,3
Hele landet	0,21	1,4	4,4	6,0

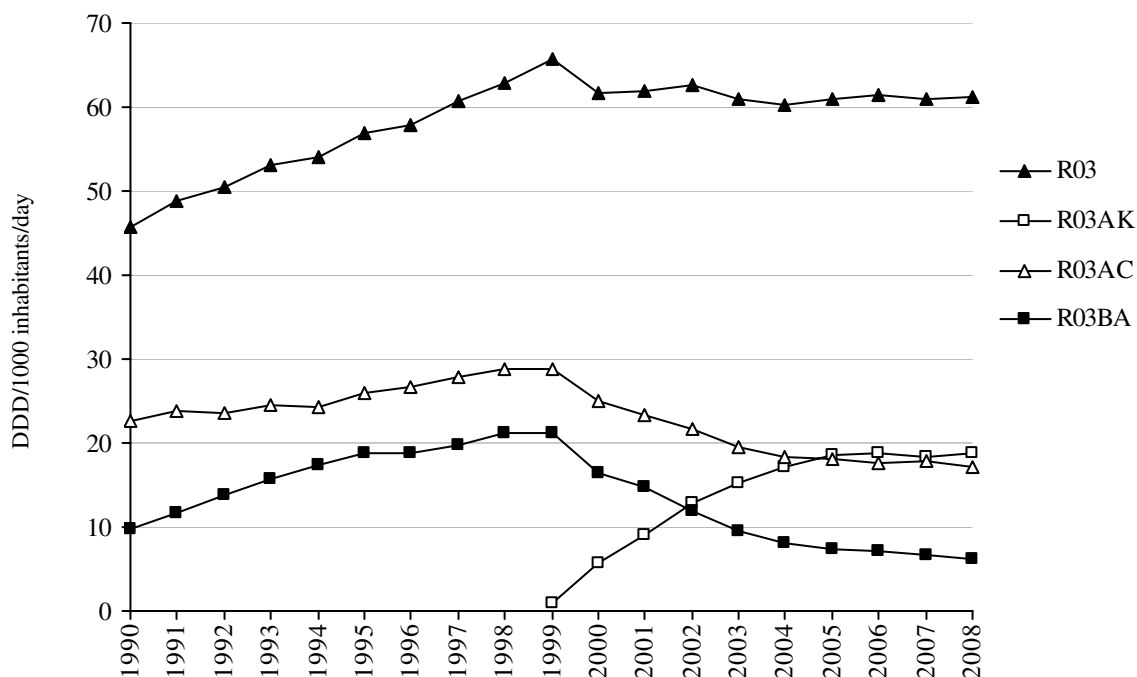
1) Omfatter kun salg av legemidler med markedsføringstillatelse i Norge. Only pharmaceutical specialities with a marketing authorization are included

2) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

Salg av midler til bruk ved obstruktiv lungesykdom (R03) 1990-2008

Sales of drugs for obstructive airway diseases (R03) 1990-2008

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
R05	Hoste- og forkjølelsemidler	10,22	11,18	11,00	11,55	10,95
R05C	Ekspektorantia, ekskl. kombinasjoner med antitussiva	6,34	6,91	6,90	7,64	7,47
R05CA10	Ekspektorantia, kombinasjoner ¹⁾	2,43	2,61	2,35	2,54	2,33
R05CB01	Acetylcystein (0,5 g O/1,6 g inhal.sol.)	2,60	2,92	3,19	3,46	3,60
R05CB02	Bromhexin (24 mg)	1,30	1,36	1,34	1,63	1,52
R05CB13	Dornase alfa (2,5 mg)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
R05D	Antitussiva, ekskl. kombinasjoner med ekspektorantia	3,55	3,87	3,70	3,39	3,06
R05DA01	Etylmorfin (50 mg)	1,30	1,53	1,58	1,59	1,53
R05DA03	Hydrokon (15 mg) ²⁾	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
R05DA04	Kodein (0,1 g)	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
R05DA07	Noskapin (0,125 g)	1,30	1,42	1,33	1,49	1,41
R05DA08	Folkodin (50 mg)	0,76	0,74	0,64	0,18	
R05DA20	Kombinasjoner ²⁾	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03
R05DB05	Pentoksyverin (0,1 g)	0,07	0,07	0,03	0,00	
R05F	Antitussiva og ekspektorantia i kombinasjon	0,33	0,40	0,40	0,53	0,42
R05FA02	Opiumderivat og ekspektorantia	0,33	0,40	0,40	0,53	0,42

1) Inkluderer salg av apotekpreparater

2) Basert på salg av apotekpreparater

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
R06	Antihistaminer til systemisk bruk	51,33	54,75	57,18	59,69	59,81
R06A	Antihistaminer til systemisk bruk	51,33	54,75	57,18	59,69	59,81
R06AB	Alkylaminer, substituerte	2,11	2,02	2,26	2,31	2,24
R06AB02	Deksklorfeniramin (6 mg)	2,11	2,02	2,26	2,31	2,24
R06AD	Fentiazinderivater	4,53	4,70	4,51	4,70	4,74
R06AD01	Alimemazin (30 mg)	2,80	3,05	2,79	2,97	3,04
R06AD02	Prometazin (25 mg)	1,74	1,65	1,72	1,73	1,70
R06AE	Piperazinderivater	22,50	23,00	27,10	31,23	33,00
R06AE03	Cyklizin (0,1 g)	0,24	0,23	0,24	0,17	0,06
R06AE05	Meklozin (50 mg)	1,08	1,09	1,06	1,17	1,15
R06AE07	Cetirizin (10 mg)	17,65	21,41	25,63	29,76	31,69
R06AE09	Levocetirizin (5 mg)	3,54	0,28	0,17	0,14	0,10
R06AX	Andre antihistaminer til systemisk bruk	22,18	25,03	23,32	21,45	19,83
R06AX13	Loratadin (10 mg)	5,05	4,25	5,64	7,27	7,56
R06AX22	Ebastin (10 mg)	3,59	4,42	4,21	3,63	3,20
R06AX26	Feksofenadin (12 mg)	1,66	1,69	1,49	1,33	1,38
R06AX27	Desloratadin (5 mg)	11,88	14,66	11,98	9,22	7,69

**Fylkesvis salg av antihistaminer til systemisk bruk (R06) i 2008
angitt i DDD/1000 innbyggere/døgn¹⁾**

Sales per county of drugs for antihistamines for systemic use in 2008
given in DDD/1000 inhabitants/day

	R06AB	R06AD	R06AE	R06AX	Totalt
Østfold	2,2	8,0	34,5	28,7	73,5
Akershus	2,4	3,7	29,5	23,5	54,8
Oslo	2,5	5,0	33,1	23,3	47,5
Hedmark	2,7	5,9	36,4	21,4	66,4
Oppland	2,2	5,3	35,3	19,2	61,9
Buskerud	1,9	4,8	37,7	22,5	66,8
Vestfold	2,1	3,8	36,9	25,2	68,0
Telemark	2,6	5,7	35,8	20,5	64,7
Aust-Agder	1,8	8,1	33,4	21,1	64,5
Vest-Agder	2,2	6,4	36,0	22,1	60,3
Rogaland	2,0	4,7	28,8	14,7	50,2
Hordaland	2,3	4,3	28,8	18,4	53,7
Sogn og Fjordane	1,7	3,2	28,9	15,7	49,5
Møre og Romsdal	1,5	5,6	35,4	16,2	58,7
Sør-Trøndelag	1,4	4,0	32,7	15,2	53,4
Nord-Trøndelag	1,9	2,6	38,9	19,6	63,0
Nordland	3,1	3,3	34,8	13,8	55,0
Troms	2,9	2,6	31,6	10,8	47,9
Finnmark	3,5	3,9	31,5	10,9	66,3
Hele landet	2,2	4,7	33,0	19,8	59,8

1) Salg fra grossist til firma som produserer endose/multidose pakninger blir registrert på fylket der firmaet er registrert.

Det som produseres kan være solgt fra apotek i hele landet. I Østfold har dette gitt en større økning i salget enn i andre fylker.

Sanseorganer

Sensory organs

Hovedinndeling i ATC gruppe S - Sanseorganer/Main ATC levels in S - Sensory organs

S01	Øyemidler/Ophthalmologicals
S02	Øremidler (kun salg i kroner)/Otologicals (sales in NOK only)
S03	Øye- og øremidler (kun salg i kroner)/ Ophthalmological and otological preparations (sales in NOK only)

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe S - Sanseorganer

Sales per ATC 3rd level for ATC group S - Sensory organs

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
S01A	Antiinfectives	44,6	50,0	49,9	52,7	61,0
S01B	Antiinflammatory agents	9,4	9,9	10,4	12,3	12,8
S01C	Antiinflammatory agents and antiinfectives in combination	15,6	16,5	16,2	16,7	16,5
S01E	Antiglaucoma preparations and miotics	163,9	174,1	169,3	170,1	175,9
S01F	Mydriatics and cycloplegics	2,1	2,3	2,3	2,6	2,8
S01G	Decongestants and antiallergics	65,5	66,7	66,9	69,4	65,6
S01H	Local anesthetics	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0
S01J	Diagnostic agents	0,9	0,9	0,9	1,0	1,3
S01L	Ocular vascular disorder agents	18,4	26,8	23,1	13,0	24,2
S01X	Other ophthalmologicals	28,7	28,8	28,0	28,3	28,6
S02A	Antiinfectives			0,5	1,2	1,4
S02B	Corticosteroids	0,9	0,9	0,9	1,1	1,3
S03B	Corticosteroids	0,1				
S03C	Corticosteroids and antiinfectives in combination	8,3	11,4	10,8	11,2	12,7

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
S01	Øyemidler¹⁾	19,09	19,58	19,80	20,13	19,89
S01E	Glaukommidler og miotika	19,09	19,58	19,80	20,13	19,89
S01EA	Sympatomimetika	0,57	0,58	0,61	0,62	0,65
S01EA02	Dipivefrin (0,2 ml)	0,13	0,10	0,09	0,07	0,07
S01EA03	Apraklonidin (0,3 ml)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
S01EA05	Bimonidin (0,2 ml)	0,43	0,48	0,51	0,54	0,58
S01EB	Parasympatomimetika	0,39	0,35	0,31	0,27	0,24
S01EB01	Pilokarpin (0,4 ml)	0,39	0,35	0,31	0,27	0,24
S01EC	Karboanhydrasehemmere	1,39	1,37	1,43	1,41	1,42
S01EC01	Acetazolamid (0,75 g)	0,14	0,13	0,10	0,10	0,09
S01EC03	Dorzolamid (0,3 ml)	0,53	0,47	0,43	0,38	0,35
S01EC04	Brinzolamid (0,2 ml)	0,72	0,77	0,91	0,93	0,98
S01ED	Betablokkere²⁾	10,92	11,16	11,20	11,52	11,26
S01ED01	Timolol	6,02	6,26	6,33	6,62	6,25
S01ED02	Betaxolol	0,66	0,59	0,54	0,47	0,42
S01ED51	Timolol, kombinasjoner	4,24	4,30	4,33	4,44	4,58
S01EE	Prostaglandinanaloger²⁾	5,83	6,12	6,25	6,31	6,31
S01EE01	Latanoprost	5,19	5,33	5,34	5,34	5,26
S01EE03	Bimatoprost	0,29	0,33	0,36	0,35	0,36
S01EE04	Travoprost	0,35	0,46	0,56	0,61	0,68

Fylkesvis salg av glaukommidler og miotika (S01E) i 2008	
Sales per county of antiglaucoma preparations and miotics (S01E) in 2008	
	DDD/1000 inhab./day
Østfold	20,5
Akershus	20,0
Oslo	18,4
Hedmark	21,3
Oppland	15,6
Buskerud	23,6
Vestfold	24,0
Telemark	20,3
Aust-Agder	26,5
Vest-Agder	19,1
Rogaland	15,9
Hordaland	20,5
Sogn og Fjordane	24,8
Møre og Romsdal	17,6
Sør-Trøndelag	21,4
Nord-Trøndelag	24,6
Nordland	20,7
Troms	15,2
Finnmark	14,0
Hele landet	19,9

1) Bare salg i ATC gruppe S01E er tatt med i statistikken. Only sales for ATC group S01E are included in the statistics.

2) DDD er basert på doseringshyppighet og dose. Dose er enkeltdose (0,1 ml) eller volum av endosebeholder.

The DDDs are based on administration frequencies and single dose. A single dose corresponds to 0.1 ml or the volume of one package (for single use packages).

Varia Various

Hovedinndeling i ATC gruppe V - Varia/Main ATC levels in V - Various

V01	Allergener ¹⁾ /Allergens
V03	Alle andre terapeutiske preparater ²⁾ /All other therapeutic products ²⁾
V04	Diagnostika (utelatt)/Diagnostic agents (not included)
V06	Nutrientia (utelatt)/General nutrients (not included)
V07	Alle andre ikke-terapeutiske preparater (utelatt)/All other non-therapeutic products (not included)
V08	Kontrastmidler (utelatt)/Contrast media (not included)
V09	Radiofarmaka til diagnostisk bruk (utelatt)/Diagnostic radiopharmaceuticals (not included)
V10	Radiofarmaka til terapeutisk bruk (utelatt)/Therapeutic radiopharmaceuticals (not included)

Salg pr ATC 3. nivå for gruppe V - Varia

Sales per ATC 3rd level for ATC group V - Various

ATC	ATC level name	mill NOK (AUP)				
		2004	2005	2006	2007	2008
V01A	Allergens	4,4	7,3	9,6	13,2	18,3
V03A	All other therapeutic products	30,3	30,2	30,5	32,6	38,6

ATC	ATC level name	Number of packages/year				
		2004	2005	2006	2007	2008
V01A	Allergener¹⁾	4081	6140	7718	10358	12872
V01AA02	Gresspollen	1461	2416	3187	4416	5757
V01AA03	Husstøv	132	186	273	392	617
V01AA05	Trepollen (bjørk)	1760	2560	3318	4485	5288
V01AA07	Insekter	506	603	608	607	642
V01AA10	Blomster	19	39	33	36	94
V01AA11	Dyr	203	336	299	422	474

1) Inkluderer salg av preparater uten markedsføringstillatelse i Norge

2) Bare de ATC nivåer der DDD er fastsatt er tatt med, dvs ATC kode V03AE02, V03AF03, V03AF04 og V03AF07

Only ATC levels where DDDs are assigned are included, i.e. only ATC code V03AE02, V03AF03, V03AF04 and V03AF07 in Norway

ATC	ATC level name (DDD value)	DDD/1000 inhabitants/day				
		2004	2005	2006	2007	2008
V03	Alle andre terapeutiske preparater	0,10	0,11	0,13	0,14	0,16
V03A	Alle andre terapeutiske preparater²⁾	0,10	0,11	0,13	0,14	0,16
V03AE	Midler mot hyperkalemi og hyperfosfatemi	0,07	0,08	0,10	0,10	0,12
V03AE02	Sevelamer (6,4 g)	0,07	0,08	0,10	0,09	0,09
V03AE03	Lantanum karbonat (2,25 g)				0,01	0,04
V03AF	Midler som motvirker toksisitet av antineoplastiske midler	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04
V03AF03	Kalsiumfolinat (60 mg)	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04
V03AF07	Rasburikase (14 mg)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

ALTERATIONS IN DEFINED DAILY DOSES (DDDs) AND ATC CODES VALID FROM JANUARY 2009

Alterations in ATC codes valid from January 2009 are listed below. The list contains only products available on the market in Norway. A cumulative survey showing all the ATC/DDD alterations made since 1979 can be ordered from the Norwegian Institute of Public Health, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, P.O.Box 4404 Nydalen, 0403 Oslo, Norway. A cumulative list of all DDD alterations made is also available on the website: www.whocc.no

ATC alterations:

Previous ATC code	ATC level name	New ATC code
N07BA02	bupropion	N06AX12

DDD alterations:

ATC code	ATC level name	Previous DDD	New DDD
C10AA01	simvastatin	15 mg O	30 mg O
C10AA02	lovastatin	30 mg O	45 mg O
C10AA03	pravastatin	20 mg O	30 mg O
C10AA04	fluvastatin	40 mg O	60 mg O
C10AA05	atorvastatin	10 mg O	20 mg O
H01BA02	desmopressin	0.36 mg ¹⁾ SL	0.24 mg ¹⁾ SL

1) Base

DEFINERTE DØGNDOSER

Generell omtale av DDD se side 10.

Usammensatte preparater

Døgn dosene som er benyttet i statistikken for de enkelte legemidlene, er angitt i mengde virkestoff, i parentes bak legemiddelnavnet, for de aller fleste substansene. ATC/DDD pr 1. januar 2009 er benyttet i statistikken. En liste med alle fastsatte DDD (*ATC classification index with DDDs*) kan bestilles fra Nasjonalt folkehelseinstitutt, Divisjon for epidemiologi, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, P.O.Box 4404 Nydalen, 0403 Oslo, Norway (pris kr 400,-).

Kombinasjonspreparater

For kombinasjonspreparater, eller for preparater der det av en eller annen grunn er vanskelig å angi døgn dosen i mengde virkestoff, benyttes enheten ED (enkeltdose).

- for tabletter, stikkpiller, vagitorier osv.
er 1 ED lik 1 tablett, 1 stikkpille, 1 vagitorie osv
- for pulver til oralt bruk
er 1 ED lik 1 gram pulver. Dersom DDD for pulver til oralt bruk er angitt i gram, refererer dette seg til gram aktiv substans.
- for dosepulver til oralt bruk
er 1 ED lik 1 dosepulver
- for pulver til injeksjon
er 1 ED lik 1 gram pulver. Dersom DDD for pulver til injeksjon er angitt i gram, refererer dette seg til gram aktiv substans.
- for pulver til inhalasjon
er lik 1 ED lik 1 dose pulver f.eks en kapsel
- for flytende preparater til oralt bruk
er 1 ED lik 5 ml løsning.
- for flytende preparater til parenteralt bruk
er 1 ED lik 1 ml løsning.
- for flytende preparater til inhalasjon
er 1 ED lik 1 ml løsning.
- for flytende preparater til rektalt bruk
er 1 ED lik 1 ml løsning.
- for klyster
er 1 ED lik 1 klyster.
- for plaster for transdermal applisering
er 1 ED lik 1 plaster.
- for vaginal krem
er 1 ED lik 1 dose, 1 applisering.

I enkelte tilfeller er administrasjonsform angitt bak døgn dosen. Dette er gjort hvor det er forskjellig døgn dose for to eller flere administrasjonsformer av samme virkestoff.

DEFINED DAILY DOSES

General description, see page 10.

Plain preparations

The DDDs used in the calculations of the statistics are indicated in brackets after the substance for almost all plain substances. ATC/DDD version valid from January 2009 is used in the statistics in this book. A list of all the assigned DDDs (*ATC classification index with DDDs*) can be ordered from the Norwegian Institute of Public Health, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, P.O.Box 4404 Nydalen, 0403 Oslo, Norway (price: € 50,-).

Combined preparations

For combined preparations or preparations where a DDD for various reasons cannot be given in amount of active ingredient, the unit UD (unit dose) is used. The Norwegian term ED is used in the list on page 130:

- Tablets, suppositories, pessaries, etc;
1 UD equals 1 tablet, 1 suppository,
1 pessary etc.
- Powder for oral use:
1 UD equals 1 gram of powder. If the DDD for an oral powder is given in grams, this refers to the content of active ingredient.
- Powder in single dose units for oral use:
1 UD equals 1 dose powder
- Powder for injection:
1 UD equals 1 gram of powder. If the DDD for powder for injection is given in grams, this refers to the content of active ingredient
- Powder for inhalation
1 UD equals 1 unit dose powder e.g. 1 capsule
- Liquid preparations for oral use (mixtures, syrups etc.):
1 UD equals 5 ml of the preparation.
- Liquid preparations for parenteral use (injections):
1 UD equals 1 ml of the preparation.
- Liquid preparations for inhalation:
1 UD equals 1 ml of the preparation.
- Liquid preparations for rectal use:
1 UD equals 1 ml of the preparation.
- Enemas:
1 UD equals 1 enema.
- Plaster for transdermal application:
1 UD equals 1 plaster.
- Vaginal cream:
1 UD equals 1 dose, 1 application.

Administrasjonsmåte

Følgende koder brukes:

Inhal	=	inhalasjon
N	=	nasal
O	=	oral
P	=	parenteral
R	=	rektal
SL	=	sublingual/buccal
TD	=	transdermal
V	=	vaginal

Route of administration

The route of administration is indicated by the following codes:

Inhal	=	inhalation
N	=	nasal
O	=	oral
P	=	parenteral
R	=	rektal
SL	=	sublingual/buccal
TD	=	transdermal
V	=	vaginal

Preparater der DDD er angitt i ED (enkeltdoser)
Products with DDDs expressed in UD (Unit dose)

ATC kode ATC code	Preparatnavn Product name	Doseringsform Dosage form	DDD DDD	
A01AB11	Ascoxal	solub	2 ED	
A02AD01	Antacid	tyggetabl	10 ED	
	Balancid	mikst, tabl	10 ED	
	Link	mikst, tyggetabl	10 ED	
	Novaluzid	mikst, tyggetabl	10 ED	
A02BX13	Gaviscon	mikst, tyggetabl	10 ED	
		pulv	10 ED	
A06AB06	Pursennid	tabl	2 ED	
	Senokot	tabl	2 ED	
	X-Prep	mikst	15 ED	
A06AB58	Pico-Salax	dosepulv	2 ED	
A06AC51	Agiolax	granulat	15 ED	
A06AD65	Klean-prep	pulv	1 ED	= 274 g pulver
	Laxabon	pulv	1 ED	
	Movicol	dosepulv	2 ED	
	Moxalole	dosepulv	2 ED	
A06AG02	Toilax	klyster	1 klyster	
A06AG10	Klyx	klyster	1 klyster	
A06AG11	Microlax	klyster	1 klyster	
A07CA	Gem	dosepulv	2,5 ED	
A07DA53	Imodium comp	tabl	4 ED	
A07XA02	Arobon	pulv	40 ED	
A09AA02	Combizym	tabl	4 ED	
	Creon	enterokaps	6 ED	
	Creon 10000	enterokaps	6 ED	
	Creon 25000	enterokaps	4 ED	
	Creon forte	enterokaps	4 ED	
	Pancrease	enterokaps	6 ED	
	Pankreon	enterogran	3 ED	
	Pankreon	enterokaps	6 ED	
	Pankreon forte	enterokaps	4 ED	
A10BD03	Avandamet	tabl	2 ED	
A10BD04	Avaglim	tabl	1 ED	
A10BD05	Competact	tabl	2 ED	
A10BD07	Janumet	tabl	2 ED	
A10BD08	Eucreas	tabl	2 ED	
A11EA	AFI-B-total	tabl	1 ED	
	B-Tonin	mikst	6 ED	
	Nycoplus B-total	tabl	1 ED	
	Tonipan	mikst	6 ED	
	TrioBe	tabl	1 ED	
A12AX	Ideos	tyggetabl	2 ED	
	Weifa-kalsium m/D-vitamin	tyggetabl	2 ED	
A12CC30	Nycoplus Magnesium	tyggetabl	3 ED	

ATC kode ATC code	Preparatnavn Product name	Doseringsform Dosage form	DDD DDD
B01AC30	Asasantin retard	kaps	2 ED
B03AD03	Pregnifer	tabl	2 ED
C03CB02	Burinex-K	tabl	2 ED
C03EA01	Moduretic	tabl	1 ED
	Moduretic mite	tabl	1 ED
	Normorix	tabl	1 ED
	Normorix mite	tabl	1 ED
C07BB07	Lodoz	tabl	1 ED
C09BA02	Enalapril comp	tabl	1 ED
	Enalapril HCT	tabl	1 ED
	Renitec comp	tabl	1 ED
	Renitec comp mite	tabl	1 ED
C09BA03	Lisinopril/ hydroklortiazid	tabl	1 ED
	Vivatec comp	tabl	1 ED
	Zestoretic	tabl	1 ED
	Zestoretic mite	tabl	1 ED
C09DA01	Cozaar comp	tabl	1 ED
	Cozaar comp forte	tabl	1 ED
	Fortzaar	tabl	1 ED
	Losartan/ hydroklortiazid	tabl	1 ED
C09DA02	Teveten comp	tabl	1 ED
C09DA03	Diovan comp	tabl	1 ED
	Diovan Cp	tabl	1 ED
C09DA04	CoAprovel	tabl	1 ED
C09DA06	Atacand plus	tabl	1 ED
	Atacand plus mite	tabl	1 ED
	Kandesartan HCT	tabl	1 ED
C09DA07	Micardis plus	tabl	1 ED
C09DA08	Olmetec comp	tabl	1 ED
C09DB01	Exforge	tabl	1 ED
C10AX06	Omacor	kaps	4 ED
G02BB01	NuvaRing	vaginalring	0,036 ED
G03AA03	Lyndiol	tabl	0,786 ED
G03AA06	Eugynon	tabl	0,75 ED
G03AA07	Follimin	tabl	0,75 ED
	Loette	tabl	0,75 ED
	Microgynon	tabl	0,75 ED
	Tetragynon	tabl	4 ED
G03AA09	Marvelon	tabl (21)	0,75 ED
		tabl (28)	1 ED
	Mercilon	tabl (28)	1 ED
G03AA12	Yasmin	tabl (21)	0,75 ED
		tabl (28)	1 ED
	Yasminelle	tabl (21)	0,75 ED
		tabl (28)	1 ED
G03AA13	Evra	dep.plaster	0,107 ED

ATC kode ATC code	Preparatnavn Product name	Doseringsform Dosage form	DDD DDD
G03AB03	Trinordiol	tabl (21)	0,75 ED
	Trinordiol	tabl (28)	1 ED
	Trionetta	tabl (21)	0,75 ED
G03AB04	Trionetta	tabl (28)	1 ED
	Synfase	tabl (21)	0,75 ED
	Synfase	tabl (28)	1 ED
G03AC01	Conludag	tabl	1 ED
G03AC02	Exlutona	tabl	1 ED
G03AC03	Microluton	tabl	1 ED
	Norlevo 0,75 mg	tabl (0,75 mg)	2 ED
G03AC09		tabl (1,5 mg)	1 ED
	Postinor	tabl (0,75 mg)	2 ED
	Postinor	tabl (1,5 mg)	1 ED
	Cerazette	tabl	1 ED
G03CA03	Climara 50 mcg	dep.plaster	0,143 ED
	Climara 100 mcg	dep.plaster	0,071 ED
	Estraderm 25 mcg	dep.plaster	0,571 ED
	Estraderm 50 mcg	dep.plaster	0,286 ED
	Estraderm 100mcg	dep.plaster	0,143 ED
	Estraderm Matrix 25 mcg	dep.plaster	0,571 ED
	Estraderm Matrix 50 mcg	dep.plaster	0,286 ED
	Estradot 37,5 mcg	dep.plaster	0,381 ED
	Estradot 50 mcg	dep.plaster	0,286 ED
	Estradot 75 mcg	dep.plaster	0,190 ED
	Estradot 100 mcg	dep.plaster	0,143 ED
	Evorel 25 mcg	dep.plaster	0,571 ED
	Evorel 50 mcg	dep.plaster	0,286 ED
	Evorel 75 mcg	dep.plaster	0,190 ED
	Evorel 100 mcg	dep.plaster	0,143 ED
	Menorest 37,5 mcg	dep.plaster	0,381 ED
	Menorest 50 mcg	dep.plaster	0,286 ED
	Menorest 75 mcg	dep.plaster	0,190 ED
Menorest 100 mcg	dep.plaster	0,143 ED	
G03FA01	Activelle	tabl	1 ED
	Estalis	dep.plaster	0,286 ED
	Kliogest	tabl	1 ED
G03FA12	Indivina	tabl	1 ED
G03FA15	Climodien	tabl	1 ED
G03FB01	Cyclabil	tabl	0,75 ED
	Estalis sekvens	dep.plaster	0,286 ED
	Estracomb	dep.plaster	0,286 ED
	Novofem	tabl	1 ED
	Sequidot	dep.plaster	0,286 ED
	Trisekvens	tabl	1 ED
	Trisekvens forte	tabl	1 ED
G03FB06	Diviseq	tabl	1 ED
	G03FB11	Totelle Sekvens	tabl
G03GA30	Pergoveris	inj.subst.	1 ED
G03HB01	Climen	tabl	0,75 ED
	Diane	tabl	0,75 ED
	Zyrona	tabl	0,75 ED
G04BE52	Papaverin-Fentolamin	inj	1 ED
J01EC20	Trisulfamid	tabl	4 ED

ATC kode ATC code	Preparatnavn Product name	Doseringsform Dosage form	DDD DDD
J01EE01	Bactrim	inf.kons	20 ED
		mikst	8 ED
		tabl	4 ED
	Eusaprim	inf.kons	20 ED
		mikst	8 ED
		tabl	4 ED
	Trimetoprim-sulfa	inf.kons	20 ED
		mikst	8 ED
		tabl	4 ED
J04AM02	Rifinah "150"	tabl	4 ED
	Rifinah "300"	tabl	2 ED
	Rimactacid	tabl	4 ED
	Rimactacid Paed 60/60	tabl	5 ED
J04AM05	Rifater	tabl	6 ED
	Rimcure	tabl	4 ED
	Rimcure Paed 3-FDC	tabl	12 ED
J04AM06	Rimstar	tabl	4 ED
J05AR01	Combivir	tabl	2 ED
J05AR02	Kivexa	tabl	1 ED
J05AR03	Truvada	tabl	1 ED
J05AR04	Trizivir	tabl	2 ED
J05AR06	Atripla	tabl	1 ED
M01AB55	Arthrotec	tabl	2 ED
N02AA59	Paralgin forte Paralgin major Paralgin minor Pinex forte Pinex major	supp, tabl	4 ED
		supp	2 ED
		supp	8 ED
		supp, tabl	3 ED
		supp	2 ED
N02AC54	Aporex	tabl	2 ED
N02AG01	Morfin-Skopolamin	inj	1 ED
N02AG02	Ketogan	inj	5 ED
		mikst	5 ED
		tabl	5 ED
		supp	2,5 ED
		inj	25 ED
Ketogan mite	inj	25 ED	
N02BA51	Migpriv	dosepulv	3 ED
N02BB51	Antineuralgica	tabl	6 ED
	Fanalgin	tabl	6 ED
	Fenazon-koffein sterk	dosepulv, tabl	3 ED
	Fenazon-koffein	tabl	6 ED
N02BB54	Fanalgin	tabl	6 ED
N02CA51	Dihydergot	nasal	8 doser
N02CA52	Cafergot	tabl	4 ED
N02CA72	Anervan	supp	4 ED
		tabl	8 ED
		supp	2 ED
Cafergot comp	supp	2 ED	
N07AA51	Robinul-Neostigmine	inj	1 ED
P01BB51	Malarone	tabl	4 ED
	Malarone Junior	tabl	16 ED
R01BA51	Lunerin	depottabl	2 ED
		mikst	12 ED

ATC kode ATC code	Preparatnavn Product name	Doseringsform Dosage form	DDD DDD
R03AK06	Seretide	inhal aerosol	4 ED
	Seretide	inh.pulv	2 ED
R03AK07	Inuxair	inhal aerosol	4 ED
	Symbicort Mite	inh.pulv	4 ED
	Symbicort	inh.pulv	4 ED
	Symbicort Forte	inh.pulv	2 ED
R05CA10	Expigen	mikst	6 ED
	Lakrismikstur	mikst	12 ED
	Solvipect	mikst	6 ED
	Tussin	mikst	6 ED
	Tussol	mikst	6 ED
R05DA20	Sterk hostesirup	mikst	3 ED
R05FA02	Solvipect comp	mikst	3 ED
	Tuxi	mikst	6 ED
R06AA52	Allergin-Coffein	tabl	4 ED